Şaban 1438

tevhid

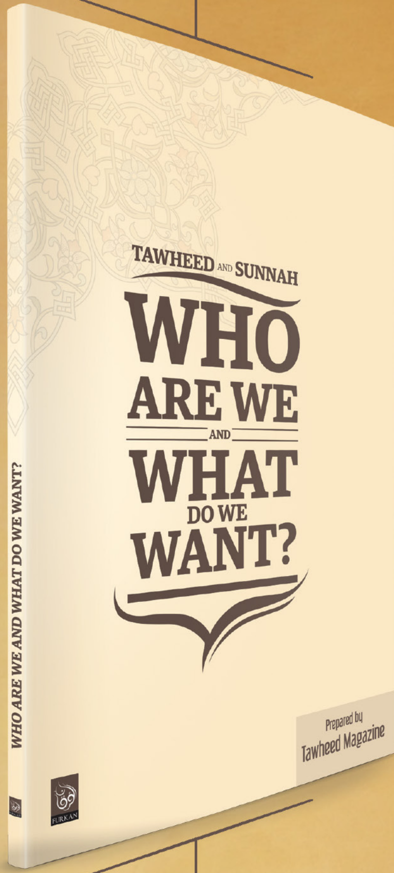
"Tağuta kulluk etmekten kaçınıp, Allah'a yönelenlere müjde vardır. Kullarımı müjdele!" (39/Zümer, 17)

AYLIK İSLAMİ EĞİTİM DERGİSİ | MAYIS '17 | YIL: 6 | SAYI: 60 | FİYATI: 7₺ | ISSN: 2148-4635

رمضان شهر القرآن

Fırsatlar Ayı Ramazan

رمضان شهر التوبة

ENGLISH

Cooming Soon Inshaallah...

DEUTSCH

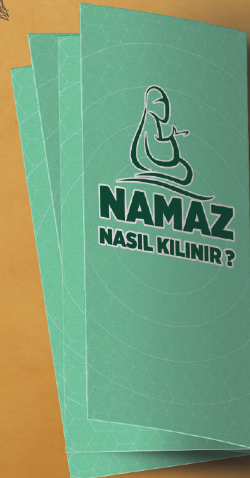
Sehr bald Inshaallah...

Çok Yakında!

EDİTÖR

بسم الله الرحمن الرحيم

Allah'a hamd, Rasûlü'ne salât ve selam olsun...

Bir Ramazan daha kapımıza geldi. Bu, fırsatlar ayının, adeta bir kampanya paketinin ayağımıza kadar geldiği anlamına geliyor bir nevi. İnsanoğlunun bir yıl boyunca ihtiyari ve gayri ihtiyari edindiği kötülüklerden arınma fırsatıdır bu ay.

Ramazan'ın sunduğu fırsatlar insi ve cinni şeytanları rahatsız etmiştir. Zincire vurulan cinni şeytanların görevini insi şeytanlar devralarak mübarek ayı ifsat etmek için ellerinden geleni yapmaktadırlar. Ramazanı, eğlence ve festival ayına çevirerek, başta oruç olmak üzere bu ayda yapılan salih amellerin içini boşaltmakta; Ramazan'a özel Tv programlarıyla bu ayı fısk ve fücur ayı hâline getirmektedirler.

Tevhid ehli olarak toplumu bu konuda bilinçlendirmeli, onları Allah'tan, tevhidden, İslam'dan uzaklaştırmak için her türlü hile ve desiseye başvuran tağutların aksine, her fırsatta onları tevhide davet edip, kaybettikleri İslami değerleri tevhid ile beraber hatırlatmalıyız onlara. Bundan hasep, başyazımızı bu kıymetli ayın önemine ayırdık.

Kerem Çağlar ağabeyimiz de aynı konuya değerli kalemiyle temas etti.

Bu sayımızda Ebu Hanzala Hoca'mız *'Peygamberlerin Hikmet Pınarından'* yazısına devam edip bizi yine içi hikmetlerle dolu bir yazı ile başbaşa bırakacak.

Bu arada Tevhid Dergisi'nin bu ayla birlikte 60. sayısına ulaştığını hatırlatalım. İslam davasının neşrine ehemmiyet veren ve yürekleri hidayetlerle fethetmeyi gaye edinen bizlerle çalışan ekibimizin ve *'Tevhid ve Sünnet'* camiasının ayaklarının dinde sabit kalmasını ve büyük hedeflere ulaşmada yardımcı olmasını Allah'tan niyaz ediyoruz.

'Âlemlerin Rabbi olan Allah'a hamdolsun' duamız ile...

Editör

tevhid

Sahibi ve Yazı İşleri Müdürü
Abdullah DEMİR

Yayın Türü
Yaygın Süreli

Reklam ve Abonelik
info@tevhiddergisi.net
www.tevhiddergisi.net

Adres
Kirazlı Mh. Mahmutbey Cd. No: 120
34212 Bağcılar/İSTANBUL

Abonelik İçin
0 (545) 762 15 15

Yazışma Adresi
Abdullah DEMİR
Güneşli Merkez Postane P.K. 51
Bağcılar/İSTANBUL

Basım
Mavi Ay Ofset, Litros yolu 2. Mat. Sit.
Giriş kat 1BF2 Topkapı/İSTANBUL
0 (212) 613 47 65

Dergi içerisinde yer alan
yazılardan ilgili yazar mesuldür.
Kaynak gösterilerek alıntı yapılabilir.

Satış Noktaları

İstanbul
Tevhid Kitabevi,
Kirazlı Mh.
Mahmutbey Cd. No: 120/A
34212
Bağcılar/İSTANBUL
0 (545) 762 15 15

Ankara
Tevhid Kitabevi,
Kazım Karabekir Mh.
2061. Sk. No: 18
06794
Etimesgut/ANKARA
0 (534) 701 10 20

Diyarbakır
Tevhid Kitabevi,
Kaynartepe Mh.
Gürsel Cd. No: 90/A
21090
Bağlar/DİYARBAKIR
0 (536) 680 82 76

Konya
Tevhid Kitabevi,
Sarıyakup Mh.
Burhandede Cd. No: 28/A
42020
Karatay/KONYA
0 (553) 513 48 48

İrtibat Büroları
Merkez Kirazlı Mh. Mahmutbey Cd. No: 120 34212 Bağcılar/İSTANBUL
Büro 1 Yeşilkent Mh. Balık Yolu Cd. 3/G Sk. No: 1 Kat: 2 34325 Avcılar/İSTANBUL
Büro 2 İsmetpaşa Mh. 90. Sk. No: 4 34270 Sultangazi/İSTANBUL
Büro 3 Mezopotamya Mh. 327. Sk. Seval Kent Sitesi A Blok No: 1/A Kayapınar/DİYARBAKIR
Büro 4 Sarıyakup Mh. Karaman Cd. No: 81/A 42020 Karatay/KONYA
Büro 5 Bahçıvan Mh. Sıhke Cd. Karatekin Sk. Yavuz Canlı Apt. Kat: 2 65040Tuşba/VAN
Büro 6 Bağlarbaşı Mh. Nilüfer Cd. 2. Fırın Sk. No: 4 16160 Osmangazi/BURSA
Büro 7 Kazım Karabekir Mh. 2061. Sk. No: 18 06794 Etimesgut/ANKARA

Şaban 1438 | Mayıs '17
Yıl: 6 | Sayı: 60 | Fiyatı: 7 TL
ISSN: 2148-4635

teuhid
AYLIK İSLAMİ EĞİTİM DERGİSİ

İÇİNDEKİLER

Peygamberlerin Hikmet Pınarından

Ebu HANZALA

İnsanın gönülden sevdiği malı verebilmesi için sadaka ve infağa bakış açısı sahih olmalıdır. Vermenin maldan eksiltmediğini, bilakis verdikçe malının artacağını ve bereketleneceğini bilmelidir. Aksi hâlde şeytan onu yumuşak karnından yakalar ve onu fakirlikle, açlıkla, insanlara muhtaç olup el açmakla korkutur.

Allah'ın adıyla...

Peygamberlerini apaçık delillerle, mizan/ölçü ve hikmetle gönderen Allah'a hamdolsun. Salât ve selam, şefkatli bir babanın evladına öğüdü gibi ümmetlerine öğüt veren Nebilere, onların ashabına ve pak ailelerinin üzerine olsun.

Bu sayımızda üç Peygamberin hikmet pınarından, susuzluğumuzu gidermeye devam edeceğiz. İsa, Yahya ve Muhammed *aleyhimusselam* bizlere yol gösterecek, Allah'ı *(cc)* nasıl razı edeceğimize dair yolumuzu aydınlatacaklar. Sözü fazla uzatmadan ilgili rivayeti verelim:

"Allah, Yahya bin Zekeriyya'ya beş kelime söyleyip bunlarla amel etmesini ve onlarla amel etmelerini Ben-i İsrail'e de söylemesini emir buyurdu. Ancak o, bu hususta ağır davrandı. İsa kendisine:

— Allah sana beş kelime öğretip onlarla amel etmeni ve Ben-i İsrail'e de bunu emretmeni söyledi. Ya sen bunları onlara emredersin veya bunları onlara ben emredeceğim, dedi. Yahya:

— Onları emretmede benden önce davranacak olursan yere batırılmak veya azap görmekten korkarım, dedi ve halkı Beytu'l Makdis'te topladı. Mescid ağzına kadar doldu. Mahfillere dahi oturdular. (Söz alıp şöyle dedi):

— Allah bana beş kelimeyi emretti, onlarla amel etmemi ve size de emretmemi istedi:

Bunlardan birincisi Allah'a ibadet etmeniz, O'na hiçbir ortak koşmama-

nızdır. Allah'a ortak koşanın misali şudur: Bir adam, kendi öz malından altın veya gümüş mukabilinde bir köle satın alır ve: 'Bu benim evim, bu da işim (çalış kazandığını) bana öde!' der. Köle çalışır, fakat kazancını efendisinden başkasına öder. Kölenin böyle yapmasına hanginiz razı olur?

Allah da size namazı emretti. Namaz kılarken (sağa-sola) bakınmayın. Zira Allah yüzünü, sağa-sola bakmadığı müddetçe namazda bulunan kulunun yüzüne karşı diker.

Allah size orucu emretti. Bunun misali şu insanın misaline benzer: O bir grup içerisindedir. Beraberinde bir çıkın, onun içinde de misk var. Herkes onun kokusundan hoşlanmaktadır. Oruçlunun (ağzında hasıl olan) kokusu, Allah indinde miskin kokusundan daha hoştur.

Allah size sadakayı emretti. Bunun misali de şu adamın misaline benzer: Düşmanlar onu esir edip ellerini boynuna bağlamışlar ve boynunu vurmaları için cellatlara teslim etmişlerdir. Adam: 'Ben az veya çok (bütün malımı) vererek kendimi fidye mukabilinde kurtarmak istiyorum' der ve nefsini fidye ödeyerek kurtarır.

Allah size, Allah'ı zikretmenizi de emretti. Bunun da misali, peşinden hızla düşmanın geldiği bir adamdır. Bu adam muhkem bir kaleye gelip, düşmandan kendini korur. Kul da böyledir. Şeytana karşı kendisini sadece Allah'ı zikrederek koruyabilir. (Yahya'nın vasiyyetini naklettikten sonra) Allah Rasûlü şöyle buyurdu:

'Ben de size beş şeyi emrediyorum. Allah onları bana emretti. Dinlemek, itaat etmek, cihad, hicret ve cemaat. Zira, kim cemaatten bir karış ayrılırsa boynundaki İslam bağını çıkarıp atmıştır, geri dönen hariç. Kim de cahiliye davası güderse o cehennem molozlarından biridir!

Bir adam:

— Ey Allah'ın Rasûlü! O kimse namazını kılar, orucunu tutarsa yine de cehennemlik mi olur, diye sordu.

Nebi:

— Evet, namaz kılsa, oruç tutsa da! Ey Allah'ın kulları! Sizi Müslimler, müminler diye isimlendiren Allah'ın davasını güdün! buyurdu."

Bir önceki yazımızda Allah'ın *(cc)* Yahya *(as)* ve Rasûlullah'ın *(sav)* dilinden müminlere emirlerinden bir kısmını ele almıştık. Rivayette yer alan Tevhid, Namaz ve Oruç maddelerini gücümüz nispetinde açıkladıktan sonra; adım adım hadisi izah etmeye devam edeceğiz. Çaba bizden başarı Allahtandır.

Esaret Bağlarını Çözen Fidye: Sadaka

"Allah size sadakayı emretti. Bunun misali de şu adamın misaline benzer: Düşmanlar onu esir edip ellerini boynuna bağlamışlar ve boynunu vurmaları için cellatlara teslim etmişlerdir. Adam: 'Ben az veya çok (bütün malımı) vererek kendimi fidye mukabilinde kurtarmak istiyorum' der ve nefsini fidye ödeyerek kurtarır."

İnsanın imtihanı olan dünya hayatı denge üzerine kurulursa sınav kazanılır; dengesizlik durumundaysa kaybedilir. Ölçü ve denge kurmak durumunda olduğumuz alanlardan biri de insan ve mal arasındadır.

Allah *(cc)*, yeryüzünde bulunan herşeyi insan için yaratmıştır. İnsan için yaratılan eşyayla insan arasında duygusal bir bağ vardır. Akıl ve iradeyle donatılmış tek varlık olan insan, kendi için faydalı olduğunu düşündüğü şeyleri severek, bağlanır. Zararlı olduğuna kanaat ettiği şeyler ona sevimsiz gelir ve ondan uzak durmaya çalışır.

İnsanın imtihanı olan dünya hayatı denge üzerine kurulursa sınav kazanılır; dengesizlik durumundaysa kaybedilir. Ölçü ve denge kurmak durumunda olduğumuz alanlardan biri de insan ve mal arasındadır.

Neden?

"Kadınlara, oğullara, kantar kantar yığılmış altın ve gümüşe, salma güzel atlara, hayvanlara ve ekinlere duyulan tutkulu şehvet insanlara 'süslü ve çekici' kılındı. Bunlar, dünya hayatının metaıdır. Asıl varılacak güzel yer Allah katında olandır." [1]

"Ve siz malı da pek tutkuyla seversiniz." [2]

İnsan dünya malına tutkundur ve dünya malı Allah tarafından ona sevimli kılınmıştır. İnsan, sevgisinde ölçülü olmak zorundadır. Ölçüyse, malı Allah'tan fazla sevmemesidir. Sözel olarak her insan Allah'ı *(cc)* her şeyden fazla sevdiğini söyler. Bu iddiaya mal da dahildir. Ancak her iddianın ispatı gerektiği gibi, bu iddianın da ispatı gerekmektedir. Allah'ı *(cc)* maldan çok sevmenin ispatı nedir? Helal yoldan kazanmak ve Allah'ın *(cc)* istediği yerlere harcamaktır. Allah yolunda vermeye sadaka denmesi biraz da bundandır.

Sadaka (ص-د-ق) kökünden gelmektedir. *'Bu kök: söz ya da fiil için kullanıldığında, onun kuvvetine delalet eder. Doğruluğa, aynı kökten türeyen 'sıdk' denmiştir. Doğru olan kuvvetlidir...'* Sadaka veren kimse Allah'a iman ve O'nu her şeyden çok sevme iddiasında sadıktır. Çünkü malı da sevmekte, Rabbini de Ancak Rabbinin infak, sadaka ve zekat emrini mal sevgisine öncelemekte ve O'nun *(cc)* rızası doğrultusunda malını harcamaktadır. Bu da onun sadık olduğuna işarettir.

Yahya'nın *(as)* verdiği örnek, insan ile dünya malı arasındaki hakikati en güzel şekilde ifade etmiştir. Dünya malına olan sevgi, adeta insanı bağlayan ve sevdiğine kavuşmasına engel olan bir kelepçe, zindan duvarı ya da pranga gibidir. Sevilen ve vuslatı arzulanan Allah; engel olan mal; esirse insandır. İnsan, malından harcayıp Allah için verdikçe onu engelleyen bağlardan kurtulacak ve kulluğunu ifa edecektir.

Allah *(cc)* bu nedenle insana, Allah'a firar etmesini emretmektedir:

"Öyleyse Allah'a firar edin (kaçın ve sığının). Muhakkak ki ben, sizin için O'ndan (Allah tarafından gönderilmiş) apaçık bir uyarıcıyım." [3]

1. *3/Âl-i İmran, 14*
2. *89/Fecr, 20*
3. *51/Zariyat, 50*

Dünya malına olan aşırı sevgi kalplere yapışmış kir, pas gibidir. Sahibinin ilahi öğüdü anlamasına, anlasa dahi harekete geçmesine engel olan kalp ağırlığıdır. İnsan bu engelleyici kirden ancak malını Allah *(cc)* yolunda harcayarak arınabilir.

"(Allah'tan) sakınan ise ondan (ateşten) uzaklaştırılacaktır. Ki o, malını vererek temizlenip arınır." [4]

"Onların mallarından sadaka al, bununla onları temizlemiş, arındırmış olursun. Onlara dua et. Doğrusu, senin duan, onlar için 'bir sükûnet ve huzurdur.' Allah işitendir, bilendir." [5]

Malını Allah yolunda harcamaya yanaşmayan insanın kalbinde var olan kir her geçen gün artar. Öyle ki, malı ilah edinip ona tapınmaya kadar varır iş. Sevgisi de öfkesi de mal için olmaya başlar. Mala göre dost tutup düşman edinir hâle gelir. Kazandığında şımaracak kadar sevinir, kaybettiğinde kadere isyan edecek kadar öfkelenir.

"Dinarın kulu helak olsun/oldu, dirhemin kulu helak olsun, kadifenin kulu helak olsun. Helak olsun ve yüzüstü sürünsün. Ona bir diken batsın da onu çıkaran bulunmasın. Kendisine maldan verilince razı olur, verilmediğinde kızar..." [6]

Allah *(cc)* Seni Nasıl Görmek İstiyor?

Her şeyi gören El-Basir, her şeyi bilen El-Alim, her şeyi kuşatan ve özüne vakıf olan El-Muhit ve El-Habir; seni hangi hâl üzere görüp hangi sıfatlarla ahlaklanmanı istiyor? Ahzab suresine kulak verelim:

"Şüphesiz, Müslüman erkekler ve Müslüman kadınlar, mümin erkekler ve mümin kadınlar, gönülden (Allah'a) itaat eden erkekler ve gönülden (Allah'a) itaat eden kadınlar, sadık olan erkekler ve sadık olan kadınlar, sabreden erkekler ve sabreden kadınlar, saygıyla (Allah'tan) korkan erkekler ve saygıyla (Allah'tan) korkan kadınlar, ***sadaka veren erkekler ve sadaka veren kadınlar****, oruç tutan erkekler ve oruç tutan kadınlar, ırzlarını koruyan erkekler ve (ırzlarını) koruyan kadınlar, Allah'ı çokça zikreden erkekler ve (Allah'ı çokça) zikreden kadınlar; (işte) bunlar için Allah bir bağışlanma ve büyük bir ecir hazırlamıştır."* [7]

4. *92/Leyl, 18*
5. *9/Tevbe, 103*
6. *Buhari, İbni Mace.*
7. *33/Ahzab, 35*

*"Cennet ehli şu üç kişidir: **Sadaka veren**, adaletli ve başarılı sultan. Tüm yakınlarına karşı kalbi merhametli olan adam. Çoluk çocuk sahibi, dilenmeyen, iffetli Müslüman."* [8]

İnsan Esaret Bağından Kurtulmak İçin Niye Çabalamaz?

İnsanın gönülden sevdiği malı verebilmesi için sadaka ve infağa bakış açısı sahih olmalıdır. Vermenin maldan eksiltmediğini, bilakis verdikçe malının artacağını ve bereketleneceğini bilmelidir. Aksi hâlde şeytan onu yumuşak karnından yakalar ve onu fakirlikle, açlıkla, insanlara muhtaç olup el açmakla korkutur.

"Şeytan, sizi fakirlikle korkutuyor ve size fuhşiyatı emrediyor. Allah ise, size kendisinden bağışlama ve bol ihsan vaadediyor. Allah (rahmetiyle) geniş olandır, bilendir." [9]

İnsanların çoğu infağın faziletini ve gerekliliğini biliyor. Hareket etmeye gelince korkuları birer sarp yokuş olup, onları salih amelden alıkoyan engele dönüşüyor. Allah *(cc)*, bu hatalı bakış açısını tashih etmek için kalpleri arındıran ayetler indirip, Rasûl'ün *(sav)* dilinden hikmet reçeteleri sunuyor.

*"De ki: 'Şüphesiz Rabbim, kullarından dilediğinin rızkını genişletir dilediğinin de daraltır. **Harcadığınız şeyin yerine yenisini koyar.** Rızık verenlerin en hayırlısı O'dur."* [10]

*"Allah, faizi yok eder de, **sadakaları arttırır**. Allah, günahkâr kâfirlerin hiçbirini sevmez."* [11]

"Sadaka vermek malı eksiltmez. Kul başkalarının hatalarını bağışladıkça Allah onun şerefini arttırır. Kim Allah için alçak gönüllü davranırsa, Allah da onu yükseltir." [12]

Vermek malı eksiltmez. Eksiltmediği gibi iki şekilden biriyle arttırır. Allah bazen gözle görünür şekilde verilen biri iki, ikiyi dört yapar. Bazen de tasadduk edilen bir, yine birdir. Ama bereketlidir, iki kişiye yetmeye başlar.

8. *Müslim*
9. *2/Bakara, 268*
10. *34/Sebe, 39*
11. *2/Bakara, 276*
12. *Müslim, Tirmizi.*

Sadaka müminin Allah'a emanet ettiği malıdır. Allah emanetleri zayi etmez. Hiçbir kasa Allah'ın sağ eli gibi müminin malını koruyamaz. Hiçbir ticaret ilah-i hazineye bırakılmış mal gibi artamaz. Hiçbir piyasa Allah'a verilmiş malın kazandığı değeri karşılamaz.

"Mallarını Allah yolunda infak edenlerin örneği yedi başak bitiren, her bir başakta yüz tane bulunan bir tek tanenin örneği gibidir. Allah, dilediğine kat kat arttırır. Allah (ihsanı) bol olandır, bilendir." [13]

Sadaka müminin Allah'a emanet ettiği malıdır. Allah emanetleri zayi etmez. Hiçbir kasa Allah'ın sağ eli gibi müminin malını koruyamaz. Hiçbir ticaret ilah-i hazineye bırakılmış mal gibi artamaz. Hiçbir piyasa Allah'a verilmiş malın kazandığı değeri karşılamaz.

"Kim, helal kazancından bir hurma değerinde bir sadaka verirse, –ki Allah helal maldan verilen sadakadan başka hiçbir sadakayı kabul etmez– işte Allah, bu helal sadakayı sağ eli ile kabul eder. Sonra o tek hurma değerindeki sadakayı dağ gibi oluncaya kadar, sizin birinizin sütten ayrılmış devesini büyütüşü gibi, sadaka sahibi için dikkatle büyütür. Ve o sadaka dağ gibi olur." [14]

Ve Allah'ın *(cc)* gazabından korkan mümin, kıyamet gününde farklı bir manzarayla karşılaşır. Amellerinin azlığına üzülüp pişmanlık duyarken dağlar misali salih ameller görür karşısında. Dünyada yaptığı in-

13. *2/Bakara, 261*
14. *Buhari, Müslim.*

fağı düşünür. Zorunlu durumlarda basit şeyler infak etmiştir. Dağ misali karşılığı olan büyük servetler infak ettiğini hatırlamaz. Ancak onu Eş-Şekur olan bir Rabb karşılamıştır. Biri bin, bini milyon yapacak kadar El-Kerim bir Allah'tır O *(cc)*.

Bu nedenle Müslüman elinden geleni Allah yolunda harcamalıdır. Az veya çok olmasına bakmamalıdır. Nice çok, içinde ihlas olmadığı için hiç; nice az, ihlasla yapıldığından çok olmuştur. Allah'ın *(cc)* yanındaki ölçülerle insanların az-çok ölçüleri bir değildir. Allah'a samimiyetle verilen herşey çoktur ve değerlidir. Allah için verileni küçümsemek münafıkların özelliklerindendir.

Şimdi Medine'ye uğrayıp, verilen sadakaları küçümseyenler üzerine nazil olan bir kıssaya göz atalım:

"(O Münafıklar) Müminlerden infakta bulunanlarla, güçlerinin yetebildiğinden başkasını bulamayanlarla eğlenirler. Allah onları maskaraya çevirmiştir. Onlar için pek acıklı bir azap vardır." [15]

İbni Abbas *(r.a)* şöyle demiştir: *"Rasûlullah bir gün, ashabına konuşma yaparak, onları sadaka vermeye teşvik etti. Abdurrahman bin Avf dört bin dirhem getirerek: 'Sekiz bin dirhemim vardı. Dört bin dirhemini kendime ve çoluk çocuğuma ayırdım, şu dört bin dirhemi de Rabbime borç verdim.' dedi. Peygamber de: 'Verdiğinde de, vermediğinde de, Allah sana bereket versin.' buyurdu. Ebu Akil isimli bir sahabi, bir sa' (dört avuç) hurma getirdi. Ebu Akil demiştir ki: 'Geçen gece, bir adamın hurmalığına su almak için ücretle çalıştım, iki sa' (sekiz avuç) hurma aldım. Yarısını aileme bıraktım, diğerini de Rabbime ödünç verdim.' Rasûlullah, onun sadakasını kabul etti ve sair sadakaların içine konmasını emretti. Münafıklar, bu durumu eleştirdi: 'Sadakalarını riya ve şöhret için getirdiler. Ebu Akil de, diğer büyüklerle anılmak için bir sa' getirdi. Allah, onun bir sa' hurmasına muhtaç olmayacak kadar zengindir.' dediler. Bunun üzerine Allah, bu ayeti indirdi."*

Allah Rasûlü *(sav)*, insanlardan bu dine yardım etmelerini istediğinde, her bir sahabi imkanı oranında infakta bulunmuştu. Kimisi Abdurrahman bin Avf gibi bir servet infak etmiş, bir başkası ise Ebu Akil gibi dört avuç hurma getirmişti. Allah *(cc)* ikisini de kabul etmiş ve razı olmuştu. Müminler, azına çoğuna bakmadan Allah'ın *(cc)* ve Rasûlü'nün *(sav)* emrine icabet etmeye çalışmışlardı. Onların emre icabet hususundaki hassasiyetleri Allah'ı razı etmiş, fakir de zengin de tasadduk hayrına muvaffak kılınmıştı.

Münafıklar ise Allah *(cc)* tarafından mahrum bırakılmışlardır. Neden? Onlarda emre icabet etme hassasiyeti yoktur. Kalplerindeki ağırlıklar onları amel yapmaktan alıkoymuş, başkalarının amelini tartışmaya koyulmuşlardır. Hâliyle kaybedenlerden olmuşlardır.

Ahiret için azık, yüzlerin korkudan zillete büründüğü o günde yüz aydınlığı, Allah'ın benzeri şekilde öfkelenmediği ve Peygamberlerin dahi *'Allah'ım bizi selamette kıl'* dediği o günde selamet isteyen sadakayı çoğaltmalıdır.

"...Sadaka, suyun ateşi söndürdüğü gibi günahları söndürür..." [16]

En Hayırlı Sadaka!

"Eğer sadakaları açıktan verirseniz bu ne kadar güzeldir! Onları gizli bir şekilde fakirlere verirseniz bu sizin için daha hayırlıdır. Allah (onlarla) kötülüklerinizin bir kısmını siler. Allah yaptıklarınızdan haberdardır." [17]

Tüm salih amellerde olduğu gibi sadaka konusunda da en hayırlı olanı kulun amelini gizli yapmasıdır. Bu, verenin ihlası, alanın onuru ve kıyamet gününün sıkıntılı anlarında amelin kişiye faydası bakımından en güzel olanıdır. Sadakalarını gizli verenler kıyamet gününde Allah'ın özel misafirleri olacaklardır. Onlar Rahman'ın arşının gölgesinde ağırlanacaklardır.

"Yedi kişi var, Allah onları hiçbir gölgenin olmadığı kıyamet gününde kendi gölgesinde gölgeler: Adil imam, Allah'a ibadet içinde yetişen genç, tekrar dönünceye kadar kalbi mescide bağlı olan kimse, Allah için birbirlerini seven, Allah rızası için bir araya gelip, Allah rızası için ayrılan iki kişi, güzel ve makam sahibi bir kadın tarafından davet edildiği hâlde: 'Ben Allah'tan korkarım.' deyip icabet etmeyen kimse, ***sağ elinin verdiğini sol eli görmeyecek kadar gizli sadaka veren kimse****, Allah'ı tek başına zikrederken gözlerinden yaş boşalan kimse."* [18]

15. 9/Tevbe, 79

16. Tirmizi
17. 2/Bakara, 271
18. Buhari, Müslim.

Kişi, zor günleri hesap ederek mal biriktirdiği gibi; zor günler için gizli amel de biriktirmelidir. Ta ki çarelerin tükendiği, kapıların kapandığı, yolların bittiği yerde o amellerle Allah'a yönelip isteyebilsin. Mağarada sıkışıp kalan üç arkadaşın sadece Allah için yaptıkları amellerle Allah'a yöneldikleri gibi Allah'a yönelebilsin.

"Sizden önce yaşayanlardan üç kişi bir yolculuğa çıktılar. Akşam olunca, yatıp uyumak üzere bir mağaraya girdiler. Fakat dağdan kopan bir kaya mağaranın ağzını kapattı. Bunun üzerine birbirlerine: 'Yaptığınız iyilikleri anlatarak Allah'a dua etmekten başka sizi bu kayadan hiçbir şey kurtaramaz', dediler. İçlerinden biri söze başlayarak: 'Allah'ım! Benim çok yaşlı bir annemle babam vardı. Onlar yemeklerini yemeden çoluk çocuğuma ve hizmetçilerime bir şey yedirip içirmezdim. Bir gün hayvanlara yem bulmak üzere evden ayrıldım. Onlar uyumadan önce de dönemedim. Eve gelir gelmez hayvanları sağıp sütlerini annemle babama götürdüğümde, baktım ki ikisi de uyumuş. Onları uyandırmak istemediğim gibi, onlardan önce ev halkının ve hizmetkârların bir şey yiyip içmesini de uygun görmedim. Süt kabı elimde bütün gece şafak atana kadar başlarında uyanmalarını bekledim. Çocuklar etrafımda açlıktan sızlanıp duruyorlardı. Nihayet uyanıp sütlerini içtiler. Rabbim! Şayet ben bunu senin rızanı kazanmak için yapmışsam, şu kaya sıkıntısını başımızdan al!' diye yalvardı. Kaya biraz aralandı, fakat çıkılacak gibi değildi. Bir diğeri söze başladı: 'Allah'ım! Amcamın bir kızı vardı. Onu herkesten çok seviyordum. Ona sahip olmak istedim. Fakat o arzu etmedi. Bir yıl kıtlık olmuştu. Amcamın kızı çıkıp geldi. Kendisini bana teslim etmek şartıyla ona yüz yirmi altın verdim. Kabul etti. Ona sahip olacağım zaman bana dedi ki: 'Allah'tan kork! Dinin uygun görmediği bir yolla beni elde etme!' En çok sevip arzu ettiğim o olduğu hâlde kendisinden uzaklaştım. Verdiğim altınları da geri almadım. Allah'ım! Eğer ben bu işi senin rızanı kazanmak için yapmışsam, başımızdaki sıkıntıyı uzaklaştır' diye yalvardı. Kaya biraz daha açıldı, fakat yine çıkılacak gibi değildi. Üçüncü adam da: 'Allah'ım! Vaktiyle ben birçok işçi tuttum. Parasını almadan giden biri dışında hepsinin ücretini verdim. Ücretini almadan giden adamın parasını çalıştırdım. Bu paradan büyük bir servet türedi. Bir gün bu adam çıkageldi. Bana: 'Ey Allah kulu! Ücretimi ver' dedi. Ben de ona: 'Şu gördüğün develer, sığırlar, koyunlar ve köleler senin ücretinden türedi' dedim. Adamcağız: 'Ey Allah kulu! Benimle alay etme' deyince: 'Seninle alay etmiyorum' diye cevap verdim. Bunun üzerine o, geride bir tek şey bırakmadan hepsini önüne katıp götürdü. Rabbim! Eğer bu işi sırf senin rızanı kazanmak için yapmışsam, içinde bulunduğumuz sıkıntıdan bizi kurtar' diye yalvardı. Mağaranın ağzını tıkayan kaya iyice açıldı, onlar da çıkıp gittiler." [19]

Her insanın hayatında böylesi zorlu durumlar, içinden çıkamadığı sıkıntılar ve imtihanlar yaşanabilir, yaşanmaktadır da. Kader sayfaları insan için dürülüdür. Yarınlarda onu neyin beklediğini bilmez. Kaderde yazılı olanı istememesi ve geri çevirmesi mümkün de değildir. Lakin yazılı olandan korunması ve Allah'ın yardımıyla imtihandan yüzünün akıyla çıkması mümkündür! Her birimizin kendisine şu soruyu sorması gerekmektedir: *'Bu kıssa dört kişinin başından geçse, ben de dördüncüleri olsam, acaba hangi amelimle dua edebilirdim Allah'a?'*

Kişi, zor günleri hesap ederek mal biriktirdiği gibi; zor günler için gizli amel de biriktirmelidir.
Ta ki çarelerin tükendiği, kapıların kapandığı, yolların bittiği yerde o amellerle Allah'a yönelip isteyebilsin.

Talha bin Ubeydullah anlatır: *'Gecenin karanlığında Ömer'in çıktığını gördüm. Onu takip ettim. Bir eve girdi. Sabah olunca o eve gittim. O evde yaşlı, kör ve*

19. *Buhari, Müslim.*

İnsanoğlu güne borçlu uyanmaktadır. Allah'ın (cc), işlerini görsün diye vücuduna kıldığı eklem ve kemiklerin her biri için bir sadaka vermelidir.
Malı olmayan ya da verdiği sadaka eklem/kemik sayısına denk gelmeyen kimse dili ve bedeni ile sadakasını verebilir.

yatalak bir kadın olduğunu gördüm. Ona sordum: 'Bu adam neden sürekli seni ziyaret ediyor?' Dedi ki: 'Belli aralıklarla bana gelir, ihtiyaçlarımı karşılar, altımı temizler, necaseti giderir.' Bunun üzerine dedim ki: 'Anan seni kaybetsin ey Talha! Ömer'in ayıbı mı araştırılır?'

Şeybe bin Nuame der ki: *'Ali bin Hüseyn'i insanlar cimri olarak bilirdi. Öldüğü zaman Medine'de yüz evin nafakasını karşıladığı anlaşıldı. Ali bin Hüseyn vefat edince onu yıkadılar. Sırtında siyahlıklar gördüler. Bunun neden kaynaklandığını sorup araştırdılar. Geceleri sırtında un küfesi taşıdığını ve gizlice fakir ailelere dağıttığını öğrendiler.'*

'Abdullah bin Mübarek Tartus'a sıkça giderdi. Rakka'da bir hana yerleşir orada ikamet ederdi. Bir genç, İmam'ın yanına gelir, onun hizmetini görür ve ondan hadis dinlerdi. Bir seferinde yine Tartus'a geldi. Handa uzun süre kalmasına rağmen genci göremedi. Gencin onbin dirhem borcu nedeniyle tutuklandığını öğrendi. Borçluyu buldu, ona borcunu ödedi. Hiçbir şekilde gencin borcu ödeyeni bilmeyeceğine dair adama yemin ettirdi. Genç bırakıldı. Abdullah ibni Mübarek'e geldi. 'Neredeydin ey genç? Seni uzun zamandır göremiyordum' dedi. Genç: 'Borcumdan ötürü hapisteydim. Bir adam borcumu ödemiş ve serbest bırakıldım.' dedi. İmam: 'Allah'a hamd et' dedi. İbni Mübarek ölene kadar da genç borcu kimin ödediğini bilmedi.'

Malı Olmayan Esarette mi Kalmalı?

'Şeytanın ve nefsin esaretinden kurtulmak, kalbi ağırlaştıran kir ve pastan arınmak için malı Allah yolunda harcamak gerekmektedir' demiştik. İnfak edecek mala sahip olmayanlar, sadakaya muhtaç olarak yaşayan miskin, fakir, yolda kalmış... olanlar esaret altında ve kirli olarak mı yaşamaktadırlar? Bu sorunun cevabı elbette *'Hayır'*dır!

Kerem ve fazilet sahibi olan Rabbimiz insanlara farklı sadaka yollarını göstermiş, tasadduk ve infağı malla sınırlı kılmamıştır.

İnsan Güne Borçlu Başlar

İnsanoğlu güne borçlu uyanmaktadır. Allah'ın *(cc)*, işlerini görsün diye vücuduna kıldığı eklem ve kemiklerin her biri için bir sadaka vermelidir. Malı olmayan ya da verdiği sadaka eklem/kemik sayısına denk gelmeyen kimse dili ve bedeni ile sadakasını verebilir.

"Her birinizin her bir eklemi (ve kemiği) için bir sadaka gerekir. Binaenaleyh her tesbih sadakadır, her hamd sadakadır, her tehlil sadakadır, her tekbir sadakadır. İyiliği tavsiye etmek sadakadır, kötülükten sakındırmak sadakadır. Kulun kuşluk vakti kılacağı iki rekât namaz bütün bunları karşılar." [20]

"— Zenginler sevapları götürdü ey Allah'ın Rasûlü! Bizim namaz kıldığımız gibi namaz kılıyorlar, oruç tuttuğumuz gibi oruç tutuyorlar, mallarının fazlasından sadaka veriyorlar, buyurdu ki:

— Allah sizin için de sadakada bulunacağınız bir şey kılmadı mı? Her bir tesbih ile bir sadaka, her bir tekbir ile bir sadaka, her bir hamd ile bir sadaka, her bir tehlil ile sadaka vardır, iyiliği emretmek sadakadır, kötülükten nehyetmek sadakadır, helalinizle temasınız sadakadır, dediler ki:

— Ya Rasûlullah, bizden biri şehvetini giderirse, bundan dolayı onun için ecir var mıdır? Buyurdu ki:

— Şayet şehvetini haramda kullansaydı, kendisine günah olmaz mıydı? Aynı şekilde helalde kullanırsa da onun için ecir vardır!" [21]

20. *Müslim*
21. *Müslim*

Bazen İnsanın Yaptığı Sair İyilikler Onun İçin Sadaka Olur

"İnsanların her bir eklemi için her gün bir sadaka gerekir. İki kişi arasında adaletle hükmetmen sadakadır. Bineğine binmek isteyene yardım ederek bindirmen yahut yükünü bineğine yüklemen sadakadır. Güzel söz sadakadır. Namaz için mescide giderken attığın her adım bir sadakadır. Gelip geçenlere eziyet veren şeyleri yoldan gidermen de sadakadır." [22]

Aile İçin Yapılan Harcamalar Niyetle Yapılırsa İnsan İçin Sadaka Olur

"Bir dinar var Allah yolunda harcadın, bir dinar var köle azad etmede harcadın, bir dinar var fakirler için tasadduk ettin, yine bir dinar var onu da ailen için harcadın. İşte (hep hayırda harcanan) bu dinarların sana en çok sevap getirecek olanı ehlin için harcadığındır." [23]

"Müslüman kişi, ailesinin nafakası için harcar ve bundan sevap umarsa bu ona sadaka olur." [24]

Bir çoğumuz niyet hazinesinden gafil ya da mahrumdur. Mecbur olduğumuz ve şer'i sorumluluklarımız arasında olan ailemizin nafakasını karşılamak; ecri Allah'tan beklenerek yapıldığında sadakaya dönüşmekte ve kulun sevap hanesine yazılmaktadır.

İnsanlara Zarar Vermemek Bir Sadakadır

Ebu Zer *(r.a)* anlatır:

"— Ey Allah'ın Rasûlü! Hangi amel daha üstündür? dedim.

— Allah'a iman ve Allah yolunda cihaddır, buyurdu. Ben:

— Hangi esir veya köleyi azad etmek daha faziletlidir? dedim.

— Sahiplerine göre en kıymetli ve bedeli en yüksek olanı, buyurdu.

— (Cihad ve köle azadını) yapamazsam? dedim.

— Bir iş yapana yardım edersin veya işini beceremeyenin işini görürsün, buyurdu.

— Ey Allah'ın Rasûlü! Bunlardan hiçbirini yapamazsam? dedim.

— İnsanlara zarar vermezsin. Zira bu da kendi kendine yapacağın bir sadakadır, buyurdu." [25]

Affetmek Bir Sadaka Biçimidir

"Tebuk gazvesinde Allah Rasûlü (sav) sahabeyi mallarından infak etmeye davet eder. Herkes imkanı oranında infak eder. Malının tamamını, yarısını, bir kısmını infak edenler olur. Ulbe bin Zeyd fakir sahabilerdendir. Verecek bir şey bulamaz. O gece kalkar ve namaz kılar. Der ki: 'Ya Rabbi, ben tasadduk edecek bir şey bulamıyorum. Benim sadakam şahsiyetimdir. Kim benim hakkımda konuşmuşsa onu affediyorum (şahsi hakkımdan feragat ediyorum). Sabah olunca Peygamberimiz sordu: 'Dün gece şahsi hakkını sadaka veren nerede?' diye sordu. Ulbe ayağa kalktı. Nebi: 'Allah dün senin sadakanı kabul etti.' buyurdu."

"Allah Rasûlü:

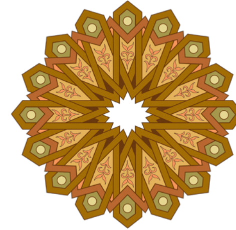
— Sizden biri Ebu Demam gibi olamaz mı? buyurdu. Dediler ki:

— O kimdir? Rasûlullah:

— Sizden öncekilerden biridir. 'Bana söveni affettim' derdi." [26]

Allah *(cc)*, bizleri malın esaret ve kirinden kurtulmuş, mala kul olmayan, malı Rabbinin rızası doğrultusunda harcayarak nimet kılan bahtiyar kullarından eylesin.

22. Buhari, Müslim.
23. Müslim
24. Buhari, Müslim.
25. Buhari, Müslim.
26. Ebu Davud

Fırsatlar Ayı Ramazan

Başyazı

Ramazan, içinde Kadir Gecesi gibi bir nimet barındırır. Bu, cennet yarışında kulun en önemli sermayelerinden biridir. O, bin aydan daha hayırlı bir gecedir. O gece yapılan amellerden her biri; bin ay aralıksız yapılmış gibi amel defterine kaydedilir. Ve bu geceyi idrak etmek için Ramazan'ın son on gününü cehd ve içtihadla geçirenler, tüm günahlarından bağışlanmış, duaları kabul olmuş, beklentilerine erişmiş, korkularından emin kılınmış olarak Ramazan'dan çıkarlar.

Allah'ın adıyla...

Bizleri yeni bir sayıyla buluşturan, *'Din nasihattir'* vazifesini yerine getirmemize olanak sağlayan ve bizleri dininde kardeş kılan Rabbimize hamdolsun. Salât ve selam, Nebimiz Muhammed Mustafa'ya, onun temiz ailesine, ashabına ve kıyamete kadar tâbilerinin üzerine olsun.

Varlıklar arasında insanın yeri farklıdır. Onu farklı kılan; akıl ve iradeyle donatılmış olmasıdır. Akıl ve irade, insanı farklı kıldığı gibi sorumlu da kılar. İnsan, hayvan gibi sorumluluktan âzâde; melek gibi masum kılınmamıştır. Onu üstün kılan akıl ve irade aynı zamanda onu İlah-i mahkemede yargılanabilir bir varlık kılmıştır.

Ve insan çift yönlü yaratılmıştır. Tabiatında onu varlığın en şeçkini (Eşref-i mahlukat) kılan takva da; varlığın en değersizi (Esfel-i mahlukat) kılan fücur da mevcuttur. Dünya hayatının imtihan olması biraz da insanın bu çift yönlülüğüyle alakalıdır. Takvasıyla fücurun şerrinden korunabilenler Allah'ın *(cc)* merhametiyle imtihanı kazananlardır. Fücurlarının peşinden sürüklenip, masiyetin ağırlıkta olduğu bir hayat yaşayanlarsa imtihanı kaybeden, sınıfta kalanlardır.

İnsanın hamuru cahillik, zulüm ve acelecilikle karılmıştır. Netice olarak da insan, aciz ve zayıftır. Çoğu zaman şeytanın vesveseleri ve nefsin arzularına yenik düşer. Günahı taatinden, artısı eksisinden, erdemi zaafından fazladır her zaman. Bir nimete şükretmişse on nimete nankörlük etmiştir çoğunlukla.

İnsanı yaratan Allah olduğundan, onun bu durumunu en iyi bilen de yine O'dur. Bu sebeple Allah *(cc)* insana sürekli fırsatlar sunmaktadır. Fücuruna tâbi olan insana tevbe kapısını açık tutarak en büyük fırsatı sunmuştur. Zaman, mekan ve hâl farkı olmaksızın insan istediği her durumda tevbeyle Allah'a dönebilmekte, çıktığı istikamet yoluna tekrar girebilmektedir.[1] Bir başka fırsat Es-Sittir olan Rabbimizin günahları örtmesi[2], kulllar nezdinde insanı mahcubiyetten kurtarmasıdır. Oysa insanın günahları başkaları tarafından bilinecek olsa; kınama ve eleştirileriyle insanın dengesini bozacak, onun kendine çeki düzen vermesine engel olacaklardır.

Bazen musibet ve belaları fırsat kılar Allah.[3] Tevbe ve istiğfarla taat-masiyet dengesini kuramayan insanı belalarla temizler ve derecesini yükseltir. Kimi zaman yaptığı iyilikleri bir fırsata çevirir, kulun haberi dahi olmaksızın iyilikleri kötülüklerine keffaret olur.[4] Tüm bunların yanında Allah *(cc)* El-Halim'dir. Kullarını hemen cezalandırmaz.[5] Günahların karşılığını erteler, insanın pişmanlık duyup tevbe etmesi ya da musibetlerin keffaret olmasını ister.

Bu fırsatın yanında insana sunulan zamansal ve mekansal fırsatlar da vardır. Hafta içinde amellerin Allah'a arz edildiği, Allah'a şirk koşmayan ve müminlerle sorun yaşamayanların affa mazhar olduğu Pazartesi-Perşembe fırsatı vardır.[6] Haftanın bu iki gününü kaçıranlara ise müminlerin bayramı olan, duaların kabul edildiği Cuma günü vardır.[7]

Bu fırsatları kaçıranlara aylar içinde seçilmiş Ramazan ayı, Ramazan ayı içerisinde de Kadir gecesi vardır. Allah *(cc)* bu ayın bereketiyle kula sayısız fırsatlar sunmakta, eksiklerini gidermesi için amellerinin karşılığını fazlasıyla vermekte, cennete götüren taatleri kolaylaştırıp; masiyetle insan arasında manevi engeller kılmaktadır. Ruhunu, bedenini, gönlünü arındıran ve temizleyen manevi bir atmosfer oluşturmaktadır.

Bir başka fırsat Es-Sittir olan Rabbimizin günahları örtmesi, kulllar nezdinde insanı mahcubiyetten kurtarmasıdır. Oysa insanın günahları başkaları tarafından bilinecek olsa; kınama ve eleştirileriyle insanın dengesini bozacak, onun kendine çeki düzen vermesine engel olacaklardır.

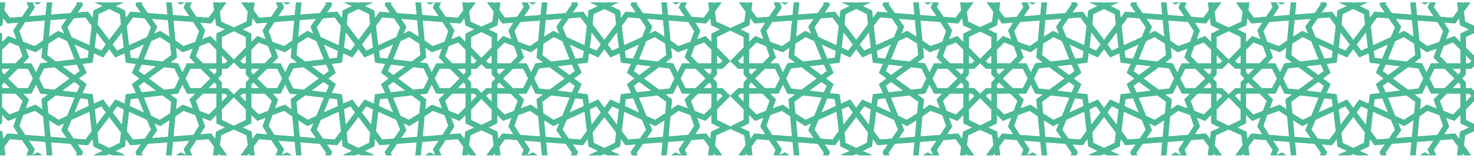
1. *"Allah, gündüz günah işleyenin tövbesini kabul etmek için geceleyin elini açar. Geceleyin günah işleyenin tövbesini kabul etmek için de gündüzün elini açar. Güneş battığı yerden doğuncaya kadar bu böyle devam edip gider." (Müslim)*
2. *"Allah, insanların günahlarını örtüp gizleyenlerin günahlarını örter." (Müslim)*
3. *"Allah yolundaki mümine isabet eden her yorgunluk, hastalık, sıkıntı, üzüntü, keder, hatta ayağına batan diken, günahlarına kefaret olur." (Buhari)*

   "Bir kul kendisi için (cennette) hazırlanmış olan makama ameliyle erişemeyecekse, Allah onun bedenine veya malına veya çoluk çocuğuna bir bela verir de bu belaya sabrı sebebiyle o makama eriştirilir." (Müsned)

   "Ateşin altın ve gümüşün paslarını giderdiği gibi, bir Müslümanın hastalığı da onun günahlarını giderir." (İbni Mace)
4. *"Bir adam geldi ve: 'Ey Allah'ın Rasûlü! Bir günah işledim' dedi. O sırada namaz kılınacaktı. Cemaat hazırdı. Kamet getirildi ve namaz kılındı. Adam Rasûlullah ile birlikte namaz kıldı. Namazın ardından adam tekrar:*

   'Bir günah işledim' dedi. Peygamberimiz: 'Sen bizimle beraber namaz kılmadın mı?' buyurdu. Adam:

   'Evet, kıldım ya Rasûlallah' dedi. Rasûlullah: 'Git, senin günahın bağışlandı' dedi." (Buhari, Müslim.)
5. *"Eğer Allah, kazandıkları dolayısıyla insanları (azab ile) yakalayacak olsaydı, (yerin) sırtı üzerinde hiçbir canlıyı bırakmazdı, ancak onları, adı konulmuş bir süreye kadar ertelemektedir. Sonunda ecelleri geldiği zaman, artık şüphesiz Allah kendi kullarını görendir." (35/Fatır, 45)*
6. *"Her Pazartesi ve Perşembe günü ameller Allah'a arz olunur. Din kardeşi ile arasında düşmanlık bulunan kişi dışında, Allah'a şirk koşmayan her kulun günahları bağışlanır. '(Meleklere) siz şu iki kişiyi birbiriyle barışıncaya kadar erteleyin' buyurulur." (Müslim)*
7. *"Allah yedi gün içinden bir günü seçmiş, onu diğerlerine üstün kılmıştır. O gün Cuma günüdür. Allah o gün yeryüzünü ve gökyüzünü yaratmış (tamamlamış) ve o gün kulları hakkındaki hükmünü (kazâ-kader) vermiştir. Cennet ve Cehennemi o gün yaratmıştır. Âdem cennete o gün sokulmuş ve yine o günde (dünyaya) indirilmiştir. Tövbesi de o gün kabul olunmuştur. Kıyamet ise yine bu gün kopacaktır. O günde öyle bir saat var ki, Müslüman bir kul o saate denk getirerek Allah'tan hayırlı bir şey isterse, Allah onun isteğini verir' buyurdu." (Müslim)*

"Sizin günleriniz içinde Rabbinizin size sunduğu hediyeler/fırsatlar vardır. Onları elde etmeye çalışın. Umulur ki sizden biri o fırsatlardan birini elde eder de sonrasında asla şekavet yaşamaz." [8]

Ramazanla Gelen Fırsatlar

Rahmet

Ramazan, insanın rahmete erişmesi için bir fırsattır. İnsan nefese, suya ve gıdaya olan ihtiyacından daha fazla Allah'ın rahmetine muhtaçtır. Allah'ın *(cc)* rahmeti olmasa insan olmaz, olsa dahi yaşayamazdı.

"Ramazan ayı mübarek bir aydır. Allah, size Ramazan orucunu farz kıldı. O ayda rahmet kapıları açılır, Cehennem kapıları kapanır, şeytanlar bağlanır. O ayda bir gece vardır ki, bin aydan daha kıymetlidir. Kadir gecesinin hayrından mahrum kalan, her hayırdan mahrum kalmış sayılır." [9]

Allah kuluna her daim rahmet etmektedir. Ramazan'ı sair zamanlardan ayıran ise rahmetin o ayda sağanak sağanak yağmasıdır. Yeterki insan kaçmasın rahmet yağmurundan. Bir şekilde rahmet ona isabet edecek, rahmetten payına düşeni alacaktır. Bahtiyar olup, Allah tarafından muvaffak kılınanlara gelince onlar için rahmetle ıslanmak yetmez, kana kana içmeye talip olurlar rahmet pınarından. Mahrum olanlarsa sadece rahmetten değil; rahmetin üzerine bina edilen hayırlardan da mahrum olurlar.

Allah'ın Rahmetinden Mahrum Olan Neleri Kaybetmiştir?

"Allah'ın size lütfu ve rahmeti bulunmasaydı ve Allah çok şefkatli, merhametli olmasaydı (hâliniz ne olurdu)?" [10]

"Eğer Allah'ın üzerinizdeki fazlı (lütuf ve ihsanı) ve rahmeti olmasaydı, siz gerçekten hüsrana uğrayanlardan olurdunuz." [11]

"...Allah'ın üzerinizdeki fazlı ve rahmeti olmasaydı, azınız hariç herhalde şeytana uymuştunuz." [12]

"Eğer Allah'ın fazlı ve rahmeti senin üzerinde olmasaydı, onlardan bir grup, seni de saptırmak için tasarı kurmuştu. Oysa onlar, ancak kendi nefislerini saptırırlar ve sana hiçbir şeyle zarar veremezler..." [13]

"Eğer Allah'ın üzerinizde fazlı ve rahmeti olmasaydı, sizden hiçbiri ebedi olarak temize çıkamazdı. Ancak Allah, dilediğini temize çıkarır. Allah, işitendir, bilendir." [14]

"Hiç kimse kendi ameliyle cennete girmez. 'Sen de mi ey Allah'ın Rasûlü' dediklerinde; 'Rabbim beni rahmetiyle kuşatmazsa ben de' buyurdu." [15]

Cennet Yarışında Öne Geçme Fırsatı

"Cennette Reyyân denilen bir kapı vardır. Oradan sadece oruçlular girer. Oruçlular girdiler mi artık kapanır, kimse oradan giremez." [16]

İnsan, sürekli bir yarış içindedir. Bir menzile doğru koşturmakta, farkında olduğu olmadığı şeylerle rekabet hâlindedir. Kimi dünya nimetleri için yarışıp koşturur, aynı hedef için koşturanlarla faydasız bir rekabet yaşar. Kimisi kariyer ve makam sevdalısıdır. Bazen akranlarıyla yerine göre kendiyle bir yarış içerisindedir. Bazıları da Rabblerinin rahmeti ve yardımıyla daha hayırlı ve bereketli bir yarış içerisindedirler. Cennet için yarışmakta cennet için ter dökmektedirler.

"Rabbinizden olan bir mağfirete ve cennete (kavuşmak için) çaba gösterip-yarışın, ki (o cennet) genişliği gök ile yerin genişliği gibi olup Allah'a ve Rasûlü'ne iman edenler için hazırlanmıştır. İşte bu, Allah'ın fazlıdır ki, onu dilediğine verir. Allah büyük fazl sahibidir." [17]

"Gerçek şu ki, ebrar olanlar, elbette nimetler içindedirler. Tahtlar üzerinde bakıp seyretmektedirler. Nimetlerin parıltısını yüzlerinde görürsün. Onlara mühürlü, katıksız bir şaraptan içirilir. Ki sonu misktir. Şu hâlde yarışmak isteyenler, bunun için yarışsınlar." [18]

Ramazan, yolda kaybettikleri zamanı kazanmaları ve öne geçenlere yetişsinler diye sadık olanlar için bir fırsattır.

---

8. *Taberani*
9. *Nesai*
10. *24/Nur, 20*
11. *2/Bakara, 64*
12. *4/Nisa, 83*
13. *4/Nisa, 113*
14. *24/Nur, 21*
15. *Buhari, Müslim.*
16. *Buhari, Müslim.*
17. *57/Hadid, 21*
18. *83/Mutaffifin, 22-26*

"Ramazan ayı girdiği zaman cennetin kapıları açılır, cehennemin kapıları kapanır ve şeytanlar da zincire vurulur." [19]

Bu ayda cennetin kapıları sonuna kadar açılır. Kapıların açılması; cennete götüren amellerin kolaylaştırılması ve bu ayda Allah'ın *(cc)* amellere fazlasıyla karşılık vermesidir.

"Ramazan ayı mübarek bir aydır. Allah, size Ramazan orucunu farz kıldı. O ayda rahmet kapıları açılır, Cehennem kapıları kapanır, şeytanlar bağlanır. O ayda bir gece vardır ki, bin aydan daha kıymetlidir. Kadir gecesinin hayrından mahrum kalan, her hayırdan mahrum kalmış sayılır." [20]

"Ademoğlunun her ameli onun için katlanır. Hayır ameller en az on misliyle yazılır, bu yedi yüz misline kadar çıkar. Allah şöyle buyurmuştur: 'Oruç bu kaideden hariçtir. Çünkü o sırf benim içindir, ben de onu (dilediğim gibi) mükâfatlandıracağım. Kulum benim için şehvetini, yiyeceğini terk etti' Oruçlu için iki sevinç vardır: Biri, orucu açtığı zamanki sevincidir; diğeri de Rabbine kavuştuğu zamanki sevincidir. Oruçlunun ağzından çıkan koku (halûf), Allah indinde misk kokusundan daha hoştur." [21]

Ramazan, içinde Kadir Gecesi gibi bir nimet barındırır. Bu, cennet yarışında kulun en önemli sermayelerinden biridir. O, bin aydan daha hayırlı bir gecedir. O gece yapılan amellerden her biri; bin ay aralıksız yapılmış gibi amel defterine kaydedilir. Ve bu geceyi idrak etmek için Ramazan'ın son on gününü cehd ve içtihadla geçirenler, tüm günahlarından bağışlanmış, duaları kabul olmuş, beklentilerine erişmiş, korkularından emin kılınmış olarak Ramazan'dan çıkarlar.

Cehennem Korkusuyla Ürperen Kalplere Şifa Fırsatı

Allah'a *(cc)* gönülden inanmış, gönüllerini sevgiyle imar edip korkuyla muhafaza eden kullar vardır. O'na *(cc)* olan saygılarından ötürü kalpleri ürpermektedir. Onlar, Allah'ın adaletsizliği ya da onlara zulmetmesinden değil (haşa), amellerinden ve kusurlarından dolayı korkar, ürperirler. Kur'an'ın ifadesiyle kalpleri tir tir titremekte, benliklerini bir ürperti kaplamakta, azabı hatırlatan ayetleri okuduklarında tüyleri diken diken olmaktadır.

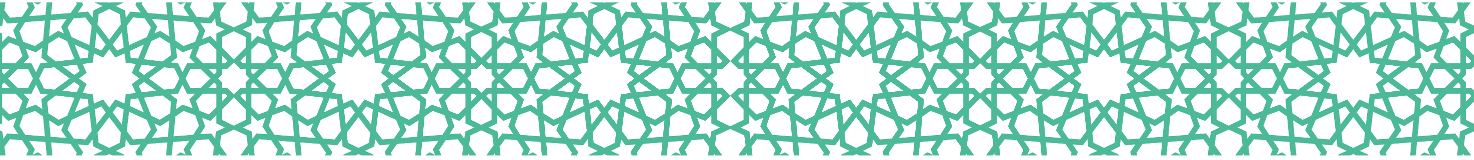
*"Biz de duasını kabul ile icabet ettik de kendisine Yahya'yı ihsan ettik. Ve eşini (doğum yapmaya) elverişli hâle getirdik. Doğrusu **onlar iyiliklerde yarışıyorlar, umarak ve korkarak bize yalvarıyorlardı. Bize karşı derin saygı duyuyorlardı.**"* [22]

*"Birtakım insanlar (Allahı tesbih ederler) ki, ne ticaret ne de alış veriş onları Allah'ı anmaktan, namaz kılmaktan ve zekat vermekten alıkoymaz. Onlar, **kalplerin ve gözlerin allak bullak olduğu bir günden korkarlar.**"* [23]

"Onlar (Musa ve Harun) görmedikleri hâlde Rablerinden korkarlar, kıyametten ötürü korku ve endişe içindedirler." [24]

Allah kuluna her daim rahmet etmektedir. Ramazan'ı sair zamanlardan ayıran ise rahmetin o ayda sağanak sağanak yağmasıdır. Yeterki insan kaçmasın rahmet yağmurundan.
Bir şekilde rahmet ona isabet edecek, rahmetten payına düşeni alacaktır. Bahtiyar olup, Allah tarafından muvaffak kılınanlara gelince onlar için rahmetle ıslanmak yetmez, kana kana içmeye talip olurlar rahmet pınarından.

19. *Buhari, Müslim.*
20. *Nesai*
21. *Buhari, Müslim.*
22. *21/Enbiya, 90*
23. *24/Nur, 37*
24. *21/Enbiya, 49*

"Ve Rablerine dönecekleri için yapmakta oldukları işleri kalpleri çarparak yapanlar; işte onlar, iyiliklere koşuşurlar ve iyilik için yarışırlar." [25]

"Onlar, kendi canları çekmesine rağmen yemeği yoksula, yetime ve esire yedirirler. Biz sizi Allah rızası için doyuruyoruz; sizden ne bir karşılık ne de bir teşekkür bekliyoruz. Biz, çetin ve belâlı bir günde Rabbimizden (O'nun azabına uğramaktan) korkarız (derler). İşte bu yüzden Allah onları o günün fenalığından esirger; (yüzlerine) parlaklık, (gönüllerine) sevinç verir." [26]

Böylesi temiz ve değerli kalplere sahip olanlar için Ramazan bir fırsattır. Allah *(cc)* cehennemin kapılarını kapatır, onları korku ve ürpertilerinden emniyette kılar. Daha ötesi, her gece bazı kullarını ateşten azad eder. Onlar için bir ömür boyunca taşıdıkları korkularından emin olacakları bir fırsattır Ramazan.

"Ramazan ayının ilk gecesi olunca, şeytanlar ve azgın cinler zincire vurulur. Cehennem kapıları kapanır ve hiçbiri açılmaz. Cennet kapıları açılır ve hiçbiri kapanmaz. Sonra bir melek şöyle seslenir: 'Ey hayır dileyen, ibadet ve kulluğa gel. Ey şer isteyen, günahlarından vazgeç.' Allah'ın bu ayda ateşten azad ettiği nice kimseler vardır ve bu, Ramazan boyunca her gece böyledir." [27]

"Rasûlullah buyurdu ki: 'Kim Allah yolunda bir gün oruç tutsa, Allah onunla ateş arasına, genişliği sema ile arz arasını tutan bir hendek kılar.' " [28]

Yüksek Dereceleri Elde Etme Fırsatı

Müminler sınıf sınıftır. İmanları ve ona bağlı olarak amellerinin farklı olması gibi; dereceleri de farklıdır.

"Sonra Kitab'ı, kullarımız arasından seçtiklerimize verdik. Onlardan (insanlardan) kimi kendisine zulmeder, kimi ortadadır, kimi de Allah'ın izniyle hayırlarda öne geçmek için yarışır. İşte büyük fazilet budur." [29]

İman; şirk, bidat ve masiyetten arındıkça kalp yüce makamları arzulamaya başlar. Bu yüce makamlar öncelik sırasına göre dört makamdır. Allah *(cc)* imtihanı kazanan ve rıza-ı ilahiye ermiş seçkin kullarını şöyle ifade eder:

"Kim Allah'a ve Rasûl'e itaat ederse işte onlar, Allah'ın kendilerine lütuflarda bulunduğu ***Peygamberler, sıddıklar, şehidler ve salih kişilerle*** *beraberdir. Bunlar ne güzel arkadaştır!"* [30]

Müminler için nubuvvet kapısı Allah Rasûlü'yle *(sav)* beraber kapanmıştır. Geriye şartlar ne olursa olsun hâlini koruyan ve istikamet üzere kalan Sıddık, en değerli varlığını Allah yolunda infak ederek kanıyla tevhid davasına şahitlik eden Şehit ve taati masiyetinden fazla olup kardeşlerine güzel örnek olan Salihlik makamı kalmıştır.

Ramazan, bu mertebeleri elde etmek için bir fırsat ve Allah tarafından sunulmuş bir ödüldür.

"Beraber Müslüman olmuş iki adam Allah Rasûlü'ne geldiler. Onlardan biri ibadet hususunda diğer arkadaşından daha çalışkandı. İbadetlere düşkün olanı bir savaşta şehit oldu. Diğer arkadaşıysa bir yıl sonra vefat etti. Onun vefatından sonra bir rüya gördüm. Kendimi cennetin kapısında gördüm. Vefat eden iki arkadaş da oradaydı. Cennetten biri çıktı ve ikinci vefat edeni cennete girmesi için çağırdı. Sonra şehit olanı girmesi için çağırdı. Bana döndü ve 'senin henüz zamanın gelmedi' dedi. Talha bu rüyayı insanlara anlattı. İnsanlar çok şaşırdı (Şehid'in cennete arkadaşından sonra girmesine şaşırdılar) ve rüyayı Allah Rasûlü'ne sordular.

— Neden şaşırdınız?

— İbadet konusunda daha çalışkan olan ve sonrasında şehit olan cennete arkadaşından sonra girmiş!

— Cennete ilk giren, arkadaşından bir sene sonra vefat etmedi mi?

— Evet.

— Ramazanı idrak edip orucunu tutmadı mı?

— Evet.

— Bu sürede Allah'a secde etmedi mi?

— Evet.

— İkisinin arasındaki fark yer ile gök arasındaki fark kadardır." [31]

25. Müminun, 60-61
26. 97/İnsan, 8-11
27. Tirmizi
28. Tirmizi
29. 35/Fatır, 32
30. 4/Nisa, 69
31. Müsned

Salih Ameller Konusunda Bilinç Elde Etme Ayıdır

Yaptığımız amellerde üç noktayı esas almalıyız. Salih amelleri çoğaltmalı, amelleri bilinçli yapmalı ve yaptığımız amelleri Ramazan sonrasına taşıyacak şekilde alışkanlık hâline getirmeye çalışmalıyız.

Salih Amelleri Çoğaltmak

"Rasûlullah hayır yönünden insanların en cömertiydi, hayırda en cömert olduğu zaman Ramazan ayıydı. Çünkü her gece Cibril gece çıkıncaya kadar onunla olurdu. Rasûlullah Kur'an-ı ona arz ederdi. Rasûlullah hayırda, esen rüzgardan daha cömertti." [32]

Yapmak isteyip de yapamadığımız salih amelleri belirlemeli, Ramazan'ın başlamasıyla beraber bu amelleri hayata geçirmeliyiz. Sair zamanlarda nefse zor gelen ve insanın yapamadığı birçok amel Ramazan ayı içerisinde manevi bir bereketle kolaylaşır. Nefisler bu ayda var olan rahmani havayla maddeden soyutlanıp manaya yönelir. Bu manevi fırsatı iyi değerlendirmek gerekir.

Şuur Kazanmak

Salih amellere bina edilen hayırlar ancak şuurlu ve bilinçli bir şekilde ifa edildiğinde elde edilebilir. Örneğin, Namazın insanı kötülükten alıkoyan, ruhu hafifletip rahatlatan ve insanın gözünü aydın kılan huzur verici bir yönü vardır. Vakıa, her namaz kılan bu faideleri elde edemiyor! Neden? Namaz, Allah'ın *(cc)* buyurduğu gibi Allah'ı anmak ve hatırlamak için kılınırsa ona bina edilen hayırlara ulaştırır insanı.

"...Namazı benim zikrim için kıl." [33]

Yani; şuurlu bir şekilde namazını kıl. Namazın sana Allah'ı hatırlatsın. Sana Allah'ı hatırlatmayan, seni salih amele sevk etmeyen gafillerin namazı olmasın.

"...Veyl olsun o namaz kılanlara. Onlar namazlarında gaflet içindedirler. Onlar ki riyakârdırlar..."

Yukarıda zikrettiğimiz hakikat, tüm salih ameller için geçerlidir. Oruç, Kur'an kıraati, infak, iftar davetleri... Şuur kaybolup ameller âdet olarak yapılmaya başlandığında sahibine fayda vermez. Bazen Maun suresinde olduğu gibi sahibine zarar veren bir eyleme dönüşür.

Şuur kalbin amelidir ve kalbin temizliğiyle orantılıdır. Günahlarla kirlenen ve üzerini pas kaplayan kalp, düşünmez, akletmez, şuura ermez. Ramazan'da kalpler, şeytanların bağlanması, rahmet kapılarının açılması ve rahmani havayla arınıp şifa bulur. Allah'a yönelmesi ve salih amellerin onarıcı etkisini hissetmesi kolaylaşır. Bu ayın manevi havasından faydalanarak ibadetlerde şuuru yakalamaya gayret gösterilmelidir.

Yapmak isteyip de yapamadığımız salih amelleri belirlemeli, Ramazan'ın başlamasıyla beraber bu amelleri hayata geçirmeliyiz. Sair zamanlarda nefse zor gelen ve insanın yapamadığı birçok amel Ramazan ayı içerisinde manevi bir bereketle kolaylaşır. Nefisler bu ayda var olan rahmani havayla maddeden soyutlanıp manaya yönelir. Bu manevi fırsatı iyi değerlendirmek gerekir.

Salih Amellerin Alışkanlık Olması

İnsan, belli bir tabiat üzere yaratılmıştır. Yaratılıştan getirdiği özelliklerden biri de; sebat edip, düzenli olarak yaptığı amellerde alışkanlık kazanıyor olmasıdır. Düzenli olarak yapılan amellerin alışkanlık hâline gelmesi için, şuurla yapılması gerekmektedir. Malesef, insanoğlu Ramazan'da yaptığı amellerde şuuru yitirince Ramazan âdeti olarak amel yapmaya başlar. Âdet hâlini alan ameller dönüştürücü ve ıslah edici etkisini yitirir.

32. *Buhari, Müslim.*
33. *20/Taha, 14*

Şeytanların bağlanması, cehennem kapılarının kapanması, gündüzleri masiyetten alıkoyan oruç, akşamları mescid ortamı ve teravih; masiyetleri zorlaştırır bu ayda. Alışkanlık ve bağımlılık hâlini almış olan masiyetler dahi Ramazan'da nadiren yapılabilir.

Bu olumsuz döngüye girmemek için; her gün Ramazan ayında olduğumuzu hatırlamalı, gerekirse sözlü ya da yazılı telkinlerle Ramazan şuurunu yenilemeliyiz.

Masiyetlerden Kurtulma Fırsatı

Şeytanların bağlanması, cehennem kapılarının kapanması, gündüzleri masiyetten alıkoyan oruç, akşamları mescid ortamı ve teravih; masiyetleri zorlaştırır bu ayda. Alışkanlık ve bağımlılık hâlini almış olan masiyetler dahi Ramazan'da nadiren yapılabilir.

Ramazan'ın bu hayrından mutlaka istifade etmeli ve alışkanlık hâline gelmiş masiyetlerden kurtulmak için adım atmalı. Sigara alışkanlığı olan, televizyon karşısında ömür tüketen, interneti masiyet aracı olarak kullanan, rızkına haram bulaştırmış olan... bu günleri fırsat bilmeli, Rabbinin rızasına erişmek için acele etmelidir. Lisan-ı hâli, Musa'nın *(as)* lisan-ı kaliyle uyuşmalıdır.

"...Hoşnut kalman için, sana gelmekte acele ettim Rabbim!" [34]

İslam'a Davet Fırsatı

Ramazan, iftar programlarının yoğun olduğu bir aydır. Birçok insanı bir araya getiren farklı programlara ev sahipliği yapar bu ay. Akraba, dost, arkadaş, komşu... iftar programlarında bir araya gelirler.

İslam davetinde yemeğin yeri ayrıdır. Nebi *(sav)*, akrabalarını İslam'a davet ettiği ilk yıllarda yemek meclisleri oluşturup akrabalarını davet ederdi. Yemek sonrasında İslam'ı arz ederdi. Yemekle kalplerini, Allah'ın açık ve açıklayıcı ayetleriyle akıllarını fethetmeye çalışırdı.

Tevhid ehlinin bu fırsattan istifade ederek, iftar programlarını değerlendirmeleri ve davet programı hazırlamaları gerekir. Her iftar bir davet ortamına dönüşmeli, Allah'ın *(cc)* bahşettiği hidayet nimetine şükür kabilinden insanları Allah'a *(cc)* davet etmelidir.

Ramazan'ın sunduğu bu fırsatlar insi ve cinni şeytanları rahatsız etmiştir. Zincire vurulan cinni şeytanların görevini insi şeytanlar devralarak mübarek ayı ifsat etmek için ellerinden geleni yapmaktadırlar. Ramazan'ı, eğlence ve festival ayına çevirerek, başta oruç olmak üzere bu ayda yapılan salih amellerin içini boşaltmakta; Ramazan'a özel Tv programlarıyla bu ayı fısk ve fücur ayı hâline getirmektedirler.

Tevhid ehli olarak toplumu bu konuda biliçlendirmeli, onları Allah'tan, tevhidden, İslam'dan uzaklaştırmak için her türlü hile ve desiseye başvuran tağutların aksine, her fırsatta onları tevhide davet edip, kaybettikleri İslami değerleri hatırlatmalıyız onlara.

Rabbimiz! Bizleri Ramazan'a eriştirdiğin gibi, ondan faydalanmayı ve sunduğun fırsatları değerlendirmeyi ihsan eyle.

34. 20/Taha, 84

Ebu Müslim el-Havlani şöyle der:

'Âlimlerin yeryüzündeki misali gökteki yıldızlar gibidir. İnsanlara açıkladıkları zaman, insanlar onunla hidayet bulurlar. Bir şey insanlara kapalı olduğu zaman hayrete düşürürler.'

Ebu Esved ed-Düeli şöyle der:

'İlimden daha yüce bir şey yoktur. Melikler insanlara hükmeder. Âlimler ise, meliklere hükmeder.'

Muaz *radıyallahu anh* şöyle der:

'İlim öğrenin. Muhakkak ki onun talebi hasenattır. Onu talep etmek ibadettir. Onu müzakere etmek tesbihattır. Ondan bahsetmek cihaddır. Onu kullanmak Allah'a yakınlaşmaktır. Bilmeyene öğretmek sadakadır.'

Seleften bazıları şöyle der:

'Allah'ın insana hibe ettiği en hayırlı şey akıl, insana isabet eden en şerli şey ise, cehalettir.'

Ticaret Ehli Müslümanlara Nasihatler

Faruk FURKAN

Bugün borçların yazılmamasından kaynaklanan birçok ihtilafa ve anlaşmazlığa şahit oluyoruz. Kardeşler arasında bile bu konuda oldukça fazla anlaşmazlık çıkıyor. Borçlar zapturapt altına alınmadığında birisinin 'ak' dediğine öbürü 'kara' diyor; ötekinin 'üç' dediğine beriki 'beş' diyor. İki tarafında yalan söylemesine ihtimal vermediğiniz için kime inanacağınızı bilemiyor ve şaşırıp kalıyorsunuz.

Rahman ve Rahim olan Allah'ın Adıyla...

Değerli tacir kardeşim, bir önceki yazımızda sana sözde durmanın önemini, bunun insana hayatın her alanında bereket getireceğini, aksi davranmanın ise alamet-i nifak olacağını anlatmıştık. Ayrıca bazı pratik örneklerle Efendimizin, can düşmanlarına bile verdiği sözden asla caymadığını ortaya koyarak, ahde vefanın dinimizde ne kadar önemli bir yere sahip olduğunun altını çizmeye çalışmıştık. Bu yazımızda ise borçları yazmanın önemini anlatmaya gayret edeceğiz inşallah.

◆ ◆ ◆

17. Borçlarını ve Alacaklarını Mutlaka Yaz

Borçların yazılması, kayıt altına alınması ve şahitlendirilmesi Allah *subhanehu ve teâlâ* nazarında oldukça önemli bir meseledir. Bu nedenledir ki, Allah, Kur'an'daki en uzun ayetini bu konuya ayırmış ve meselenin Müslümanlar tarafından iyi kavranması için çok kesin bir dille borçların yazılmasını istemiştir. Şu ayet bunun delilidir ki, bu ayeti dura dura, düşüne düşüne, gerekirse altını çize çize okumanızı rica ediyoruz. Rabbimiz şöyle buyurur:

*"Ey iman edenler! Belli bir süre için birbirinize borçlandığınız zaman **onu yazın**. Aranızda bir kâtip adaletle yazsın. Kâtip, Allah'ın kendisine öğrettiği şekilde yazmaktan kaçınmasın, (her şeyi olduğu gibi dosdoğru) yazsın. Üzerinde hak olan (borçlu) da yazdırsın ve Rabbi olan Allah'tan korkup sakınsın da borçtan hiçbir şeyi eksik etmesin (hepsini tam yazdırsın). Eğer borçlu, aklı ermeyen veya zayıf bir kimse ise ya da yazdıramıyorsa, velisi adaletle yazdırsın. (Bu işleme) şahitliklerine güvendiğiniz iki erkeği; eğer iki erkek olmazsa, bir erkek ve iki kadını şahit tutun. Bu, onlardan biri unutacak olursa, diğerinin ona hatırlatması içindir. Şahitler çağırıldıkları zaman*

(gelmekten) kaçınmasınlar. Az olsun, çok olsun, borcu süresine kadar yazmaktan usanmayın. Bu, Allah katında adalete daha uygun, şahitlik için daha sağlam, şüpheye düşmemeniz için daha elverişlidir. Yalnız, aranızda hemen alıp verdiğiniz peşin ticaret olursa, onu yazmamanızdan ötürü üzerinize bir günah yoktur. Alışveriş yaptığınız zaman da şahit tutun. Yazana da, şahide de bir zarar verilmesin. Eğer aksini yaparsanız, bu sizin için günahkârca bir davranış olur. Allah'a karşı gelmekten sakının. (İşte) Allah size öğretiyor. Allah, her şeyi hakkıyla bilendir." [1]

Eğer borçları yazmak Allah katında çok önem arz etmeseydi, Allah onu yazmamızı bize emretmez ve en uzun ayetini bu konu hakkında indirmezdi; aksine bunun iyi bir iş olduğuna vurgu yapar ve birkaç kelimeyle ehemmiyetine dikkat çekerek kullarına nasihatini ederdi. Ama emir sigasıyla ifade edecek kadar kesin bir üslup kullanmış ve *'Yazın!'* buyurarak tüm iman ehline ferman çıkarmışsa, o zaman burada durur, düşünür ve anlarız ki bu konu öyle basite alınacak bir konu değildir. Bildiğimiz, bilmediğimiz birçok hayrı vardır.

Bugün borçların yazılmamasından kaynaklanan birçok ihtilafa ve anlaşmazlığa şahit oluyoruz. Kardeşler arasında bile bu konuda oldukça fazla anlaşmazlık çıkıyor. Borçlar zapturapt altına alınmadığında birisinin *'ak'* dediğine öbürü *'kara'* diyor; ötekinin *'üç'* dediğine beriki *'beş'* diyor. İki tarafında yalan söylemesine ihtimal vermediğiniz için kime inanacağınızı bilemiyor ve şaşırıp kalıyorsunuz. Bunun en büyük nedeni aradaki ticaretin kayıt altına alınmamasıdır. Ama şunu da ifade edelim ki, her anlaşmazlıkta ille de birileri yalan söyleyecek diye bir kural yok. Bazen insanlar yanlış hatırladıklarından bazen de unuttuklarından dolayı anlaşmazlığa düşebiliyorlar. Bu nedenle şartlar ve durumlar ne olursa olsun, karşı taraftaki insanlar kim olursa olsun, Rabbimizin emrine ittibaen borçlarımızı yazmalı ve bu şekilde anlaşmazlıklarımızın önüne sağlam bir set çekmeliyiz.

Borçları Yazmanın Hükmü

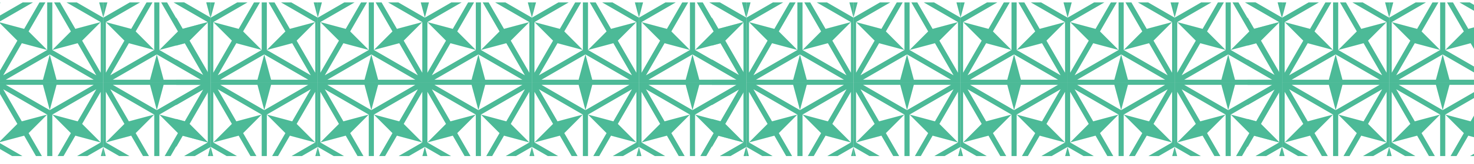
Borçları yazma ve kayıt altına alma meselesinin hükmü hakkında selef âlimlerimizden bugüne bir ihtilaf söz konusudur. Ebu Musa el-Eşari, İbni Ömer, İmam Dahhak, Said bin Müseyyeb, İmam Ata ve İmam Taberi ayetin emir kipi ile gelmesini ve bazı yan delilleri esas alarak borçları yazmanın ve borcu şahitlendirmenin kati surette farz olduğunu söylemiş ve buna muhalefet edenlerin günaha gireceğini belirtmişlerdir. Dört mezheb başta olmak üzere diğer âlimlerimiz ise, bu emrin farziyet ifade eden bir emir olmadığını, aksine ayetteki buyruğun tavsiye niteliği taşıdığını öne sürerek borçları yazmanın farz olmayacağı sonucuna ulaşmışlardır.

> Emir sigasıyla ifade edecek kadar kesin bir üslup kullanmış ve 'Yazın!' buyurarak tüm iman ehline ferman çıkarmışsa, o zaman burada durur, düşünür ve anlarız ki bu konu öyle basite alınacak bir konu değildir. Bildiğimiz, bilmediğimiz birçok hayrı vardır.

Gerek eski gerekse çağdaş ilim ehlinin geneli, cumhurun görüşünün tercihe daha şayan olduğunu belirtmiş ve borçları yazmanın farz olmadığını, dolayısıyla borçları kayıt altına almayanların günaha girmeyeceğini söylemişlerdir. Bu konuda kimin haklı ve görüşünün daha doğru olduğunu tespit etmenin yeri burası değildir. Ama biz burada meselenin amelî olarak hayata taşınabilmesi adına özellikle birkaç hususa dikkat çekmek istiyoruz ki, bunlar bizce çok önem arz etmekte ve kardeşlerimiz tarafından üzerinde hassasiyetle durulması gerekmektedir.

Dikkat çekmek istediğimiz konulardan **birincisi** şudur: Müslüman bir kul, fıkhını belirlerken şüphe-

1. 2/Bakara, 282

lerden kaçınmayı kendisine esas alarak bir yol takip etmeli ve bu şekilde dinini koruma altında tutmalıdır. Bu konuda âlimlerden bir kısmı, delilleri farklı yorumlamaları sonucu borçları yazmak farz, terk etmek ise haramdır derken; diğer bir kısım âlim, buna caizdir diyor. Bu durumda Müslümanın *'Ya haramdır diyen âlimlerin görüşü doğruysa?'* diyerek ihtiyatı esas alması ve farziyetine inanmasa bile şüpheden kaçınıp borçlarını kayıt altında tutması dininin selameti açısından en evla olanıdır.

İkincisi ise şudur: Bizler, Allah'ın hükümlerine yaklaşırken onları –hükmün tespiti açısından– farz, vacip, haram, mekruh gibi kısımlara ayırabiliriz. Böyle de yapmamız gerekir. Lakin kulluğumuzu icra etmek ve Allah'a daha çok yaklaşabilmek için Allah'ın ahkamını *'Rabbim bu işten razı mı, değil mi?'* diye bir ayrıma tâbi tutmamız daha isabetli olacaktır. Bu tutum, sahabenin de riayet ettiği bir husustur. Onlar Rasûlullah'ı gözlemliyorlar ve bir şeyi yapıyorsa, hükmünün sünnet olup-olmadığına bakmaksızın onunla amel etmeye çalışıyorlardı. Birileri itiraz ettiğinde ise *'Biz Rasûlullah'ı böyle yaparken gördük'* diyerek meselenin ittiba boyutuna dikkat çekiyorlardı. İşte buna binaen diyoruz ki: Borçları yazmak farzdır desek ne olur, menduptur desek ne olur? Sonuçta bu, Allah'ın kitabında bize emrettiği bir husus değil midir? Eğer Allah bunu bize emretmişse, iş bitmiştir ve bizim mutlaka bu emre ittiba etmemiz gerekmektedir. Rabbimiz şayet bir hayır görmeseydi, bunu bize emretmezdi. Eğer emretmiş ve *'yazın'* diye ferman buyurmuşsa, bu, dünya ve ahiret açısından bizler için mutlaka en hayırlı olanıdır.

Üçüncü de şudur: Malum olduğu üzere ihanetin, aldatmanın ve kandırmanın zirve yaptığı bir çağda yaşıyoruz. Bu çağın insanları, maalesef ki ticaretlerinde ve sosyal hayatın diğer alanında Allah'ı dikkate alarak bir hayat sürdürmüyorlar. Tek dertleri para kazanmak, en büyük gayeleri ceplerini doldurmak! Bu paranın nasıl geldiği, hangi yollarla elde edildiği onlar için çok da önem arz etmiyor. Onlar için önemli olan paranın cebe girmesi... İşte böylesi bir atmosferde yaşadığımız için Müslümanlar olarak bizlerin çok hassas olması gerekmektedir. Muamelede bulunduğumuz insanların her daim bizi kandırabilecek veya aldatabilecek bir potansiyele sahip olduğunu bir an olsun aklımızdan çıkarmamalıyız. Bu nedenle işlerimizi sağlama almalı, muamelelerimizi yazı ve şahit yoluyla destekleyerek güvenli bir zemine oturtmalıyız.

İşte biz borçların kayıt altına alınma meselesine bu zaviyeden bakarsak, daha isabetli davranmış ve doğruya daha yakın bir görüş ortaya koymuş oluruz. Bununla birlikte sırf yazışmaların terk edilmesi sebebiyle ihtilafların arttığı, anlaşmazlıkların çoğaldığı, fitne ve kargaşaların, aldatma ve kandırmaların ayyuka çıktığı şu dönemde, bu meseleyi farz olarak değerlendiren âlimlerin görüşlerini yabana atmamak gerekir. Müslümanları bu konuya alıştırabilmek ve bu hassasiyeti kendilerine kazandırabilmek için bu dönemde borçları yazmanın farz olduğunu söylemek, zannımızca hatalı bir yaklaşım olmayacaktır.

Borçların kayıt altına alınmasına ilişkin Şeyh Hüsameddin el-Affâne'nin çok hoş ve güzel değerlendirmeleri var. Bu güzel değerlendirmeleri siz kardeşlerimizle paylaşmak istiyoruz. Şeyh, Kuran ve Sünnet'te borçların yazılmasını öngören delilleri zikrettikten sonra der ki: *'Bu delillere binaen âlimlerin cumhuru, borcu yazmanın ve bir vesika ile onu kayıt altına almanın mendub olduğu söylemiştir. Âlimlerimizden bazıları ise, ayetin zahirini esas alarak bunun farz olduğuna kâil olmuşlardır. Bu görüş (yani borçları yazmanın farz olduğunu söyleyen görüş) dikkate alınması gereken kıymetli ve doğru bir görüştür. Başkalarının haklarını batıl yollarla yemeyi engellemek, çekişme ve ihtilaf kapılarını kapatmak ve borçların belgelendirilmemesi ve yazılmaması nedeniyle toplumumuzda gördüğümüz tartışma, ayrılık ve hilaflara son vermek için şu zamanda insanları özellikle bu görüşe yönlendirmek gerekir.*

Kiraya verenle kiracı arasında, sırf kira sözleşmesi yapmamaları nedeniyle nice ihtilaflar yaşanmaktadır. Bir meseledeki anlaşmazlıklarından dolayı ortaklar arasında nice düşmanlıklar vuku bulmaktadır. Bunun da sebebi ortaklık akdini yazmamalarıdır. Belgelendirilmeyen diğer muamelelerde de benzeri şeyler söz konusudur. İşte bundan dolayı her hangi bir akit gerçekleştiren taraflara, az olsun çok olsun sözleşmenin tüm şart ve detaylarını yazmalarını tavsiye ediyorum. Rabbimiz şöyle buyurur:

'Az olsun, çok olsun, borcu süresine kadar yazmaktan usanmayın.' [2, 3]

Şeyh, sözlerine şöyle devam eder: *'Yazılmayan ve şahitlendirilmeyen muamelelere birçok zarar terettüp etmektedir. Bunlardan bir tanesi borç alıp veren taraflardan birisinin **güvenilir olmayışı** nedeniyle belirli bir süre sonra kasten gerçek dışı iddiada bulunabilmesidir. Bu zararlardan bir tanesi de **unutma ve hatadan** kaynaklanmaktadır. Alışveriş yapan taraflar şüpheye düşüp ihtilaf ettiğinde, şüpheyi ortadan kaldıracak ve anlaşmazlığı bitirecek bir yazı ve şahid olmadığı için, iki taraftan her biri diğeri hakkında suizanna kapılmakta ve bu durumda kendi görüşünü terk ederek hasmının fikrine dönmesi zorlaşmaktadır. Bu da düşmanlığı ve hasımlığı körüklemektedir. Bunun ardından tartışmanın getirdiği ve her iki tarafı da zora sokacak öyle şer işler olmaktadır ki, bazen tarafları (daha başka) birçok haramı işlemeye bile sevk edebilmektedir.*

Borcu yazmanın ve onu belgelendirmenin insanlara getirdiği birçok da fayda vardır. Bunlardan bazıları şunlardır:

1. Malların Korunması: Hiç şüphe yok ki bizlere mallarımızı korumak emredildiği gibi onları zayi etmek de yasak kılınmıştır.

2. Çekişmelerin Bitmesi: Gerçek şu ki belge, herhangi bir muamelede bulunan taraflar için ihtilaf anında kendisine müracaat edecekleri bir hakem hükmündedir. Kimi zaman fitnenin dinmesine sebep olur. Belgenin açığa çıkarak insanlar arasında durumunun belli olması korkusuyla taraflardan birisi, diğerinin hakkını inkâr edemez.

3. Yanlış Alım-Satımdan Korunma: Kimi yanlış alım-satım yapan kimseler, alım-satımı belgelediklerinde akdi fesada uğratacak sebeplere yol bulamazlar. (Noter gibi) belgeyi yazıya döken kimse, onları bu belgeye döndürerek kendilerini doğruya yönlendirir.

4. Şüphelerin Ortadan Kaldırılması: Herhangi bir muamelede bulunan kimselere bazen zamanın uzaması nedeniyle malın miktarı ve sürenin ne kadar olduğu karışık gelebilir. Ancak belgeye müracaat ettiklerinde iki taraf için de ortada herhangi bir şüphe kalmaz.' [4]

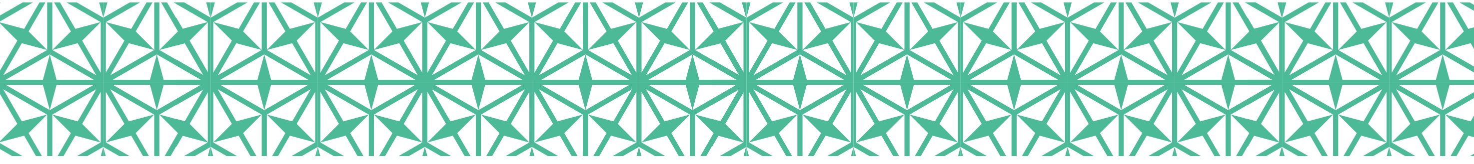
2. 2/Bakara, 282
3. Fıkhu't Tâciri'l Müslim, sf. 45.
4. Fıkhu't Tâciri'l Müslim, sf. 45 vd.

Şeyh Hüsameddin el-Affâne'nin bu sözlerinden, özellikle şu dönem için zikrettiği birçok haklı gerekçe itibariyle borçları yazmanın farz olduğu görüşüne meylettiğini söyleyebiliriz. Cumhurun görüşü, belki güvenin ve karşılıklı emniyetin hakim olduğu İslam toplumlarında tercih edilerek, fetva o yönde verilebilir. Ancak kardeşler arasında bile güvenin sona erdiği şu günlerde bu görüşü ön plana çıkarmak, bizim de zannımızca en isabetli olanıdır. Yine de doğruyu en iyi bilen âlemlerin Rabbi olan Allah'tır.

İslam'a göre bir insan borçlanabilir, borç isteyebilir, borçla alışveriş yapabilir; ama bu, asla keyfî olmamalıdır. Keyfî olduğunda, içki ve kumar gibi büyük günahlara bile ön görülmeyen manevî çok ağır bir ceza ile karşı karşıya kalınabilmesi söz konusudur.

Borçlanmak Caizdir, Asıl Değildir

Kapitalizmin gönüllere nakşedildiği, maddeciliğin zihinlerde yer ettiği şu ahir dönemde tüm değerlerimiz altüst olmuş vaziyettedir. İnsanlar sırf daha çok kazanabilmek için ticaretteki *'caizleri'* sanki *'farzmış'* gibi değerlendirmekte ve hayatlarını bunun üzerine bina etmekteler. İşte bu caizlerden bir tanesi de *'borçlanmak'*tır. İslam'a göre bir insan borçlanabilir, borç isteyebilir, borçla alışveriş yapabilir; ama bu, asla keyfî olmamalıdır. Keyfî olduğunda, içki ve kumar gibi büyük günahlara bile ön görülmeyen manevî çok ağır bir ceza ile karşı karşıya kalınabilmesi söz konusudur. Bu ceza, Rasûlullah tarafından cenaze-

sinin kılınmaması cezasıdır. Acaba hangi Müslüman böyle bir ceza ile karşı karşıya kalmak ister? Biraz sonra bununla alakalı birkaç cümle söyleyerek tehlikesine dikkat çekmeye çalışacağız; ama öncesinde borçlanmanın caizliğine değinmemiz gerekmektedir.

İslam'da borçlanmak caizdir. Bunun caiz oluşu, konunun başında zikrettiğimiz Bakara suresi 282. ayetle sabittir. Rabbimiz o ayetin başında şöyle buyurmaktadır:

"Ey iman edenler! Belli bir süre için birbirinize borçlandığınız zaman onu yazın..."

Demek ki bizler birbirimize karşı borçlanabilir, karşılıklı olarak borç alıp verebilirmişiz. Bu, bizzat Rabbimizin ayetiyle bize caiz kılınmış işlerdendir. Lakin burada bilinmesi gereken şudur: İslam'da asıl olan alışverişleri peşin yapmak ve *'al gülüm ver gülüm'* esası üzere ticareti çevirmektir. Şayet buna imkân bulamaz ve ihtiyaç durumuna düşersek o zaman borçlanmamız ve insanlardan borç istememiz caizdir.

Mesele bu kadar net ve berrak olduğu hâlde, gelin görün ki yaşadığımız şu dönemde işler tamamen tersine dönmüş ve gönüllerimizde asıl olan sanki borçlanmakmış gibi bir fikir hâkim olmuştur. Subhanallah! Kime gidersek gidelim herkes borçlu! Âliminden cahiline, takvalısından facirine kadar herkes borç bataklığına gömülmüş durumda! Ve maalesef ki bu konudaki gevşeklikleri yüzünden insanlar nazarında da itibarlarını kaybetmişler. Artık insanlar, Müslümanlara bile güvenemez olmuşlar. Oysa Müslüman demek, her şeyiyle insanlara güven veren ve insanları kendi elinden ve dilinden selamette kılan kimse demektir.

Peki, vakıa böyle mi cereyan ediyor?

El-cevap: Maalesef!...

İnsanlar, artık Müslümanlara bile güvenemiyor, onların bile sözlerini tutmadıklarına, borçlarına sadık olmadıklarına inanıyorlar. Kardeşlerim, inanın bu, bizler için bir züldür ve gerçekten de çok acı bir durumdur. Biz her şeyimizi kaybetsek de, asla güven ve eminliğimizi kaybetmemeliydik. İnsanlar her şeyimizi eleştirebilse de, asla dürüstlüğümüze laf edememeliydi. Çünkü biz mümin idik. Yani imanımızdan dolayı insanlara eminliği götüren, ameliyle de onlara emin olmanın nasıl pratize edileceğini gösteren insanlardık. Ama biz bunu hakkıyla başaramadık.

Normal insanların Müslümanlar hakkındaki bu kanaatini belki bazılarımız önemsemeyebilir veya bunu abartı olarak değerlendirebilir. Ama buna bizzat Müslümanların kendileri de şahitlik ediyorsa, yani kardeşlerimizin borçlarına sadık olmadıklarını bizzat onların akide kardeşi olan muvahhidler de söylüyorlarsa, işte orada durup düşünmek ve derin bir muhasebe yapmak gerekir. Elbette bütün kardeşlerimiz böyle değil; içlerinde çok temiz ve gerek ahdine, gerekse borcuna çok sadık olanlar var. Onları tenzih ediyor ve sayılarını artırması için Allah'a dua ediyoruz. Ama bir tanemiz bile bu kötü vasfa sahipse, onun verdiği zarar hepimizi etkiliyor, sıkıntısı pak davamıza leke getiriyor. Bu nedenle borçlarımızı vaktinde ödemeye ve sözlerimizi yerine getirmeye gayret etmeli, şartlar ne olursa olsun *'şu gün'* demişsek mutlaka ona riayet etmeliyiz.

Şimdi, biraz önce dikkat çektiğimiz meseleye, yani borçlarını ödemeyenlerin nasıl manevî bir ceza ile cezalandırılacaklarına değinebiliriz... Sahih delillerin haber verdiğine göre, borçlarını kasten ihmal edenlere, Asr-ı Saadet'te içkicilere bile ön görülmeyen çok ağır manevî bir ceza verilmiştir. Bu ceza, âlemlere rahmet olan Efendimiz *sallallahu aleyhi ve sellem* tarafından cenaze namazlarının kılınmama cezasıdır. Rasûlullah zina etmiş, içki içmiş ve büyük günahlara bulaşmış Müslümanların cenazelerini kıldığı/kıldırdığı hâlde, borçlu olan Müslümanların cenazesini kılmamış ve bu eylemiyle kul hakkına riayet etmekte titizlik göstermeyenlere dünyadaki en büyük manevî cezalardan birisini vermiştir.

Seleme bin Ekvâ *radıyallahu anh* anlatır:

"Nebi'nin yanında oturuyorduk. Derken bir cenaze getirildi. Oradakiler:

— Ya Rasûlullah, onun namazını kıldır, dediler.

Nebi:

— Bunun borcu var mı, diye sordu.

Sahabiler:

— Hayır, dediler.

— Peki, geriye bir şey bıraktı mı?

Sahabiler yine:

— Hayır, dediler.

Bunun üzerine Nebi onun namazını kıldırdı.

Daha sonra başka bir cenaze getirildi. Oradakiler:

— Ey Allah'ın Rasûlü, bunun namazını kıldır, dediler.

Nebi:

— Borcu var mı, diye sordu.

— Evet, denildi.

Bunun üzerine:

— Peki, geriye bir şey bıraktı mı?

Sahabiler:

— Üç dinar bıraktı, dediler.

Bu cevap üzerine Nebi onun da namazını kıldırdı.

Sonra üçüncü bir cenaze getirildi:

— Ey Allah'ın Rasûlü, bunun da namazını kıldır, dediler.

Nebi, tıpkı öbürlerinde sorduğu gibi:

— Geriye bir şey bıraktı mı, diye sordu. Sahabiler:

— Hayır, dediler.

— Peki, borcu var mı?

— Üç dinar borcu var, dediler.

Bunun üzerine Nebi:

— Arkadaşınızın namazını siz kılınız, buyurdu.

Ebu Katade kalkıp:

— Ey Allah'ın Rasûlü, sen namazını kıldır, onun borcunu ben üstleniyorum, dedi. Bu cevabı alınca Nebi de namazını kıldırdı." [5]

İşin aslına bakılırsa borçlu ölmek, şer'i açıdan bir Müslümanın cenaze namazının kılınmasına mâni değildir. Bir Müslüman borçlu dahi ölse, diğer Müslümanlar tarafından cenazesi kıldırılır. Ama Efendimizin buradaki uygulamasında ince bir mesaj vardır. Önemli olan bu mesajı kavrayabilmek ve diğer günahlara bulaşanların namazları kılındığı hâlde borca bulaşanların neden namazlarının kılınmadığını iyi idrak edebilmektir. Müslümanların bu noktada kafa yormaları ve *'Acaba şurada Rasûlullah* *sallallahu aleyhi ve sellem* *olsa, bizim namazımızı kılar mıydı?'* diye sorarak iyiden iyiye bir iç muhasebe yapmaları gerekmektedir.

Kanaatimizce Rasûlullah'ın *sallallahu aleyhi ve sellem* Medine'nin ilk dönemlerinde borçluların cenazelerini kılmamaya yönelik yaptığı bu uygulaması, insanları bu kötü ahlaktan arındırmak ve konu hakkındaki gevşek davranmalarının önüne geçmek içindi. Bu noktada Müslümanların gönüllerine bu işin ne kadar ciddi bir mesele olduğunu nakşettiğinde, mezkur uygulamasından vazgeçti ve borcu olduğu hâlde vefat edenlerin borçlarını üstlenerek her Müslümanın cenazesini kıldırdı.

Borç ile Allah'ın huzuruna gitmek tehlikelidir. Peygamberimizin, cenaze kılmaktan imtina etmesine vesile olacak kadar ciddi bir meseledir. Ve içerisinde kul hakkı söz konusu olduğu için helallik dilemeye taalluk eden bir durumdur. Eğer borçlu kimsenin alacaklısı hakkını helal etmez veya bir vesileyle hakkı ödeştirilmezse, hakkı ödenene dek o kişi cennete giremeyecektir. Hatta Allah yolunda kanını bile akıtmış olsa, bu böyledir.

Bu uygulamalardan bizim şu gerçeği zihinlerimize kazımamız gerekmektedir: Borç ile Allah'ın huzuruna gitmek tehlikelidir. Peygamberimizin, cenaze kılmaktan imtina etmesine vesile olacak kadar ciddi bir meseledir. Ve içerisinde kul hakkı söz konusu olduğu için helallik dilemeye taalluk eden bir durumdur. Eğer borçlu kimsenin alacaklısı hakkını helal etmez veya bir vesileyle hakkı ödeştirilmezse, hakkı ödenene dek o kişi cennete giremeyecektir. Hatta

5. Buhari

Allah yolunda kanını bile akıtmış olsa, bu böyledir. İşte bundan dolayı mesele çok ciddi ve tehlikelidir.

Bu nedenle borca giren bir Müslüman, bu ve bu manadaki korkutucu hükümleri zihninden çıkarmamalı ve bir an önce borcundan kurtulmanın yollarına bakmalıdır. Aksi hâlde Asr-ı Saadet ortamında cenazesi kılınmayan insanlar güruhuna dahil olur ki, bu onun için büyük bir hüsrandır. Meseleye bu zaviyeden bakınca, borç bataklıklarında yaşayan ahir zamanın şu Müslümanları için şunu demekten kendimizi alamıyoruz: Bu insanlar şayet Asr-ı Saadet'te yaşasalardı, içlerinde cenazeleri kılınmayacak ne de çok insan olurdu!

'Allah'ım! Senden afiyet ve selamet dileriz. Sen bizleri borç zilletinden koruyarak izzet ve şerefle yaşamayı nasip et.'

Borç Yiğidin Kamçısı mıdır, Yoksa...?

Bugün borcu olan Müslümanların maalesef ki bu konuda çok rahat davrandıklarına şahit oluyor ve sanki hiç borçları yokmuş edasıyla hareket ettiklerini görüyoruz. Adamın borcu var, normal şartlarda onu ödemek için gerekirse akşamları bile ek iş yapmalı; ama o kadar rahat, o kadar geniş gönüllüki sanki dünyanın en müsterih insanı! Yine öyleleri var ki, borcu olduğu ve karşı tarafı zora soktuğu hâlde cebinde iki üç bin liralık telefon taşıyabiliyor! Bu nasıl bir anlayış, nasıl bir bakış açısı anlamak mümkün değil!

Eskiden atalarımız, Müslümanların borçla yaşayamayacaklarını, onun beli kıran yükü altında ezileceklerini iyi bildikleri için teşvik mahiyetinde *'Borç yiğidin kamçısıdır'* demişlerdir. Doğru da söylemişlerdir. Her ne kadar günümüzde yanlış anlaşılsa da bu sözün öz manası haktır. Atalarımız bu hikmetli sözle aslında şunu kastetmişlerdir: Kamçı nasıl ki atı tetikler ve onun daha çok çabalamasını sağlarsa, borç da aynı şekilde Müslümanı tetikler ve bir an önce bu zilletten kurtulması için daha fazla çabalamasını sağlar. İşte atalarımızın kastettiği mana budur. Ama bu söz, doğru bir mana için söylendiği hâlde günümüzde kendisiyle batıl kastedilen cümleler kervanına dahil olmuştur.

Atalarımızın Kur'an ve Sünnet'in özünden süzerek söyledikleri bu sözü güzelce düşünmek gerekir. Acaba ne demektir borcun yiğit için kamçı olması? Borç; yiğit, şahsiyetli ve onurlu kimseleri bir an önce kendisinden kurtulmaları için kamçılar, tetikler, teşvik eder. Ama kendisinde şahsiyet ve onur bulunmayanlar için böyle bir şey söz konusu değildir. Onlar kamçı yemeye alıştıkları için sağ taraftan bir tane yeseler, tereddüt etmeden iki tane de diğer taraftan yemek için dönerler. Böylelerine nasihat de fayda vermiyor, kamçı da! Ne desek boş! Maalesef bu tür insanlara borç kamçı diyoruz anlamıyorlar. Zillet diyoruz anlamıyorlar. Günah diyoruz anlamıyorlar. Rasûlullah *sallallahu aleyhi ve sellem* sizin gibilerin cenaze namazını kılmamış diyoruz anlamıyorlar. Biz de ne diyeceğimizi şaşırdık! Allah şuur ve izan versin.

Günümüz insanı, atalarımızdan nakledilen bu vecizenin anlamını bozmuş ve onu *'daha da çok borçlanacaksın'* manasına hamletmişler. Bu mana kesinlikle yanlıştır ve kabulü asla mümkün değildir. Eğer birileri bunu böyle anlıyorsa hata ettiklerini bilsinler; zira borç, onurlu bir insan için kelimenin tam anlamıyla *'zillet'*tir. Allah hepimizi zilletin her türlüsünden muhafaza buyursun.

Borçlanmalarda Zaman Tayini Önemlidir

Âlimlerimizin belirttiğine göre borçlanmanın üç hâli vardır:

1. Adı konmuş ve süresi belirlenmiş borçlanma,
2. Belirli bir süreyle sınırlandırılmamış borçlanma,
3. Süresi bir meçhule bırakılmış borçlanma.

Bunlar içerisinden ilk iki halet caiz iken son maddede yer alan *'meçhule bırakılmış borçlanma'* caiz değildir.

Bir insan vade ile mal aldığı veya emanet para talebinde bulunduğu kimseye bir süre tayin etmek suretiyle borçlanabilir. Örneğin, *'altmış gün sonra sana bu borcumu ödeyeceğim'* diyebilir. Veya şu tarihte paranı getireceğim diyebilir. Bu caizdir ve içerisinde herhangi bir mahzur yoktur.

İkinci maddede zikrettiğimiz şeye gelince, bu da caizdir. Yani bir insanın belirli bir süre tayin etmeden borçlanması ve herhangi bir zaman zikretmeksizin yük altına girmesi... Buna kişinin *'ben senden şunu borçla alabilir miyim?'* demesini ve bunun için şu gün getireceğim şeklinde herhangi bir vakit tayininde

bulunmamasını örnek gösterebiliriz. Bu, alacaklı pozisyonunda olan kimsenin rızası dahilinde caizdir. Buna *'belirli bir süreyle sınırlandırılmamış borçlanma'* denilir.

Üçüncü maddede zikrettiğimiz şeye, yani süresi bir meçhule bırakılmış borçlanmaya gelince, bu caiz değildir. Buna kişinin *'ben senden şunu babamın geleceği güne kadar bir vadeyle alıyorum'* demesini örnek verebiliriz. Borç isteyenin babasının ne zaman geleceği meçhul olduğu ve böylesi bir borçlanmada bir nevi aldatma bulunduğu için İslam bunu yasaklamıştır. Rasûlullah *sallallahu aleyhi ve sellem* şöyle buyurur:

"Her kim bir şeyde selem akdi yaparsa (yani peşin parayla vadeli mal alırsa) belirli bir ölçüyle ve adı konmuş bir süreyle selem yapsın." [6]

Bugün bazı Müslümanların bu hataya düştüğüne şahit oluyoruz. Borçlandıklarında diyorlar ki *'Öderiz bakalım…'* Veya şöyle diyorlar: *'Kaçıcı mıyız ya!'* Tamam, sen belki kaçıcı değilsin, ama ölüverirsen ne olacak? Ben senden alacaklı olduğumu kime, nasıl anlatacağım? İşte bu gibi nedenlerden dolayı mutlaka borçları yazmak ve yazdığımızda da adını koymak gerekir; aksi hâlde tartışmaların, anlaşmazlıkların ve aldatmaların kapısı aralanmış demektir. Bu da Müslümanların arasını bozmaya, fitne ve kargaşaya neden olur.

Borçlanmada İzlememiz Gereken Yol

Borçlanmalarımızda şu maddelere dikkat edersek ihtilafların, anlaşmazlıkların ve ara bozulmalarının bir nebze de olsa önüne geçmiş oluruz:

1. Borcun ne zaman ödeneceğinin muhakkak adını koymalıyız.

2. Eğer taksitlendirme gibi bir şey söz konusuysa hangi ayda, hangi günler arasında ödeneceğini belirtmeliyiz.

3. Borcun miktarını ve zamanını yazmalıyız.

4. Borcu iki erkek veya bir erkek iki kadınla şahitlendirmeliyiz.

5. Borçlanan kişi hakkında güvensizliğimiz veya gözettiğimiz şer'i başka bir maksat varsa ondan rehine talep etmeliyiz.

6. Yazma işlemlerinden anlamıyorsak –ki bu gün resmi işlemlerin birçoğunu aklı başında olanlarımız bile gereği gibi bilmemektedir– bu durumda güvenilir birisine yazdırmalıyız.

7. Birilerinin bizler adına düzenlediği evrakları görmeden asla teyit etmemeli, mutlaka bilgimiz dahilinde işleme konulmasına özen göstermeliyiz.

Sayılan bu hususlara dikkat etmeye çalıştığımızda, maddi anlamdaki zararlarımız Allah'ın izniyle en asgariye inecektir. Bunlara riayet etmeye çalıştıktan sonra, insanların sahtekârlıkları veya bizim aşırı iyi niyetimiz nedeniyle mâli olarak zarara uğratılsak da, inşallah manevi olarak kazanacak, hiç olmazsa Allah'ın buyruğuna ram olmanın verdiği gönül ferahlığıyla mutlu olacağız. Ahirette alacağımız mükâfat ise biiznillah bunun kârı olacaktır.

> Adamın borcu var, normal şartlarda onu ödemek için gerekirse akşamları bile ek iş yapmalı; ama o kadar rahat, o kadar geniş gönüllüki sanki dünyanın en müsterih insanı! Yine öyleleri var ki, borcu olduğu ve karşı tarafı zora soktuğu hâlde cebinde iki üç bin liralık telefon taşıyabiliyor!

Son Olarak

Borçlanma meselesine dair söylenecek elbette çok söz var; ama hasbelkader vermek istediğimiz mesajı ilettiğimize inanıyoruz. Burada son olarak Rasûlullah'ın *sallallahu aleyhi ve sellem* birkaç hadisini ha-

6. Buhari, Müslim.

Şartlar ne olursa olsun borçlarını yazmaya özen göster. Vadesi dolduğunda onları vaktinde ödemeye çalış.
Sen buna çabaladığında, göreceksin ki Rabbinin yardımı sağanak sağanak üzerine yağacaktır.

tırlatarak yazımızı sonlandırmak istiyoruz. Rasûlullah buyurur ki:

"Zenginin borcunu geciktirmesi zulümdür." [7]

Âlimlerimizin belirttiğine göre her ne kadar hadisin orijinalinde *'zengin'* lafzı kullanılmış olsa da, bununla fakir bile olsa ödemeye imkân bulan herkes kastedilmiştir.[8] Buna göre hadisin anlamı şöyle olur: *"İmkânı olan birisinin borcunu geciktirmesi zulümdür."*

Bugün –Allah'ın rahmet ettikleri müstesna– en iyi bildiklerimiz bile maalesef bu hatanın içerisine düşmekte ve imkânları olduğu hâlde borçlarını vaktinde ödememektedirler. *'Kaçıcı mıyız?'* diye dillerine pelesenk ettikleri batıl bir sözle hak sahiplerinin haklarını eda etmemekte ve bu şekilde Rasûlullah'ın dili ile zalimlerden olmaktadırlar. Zalim denince aklımıza hep Haccac gibi adamlar gelir, değil mi? Ama Rasûl'ün mübarek dilinde imkânı elverdiği hâlde borçlarını geciktirenler de zalimdirler. Bu nedenle asla borcumuzu geciktirenlerden ve farkında olmadan zulme bulaşanlardan olmamalıyız! Ticaretimizde Allah'ın ve Rasûlü'nün tavsiyelerini ölçü almalı, birilerinin yanlış uygulamalarına takılarak ahiretimizi perişan etmemeliyiz. Allah bizi ve sen değerli tacir kardeşimizi zulmün her türlüsünden muhafaza buyursun.

Rasûlullah *sallallahu aleyhi ve sellem* borçtan korunmak için şöyle dua ederdi:

اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنَ الْهَمِّ وَالْحَزَنِ، وَالْعَجْزِ وَالْكَسَلِ، وَالْبُخْلِ
وَالْجُبْنِ ، وَضَلَعِ الدَّيْنِ، وَغَلَبَةِ الرِّجَالِ

"Allah'ım! Kederden, hüzünden, acizlikten, tembellikten, cimrilikten, korkaklıktan, bel büken borçtan ve insanların galebe çalmasından sana sığınırım." [9]

Rasûlullah *sallallahu aleyhi ve sellem* namazlarında:

اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنْ الْمَأْثَمِ وَالْمَغْرَمِ

"Allah'ım! Günahtan ve borçtan sana sığınırım' diye dua ederdi. Sahabeden birisi:

— Ey Allah'ın Rasûlü! Borçtan ne kadar da çok Allah'a sığınıyorsunuz, dedi.

Bunun üzerine Rasûlullah:

— Kişi borçlandığında konuşur yalan söyler, söz verir sözünde durmaz (İşte Allah'a çokça sığınmamın nedeni budur.) buyurdu." [10]

◆ ◆ ◆

Değerli tacir kardeşim, buraya kadar anlattığımız şeylerle borçlanma konusunda önemli gördüğümüz bazı hususlarda sana nasihatlerde bulunmaya çalıştık. Bu nasihatleri asla kulak ardı etme. Şartlar ne olursa olsun borçlarını yazmaya özen göster. Vadesi dolduğunda onları vaktinde ödemeye çalış. Sen buna çabaladığında, göreceksin ki Rabbinin yardımı sağanak sağanak üzerine yağacaktır.

Rabbim bizi ve seni borç konusunda gereği gibi hassasiyet göstererek rızasına eren kullarından eylesin. (Allahumme Âmin)

Bir sonraki yazımızda buluşmak dileğiyle, fî emânillâh...

7. *Buhari, Müslim*
8. *Bkz. Fethu'l Bari, 4/465.*
9. *Tirmizi*
10. *Buhari, Müslim.*

Münafıklarla Mücadele Metodu

Özcan YILDIRIM
ozcanyildirim@tevhiddergisi.net

Nifak bireysel, lokal veya kitlesel olsa da kişi veya yapıların bundan yüz çevirme hamlesini teenni ve doğru yapması gerekir. Daha farklı bir ifade ile onları kaale almamak, onların sözlerinin ardına düşmemek, onların suni ve sinsi gündemlerine dalmamak ve hedefe giden yola kilitlenip önüne bakmak gerekir.

Allah'a hamd, Rasûlü'ne salât ve selam olsun...

Bu ayki yazımızda Allah'ın yardımı ile geçen aydan kalan konumuza devam edeceğiz inşallah.

3. Yüz Çevirme, Öğüt Verme ve Etkileyici Söz Söyleme

Münafıklarla en etkili mücadele yöntemlerinden bir tanesi de kuşkusuz Nisa suresinde *'hüküm ve tahakum'* ayetleri diye bilinen ayetlerin bağlamında belirtilmiştir.

"Ey iman edenler, Allah'a itaat edin; Rasûl'e itaat edin ve sizden olan emir sahiplerine de. Eğer bir şeyde anlaşmazlığa düşerseniz, artık onu Allah'a ve elçisine döndürün. Şayet Allah'a ve ahiret gününe iman ediyorsanız. Bu, hayırlı ve sonuç bakımından daha güzeldir.

Sana indirilene ve senden önce indirilene gerçekten iman ettiklerini zannedenleri görmedin mi? Bunlar, tağutun önünde muhakeme olmayı istemektedirler; oysa onlar onu reddetmekle emrolunmuşlardır. Şeytan da onları uzak bir sapıklıkla sapıtmak ister.

Onlara: 'Allah'ın indirdiğine ve elçiye gelin' denildiğinde, o münafıkların senden kaçabildiklerince kaçtıklarını görürsün.

Öyleyse, nasıl olur da kendi ellerinin sundukları sonucu, onlara bir musibet isabet eder, sonra sana gelerek: 'Kuşkusuz, biz iyilikten ve uzlaştırmaktan başka bir şey istemedik' diye Allah'a yemin ederler?

İşte bunların, Allah kalplerinde olanı bilmektedir. ***O hâlde sen, onlardan yüz çevir, onlara öğüt ver ve onlara nefislerine ilişkin açık ve etkileyici söz söyle."*** [1]

Ayetlerin siyak-sibak ve nüzul sebepleri incelendiğinde, Allah'ın hükümlerinden yüz çevirerek tağutun hükmüne rıza gösteren nifak ehlini kapsadığı görülecektir. Ayetlerin bağlamında konumuzla ilintili olan kısım ise, nifak ehline karşı mücadelede Allah Rasûlü'ne verilen ilahi reçetedir.

Nisa suresi 63. ayette bahse konu metodun ilki *'irad'* metodudur. Ayetteki *'irad'*ın manasının dünyada onların cezalarını terk etmek, zahirleri ile yetinmek olduğu söylenmiştir.[2] Çünkü cezalar sahibi için dünyada kefarettir. Bu tip münafıkların cürmünün ise kefareti yoktur. Onlar batında kafir kimselelerdir. Allah *subhanehu ve teâlâ* şöyle buyurmuştur:

"Bu, önce iman edip sonra küfretmiş olmalarındandır." [3]

Taberi'nin bu sözü üzerine şunları söyleyebiliriz:

Birincisi: Münafıklar İslam'ı izhar ettiklerinden ötürü Müslümanların genelinin hükmü onlara uygulanır.

İkincisi: İrad emri Kur'an'ın başka bir yerinde Mekkeli müşrikler hakkında varid olmuştur. Allah *subhanehu ve teâlâ* şöyle buyurmaktadır:

"Şu hâlde sen, bizim zikrimize sırt çeviren ve dünya hayatından başkasını istemeyenden yüz çevir." [4]

Nebi *sallallahu aleyhi ve sellem* bu emir geldiği zaman mustazaf olup, onların cezasına sahip değildi.

Üçüncüsü: İrad emri müminlerin münafıklardan yüz çevirmelerine gelmiştir. Allah'ın şu buyruğunda olduğu gibi:

"Öyleyse onlardan (münafıklardan) yüz çevirin. Çünkü onlar birer pisliktirler." [5]

Bazı müfessirler *"onlardan yüz çevir"* ayetinin onların özürlerini kabul etme olduğunu söylemişlerdir.[6]

1. 4/Nisa, 59-63
2. Taberi
3. 63/Munafikun, 3
4. 53/Necm, 29
5. 9/Tevbe, 95
6. Bkz. Mealumu't Tenzil

Bazıları da iradın kalbî olarak yüz çevirme olduğu ihtimali taşıdığını söylemişlerdir. Bu da onların engellemelerinden dolayı üzülmemektir. Sanki Allah Peygamberine *'onların engellemelerine üzülme Allah onların karşılığını verecektir'* demiştir. Allah'ın şu buyruğu da buna işarettir: *"...onlara öğüt ver ve onlara nefislerine ilişkin açık ve etkileyici söz söyle."* [7] Bu görüş kabul edilebilecek güzel bir görüştür.[8]

"Kendilerine döndüğünüz zaman; onlardan vazgeçmeniz için Allah'a yemin edeceklerdir. Öyleyse onlardan yüz çevirin. Çünkü onlar birer pisliktirler. Yaptıklarının karşılığı olarak varacakları yer, cehennemdir." [9]

İmam Taberi bu ayetin tefsirinde şöyle demiştir: *'Allah ayette şunu buyurmaktadır: 'Ey müminler! Allah Rasûlü'ne muhalefet ederek savaştan geri kalmaya sevinen o münafıklar size Allah adına yemin edecekler. Kendilerine döndüğünüz zaman' yani savaştan döndüğünüz zaman vazgeçmek ve onları azarlamamanız için yemin edeceklerdir. 'Onlardan yüz çevirin' Allah burada müminlere: onları azarlamayı kendilerine tercih ettikleri küfür ve nifak ile başbaşa bırakmalarını buyurmaktadır.'*

"O hâlde sen, onlardan yüz çevir, onlara öğüt ver ve onlara nefislerine ilişkin beliğ (açık ve etkileyici) söz söyle." [10]

Ayetteki *'öğüt ver'* kısmından kasıt ise Allah'ı dille onlara hatırlatıp, dünya ve ahiretteki verilecek cezadan onları korkutmak, iman ederlerse bunun sevabına teşvik etmektir. Bu öğüdün onların hasta kalplerine şifa olması umulur.[11]

' 'Onlara beliğ söz söyle' buyruğunun anlamı da onlara kalplerinde etkileyici, hüzünlendirici, korkuyu hissedecek söz söylemektir.' [12] Bunun da onların kendi dünyalarından olması gerektiğine ayet dikkat çekmiştir. Bu da onların yaptıklarının bilindiğini onlara haber vermektir.

7. İbni Aşur, Et-Tahrir ve't Tenvir, 4/175.
8. Et-Teâmul Maa'l Munafikîn, Dr. Muhammed bin Abdulaziz bin Abdullah el-Musenned, Özetle.
9. 9/Tevbe, 95
10. 4/Nisa, 63
11. El-Veciz, Zadu'l Mesir
12. Zemahşeri

Şer meclislerinin sahipleri olan nifak ehline karşı teenni ile hareket etmek Nebevi bir sünnettir. Onların şer haberleri ulaşsa da, İslam cemaatine düşen, teenni ile olayı takip ve tahkik etmekle birlikte gerektiğinde onların hak ettikleri cezayı ertelemek ve onların bu çirkin fiillerinden uzaklaşmak;
gerektiğinde onlara yaptıkları yanlışlardan dolayı nasihatte bulunmak; gerektiğinde de daha etkileyici sözler ile onların kalplerini sarsmaktır. Bu da nifak ehli ile mücadeledeki yöntemlerden bir tanesidir.

Bunların yanı sıra ayette nifak ehline karşı mücadele metodunun sırası dikkat çekmektedir. Önce hiçbir şey söylemeden sadece yüz çevirmeyi görmekteyiz. Ardından yine sadece öğüt ve hatırlatma ve sonrasında kendi dünyalarında onları sarsacak, etkileyecek bir söz söylemek.

Buradan hareketle şunu dememiz mümkündür: İslam cemaatine çomak sokan, insanları farklı yerlere çeken ve asli gündemlerinden uzaklaştıran şer meclislerinin sahipleri olan nifak ehline karşı teenni ile hareket etmek Nebevi bir sünnettir. Onların şer haberleri ulaşsa da, İslam cemaatine düşen, teenni ile olayı takip ve tahkik etmekle birlikte gerektiğinde onların hak ettikleri cezayı ertelemek ve onların bu çirkin fiillerinden uzaklaşmak; gerektiğinde onlara yaptıkları yanlışlardan dolayı nasihatte bulunmak; gerektiğinde de daha etkileyici sözler ile onların kalplerini sarsmaktır. Bu da nifak ehli ile mücadeledeki yöntemlerden bir tanesidir.

4. Onlara İtaat Etmemek, Eziyetlerine Aldırış Etmemek

"Kafirlere ve münafıklara itaat etme, eziyetlerine aldırma ve Allah'a tevekkül et. Vekil olarak Allah yeter." [13]

Burada bahsedilen kafirlere ve münafıklara itaat etmemekten kasıt, din hususunda sana şirin görünmek maksadıyla ileri sürdükleri görüşler hususunda onlara itaat etme ve onlarla aynı kanaatleri paylaşma demektir.[14]

Onların eziyetlerine gelince müfessirlerin dediği gibi bu da iki anlam içermektedir.

Birincisi: Onların eziyetlerine karşı sabır ve tahammül göstermek.

İkincisi: Onların eziyetlerinin karşılığını vermeyi terk etmek, işlerini Allah'a havale etmektir.

Bu anlamlardan ikincisi daha uygundur. Çünkü ayetlerin sibak ve siyakı bunu göstermektedir. Allah bir ayet öncesinde *"Müminlere, kendileri için Allah tarafından büyük bir lütuf olduğunu müjdele."* [15] buyururken bir sonraki ayeti de *"...Allah'a tevekkül et. Vekil olarak Allah yeter"* şeklinde sonlandırmıştır.

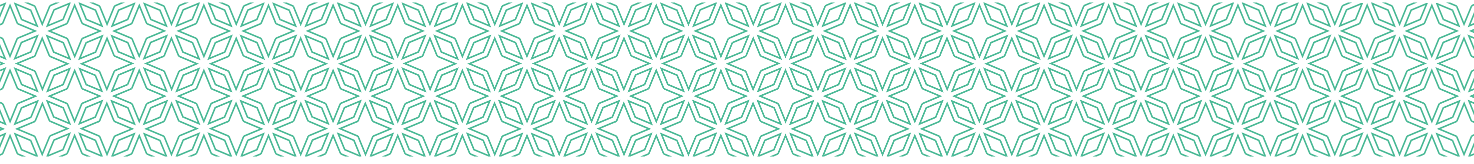
Şeyhu'l İslam İbni Teymiyye bu ayet hakkında şu tespitleri yapmıştır: *'Bu sure Medine'de Hendek sonrası inmiştir. Allah bu durumda kafirlerin ve münafıkların eziyetlerine aldırış etmemesini, onlara karşılık vermemesini emretmektedir. Çünkü onlara karşılık vermesi sebebiyle çeşitli fitneler ortaya çıkabilecektir. Bu emir, Mekke fethedilinceye ve Arapların tamamı Allah'ın dinine girinceye kadar da devam etmiştir. Bundan sonra Peygamber Rumlarla savaşmaya başladı. Allah Berae/Tevbe suresini indirdi. Dinin cihad, hac, iyiliği emretmek gibi şer'i hükümleri tamamlanmış oldu. Tevbe suresindeki 'Ey Peygamber! Kafirlere ve münafıklara karşı cihad et ve onlara sert davran.'* [16]

13. *33/Ahzab, 48*

14. *Bkz. Kurtubi, ilgili ayetin tefsiri.*

15. *33/Ahzab, 47*

16. *9/Tevbe, 73*

buyruğu, 'Kafirlere ve münafıklara itaat etme, eziyetlerine aldırma' ayetini nesh etmiştir. Çünkü münafıklara had uygulandığında artık onlara yardım edecek ve 'Muhammed ashabını öldürüyor' diyebilecek kimseler de Medine'de kalmamıştı.

İlim ehli, bu ayetin kılıç ayeti vb. ayetlerle mensuh olduğunu söylemişlerdir. Ahzab Suresi'nde Allah şöyle buyurmaktadır: 'Andolsun ki münafıklar, kalplerinde hastalık bulunanlar, şehirde bozguncu haberler yayanlar, buna son vermezlerse; muhakkak seni onlarla mücadeleye çağırırız da sonra çevrende az bir zamandan fazla kalamazlar. Lanete uğratılmışlar olarak; nerede ele geçirilseler yakalanırlar ve öldürüldükçe (sürekli) öldürülürler.' [17]

Bu sebeple münafık kimsenin üstünlük sağladığı ve ona had uygulanması hâlinde ortaya çıkacak olan fitne onun o hâli üzere kalmasından daha büyük olacaksa bizler de 'Onların eziyetlerine aldırma' ayeti ile amel ederiz. Tıpkı kafirler ile cihad etmekten aciz kaldığımızda onlardan el çekmek ve onları affetmek ayeti[18] *ile amel ettiğimiz gibi. Fakat ne zaman güç ve kuvvet sahibi olursak, o vakit yüce Allah'ın 'Kafirlere ve münafıklara karşı cihad et' buyruğu ile muhatap oluruz.'* [19]

Başka bir yerde ise şöyle demiştir: *'Allah Rasûlü İslam'ın ilk yıllarında kafirlerden ve münafıklardan çokça eziyet görmüştü. Allah'ın şu buyruğuna uyarak onlara sabretmişti: 'Kafirlere ve münafıklara itaat etme, eziyetlerine aldırma ve Allah'a tevekkül et. Vekil olarak Allah yeter.'* [20] *Çünkü onlara hadlerin/cezaların uygulanması, onların sözlerine gösterilecek olan sabırdan çok büyük bir fitneye ve kötülüğe yol açacaktı.'* [21]

Allah Rasûlü *sallallahu aleyhi ve sellem* yaptığı davete ve şahsına yönelik münafıklardan birçok eziyet görmüştü. Öyle ki bugün bunların bir cüzünü yaşayan insanların sabretmesi pek de mümkün olmayan cinsten eziyetlerdi.

Bazen davetine muhatap olan insanların arasını ayırmaya çalıştılar.

Bazen yaptığı, ortaya koyduğu çaba ve amelleri eleştirip küçümsediler.

Bazen en zor zamanda çirkin propaganda yapıp cemaatin üçte birini böldüler.

Bazen ashabının moral ihtiyacı olduğu zamanlarda ortaya çıkıp moral bozdular.

Bazen hadlerini o kadar aştılar ki pak eşine iftira atmaya dahi cüret ettiler...

Allah Rasûlü'nün uğradığı bunca eziyete rağmen, Allah'ın böyle bir emirde bulunması dikkat çekicidir. Nifak bireysel, lokal veya kitlesel olsa da kişi veya yapıların bundan yüz çevirme hamlesini teenni ve doğru yapması gerekir. Daha farklı bir ifade ile onları kaale almamak, onların sözlerinin ardına düşmemek, onların suni ve sinsi gündemlerine dalmamak ve hedefe giden yola kilitlenip önüne bakmak gerekir. Zira yüksek bir hedefi olan yapıların bu konuyu gündem etmemeleri sonuca selametle varması açısından elzemdir. Her ne yaparsa yapsın nifakın mutlaka gün yüzüne çıkacağı kesin ve kaçınılmazdır. Çünkü Allah'ın tayin ettiği gün takke düşecek, kel görünecektir. Bu, Allah'ın kesin buyruğudur.

"Yoksa kalplerinde hastalık bulunanlar, Allah'ın kinlerini hiç (ortaya) çıkarmayacağını mı sandılar? Eğer biz dilersek, sana onları elbette gösteririz, böylelikle onları simalarından tanırsın. Andolsun, sen onları, sözlerin söyleniş tarzından da tanırsın. Allah, amellerinizi bilir." [22]

O hâlde İslam davasına yoğunlaşan kitlelerin bu güruhtan çekinmelerine hacet yoktur. Allah bir gün kapalı odalarda yaptıkları desiseleri muhakkak açığa çıkaracaktır. Dava bireyine düşen ise, aldırmamak ve Allah'a tevekkül etmektir. Vekil olarak Allah yeter!

"Âlemlerin Rabbi olan Allah'a hamdolsun" duamız ile...

17. 33/Ahzab, 60-61
18. "Kendilerine: 'Ellerinizi savaştan çekin, namazı kılın, zekatı verin', denilmiş olanlara bakmaz mısın?..." (4/Nisa, 77)
19. Sarimu'l Meslul, İbni Teymiyye, 366-367 özetle.
20. 33/Ahzab, 48
21. Sarimu'l Meslul, 231
22. 47/Muhammed, 30

Bakışını Değiştirmek

Bir zamanlar, bir delikanlı, bir Bilge'ye talebe olmak istedi.

'Bana talebe olmak zordur' dedi Bilge; *'Korkarım sen bunu başaramazsın.'*

Ama genç kararlıydı. Kendisinden ne isterse yapmaya hazır olduğunu söyledi. Bilge de ona manevi yoldaki ilk vazifesini verdi:

'Bir yıl boyunca, kim seni kızdırmaya çalışırsa, ona bir lira vereceksin.'

Genç denileni yaptı ve tam bir yıl boyunca kendisini öfkelendirmeye çalışan insanlara para verdi. Bir yılın sonunda genç, Bilge'ye geldi ve bundan sonraki vazifesine hazır olduğunu bildirdi:

'Önce şehre git ve bana biraz yiyecek al!' dedi Bilge.

Genç yanından ayrılır ayrılmaz, Bilge, dilenci kıyafetlerine bürünüp sadece kendisinin bildiği kısa bir yoldan, gençten önce şehre ulaştı. Gencin geçeceği yola oturdu ve onu bekledi. Tam genç yanından geçerken, dilenci görünümündeki Bilge ona hakaret etmeye başladı. Başkalarının duyacağı kadar yüksek sesle, onun ne kadar aptal göründüğünü söyledi. Ama gençte hiçbir öfke işareti yoktu. Tam aksine:

'Ne kadar harika' diye karşılık verdi genç, sakin bir şekilde. *'Tam bir yıl bana hakaret eden herkese para ödemek zorunda kaldım; şimdi tek kuruş ödemek zorunda değilim.'*

Bunun üzerine üzerindeki dilenci kıyafetini çıkaran ve yüzünü gence gösteren Bilge, gence şöyle dedi:

'Başkalarının ne dediğine aldırış etmemeyi başaran bir kişi, bilgelik yolunda adım atmış demektir. Eminim ki, sen bundan böyle hakaretlere aldırış etmeyeceksin ve doğru bildiğin yoldan asla şaşmayacaksın.'

Taif Seferi

Enes YELGÜN
enesyelgun@tevhiddergisi.net

Taif Peygambere açıkça düşmanlığını ilan eden Kureyşliler için stratejik bir öneme sahipti. Hatta orayı ele geçirip sınırlarına dahil etmek isteseler de tam anlamıyla başarılı olamamışlardı.

Hamd, âlemlerin Rabbi olan Allah'a; salât ve selam, O'nun Rasûlü'ne olsun.

Allah Rasûlü'nün 23 yıllık risaleti birçok sıkıntı ve imtihanı barındıran bir süreçti. Her bir hâdisenin kendi içinde zorluğu bulunsa da, musibetlerin dozajının en yüksek olduğu zamanın hüzün yılı olduğunu rahatlıkla söyleyebiliriz.

Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem* risalet ile görevlendirildiğinde ona ilk destek çıkan ve sonrasında da asla yanından ayrılmayan eşi Hatice annemizdi. Aynı şekilde müşriklerin yoğun baskısına rağmen yeğenini koruyan ve himayesi altında tutan da amcası Ebu Talib idi. İşte bu iki büyük destek gücü hicretin hemen öncesinde peş peşe vefat ettiler. Allah Rasûlü'nün kolu kanadı kırılmış gibiydi. O yüzden bu seneye siyerde hüzün yılı adı verilir.

Ebu Talib'in vefatı ile Mekke'nin azgınları ellerine geçen fırsatı değerlendirmeye başladılar ve Peygamberin üzerindeki baskıyı artırdılar. Eziyetler o hâle geldi ki Allah Rasûlü şu muamele ile dahi karşılaşmaya başladı:

'Ebu Talib öldüğü zaman Kureyş Allah Rasûlü'ne Ebu Talib hayatta iken yapamadıkları eziyetleri yapmaya başladı. Öyle ki Kureyş'in sefihlerinden bir sefih önünü kesip onun başına toprak saçmıştı.

O sefih, Allah Rasûlü'nün başı üzerine bu toprağı saçtığı zaman Allah Rasûlü başı toprak içinde olduğu hâlde eve girdi. Ve kızlarından birisi kalkıp yanına geldi. Ağlayarak toprağı ondan silmeye başladı.

Allah Rasûlü ise o kızına:

'Ey kızcağızım! Ağlama. Çünkü Allah babanı koruyacaktır.' deyip 'Ebu Talib ölünceye kadar Kureyş'ten hoşuma gitmeyen hiçbir şey başıma gelmedi.' diye de ekledi.' ' [1]

Allah Rasûlü hem baskıların çoğalmış olması hem de davetin tıkanması nedeniyle yeni merkezler arıyordu. Bunun için Habeşistan'a bir grup Müslüman göndermişti. Gerçekten orada Müslümanlar için güvenli bir belde vardı. Ancak Habeşistan davete merkezlik edebilecek bir pozisyonda değildi. O yüzden Allah Rasûlü yeni alanlar üzerinde düşünmeye başladı ve sonunda da Taif'e gitmekte karar kıldı.

Allah Rasûlü Taif'te Sakif kabilesi ile görüşmeyi ve onların İslamı kabul edip Müslümanlar için yeni bir merkez oluşmasını umut ediyordu. Yanına sahabelerinden aynı zamanda evlatlığı olan Zeyd bin Harise'yi de alarak yola çıktı.

Öncelikle siyer kitaplarında bu hâdise ile ilgili nelerin nakledildiğine bakalım sonra da bazı noktalar üzerinde duralım:

'Allah Rasûlü Taif'e vardığı zaman Sakif'ten bir topluluğun yanına gitti. Onlar Sakif'in efendileri ve eşrafı olan üç kardeştiler:

Abd-i Ya Leyl bin Amr bin Umeyr, Mesud bin Amr bin Umeyr ve Habib bin Amr bin Umeyr.

Onlardan biri Kureyşli olan Beni Cumeh'den bir kadın ile evli idi. Allah Rasûlü onların yanında oturdu. Onları Allah'a davet etti ve İslam için kendisine yardım etmelerini, onunla beraber kavminden kendisine muhâlif olanlara da karşı durmalarını istemek için geldiğini söyledi. Onlardan biri ona şöyle dedi:

'Eğer seni Allah göndermiş ise Kabe'nin örtüsünü çıkartıp atacağım.'

Bir diğeri de şöyle dedi:

'Allah senden başka gönderecek kimseyi bulamadı mı?'

Üçüncüsü de şöyle dedi:

'Vallahi seninle asla konuşmayacağım. Andolsun eğer sen Allah'ın elçisi isen, nitekim öyle demektesin, elbette sen, sana cevap vermemden daha yücesin. Eğer sen Allah'a karşı yalan söylüyorsan bana seninle konuşmak yakışmaz.'

Bunun üzerine Sakiften iyilik geleceğinden ümitsiz olarak Allah Rasûlü onların yanlarından kalktı.' [2]

Taif seferi ile ilgili dikkatimizi çeken ilk nokta Allah Rasûlü'nün bir davetçi olarak ne kadar azimli olduğunu ve her hususta olduğu gibi bu meselede de tüm Müslümanlara örnek olduğudur.

Allah'ın görevlendirdiği tüm Peygamberler tebliğ emrini aldıktan sonra ayağa kalkmışlar ve yakin onlara gelinceye kadar tabiri caizse nefes dahi almamışlardır. Davet sırasında önlerine çıkan zorluklar onlara geri adım attırmamış teklifler ve tehditler yollarından saptırmamıştır. Allah Rasûlü'nün Taif seferi öncesinde yaptığı gibi davet tıkandığında ümitsizliğe düşüp oturmak yerine çözümler ve yeni yollar üzerine kafa yormuşlardır.

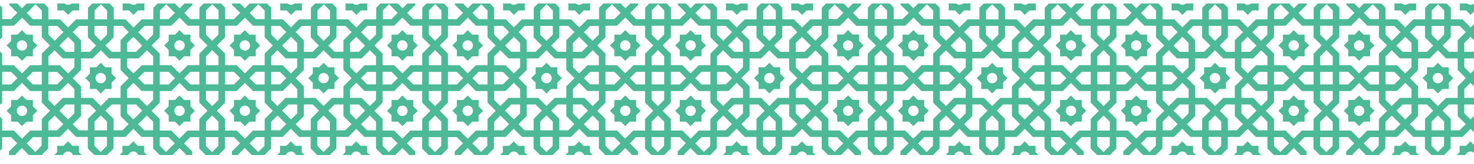
Çözüm yollarından bir tanesi de davete merkez olabilecek, güvenli bir şekilde tebliğ yapılabilecek alanlar belirleyip oraya hicret etmektir. Allah Rasûlü Taif seferinden önce bu sorunu çözmek için bir grup Müslümanı Habeşistan'a göndermiş ama istenilen gaye tam olarak yerine gelmediği için davet bir bütün olarak oraya kaydırılmamıştır.

Allah Rasûlü'nün hayatını okuyan ve ona göre menhecini belirleyen her Müslüman davetçi aynı bilinci taşımalıdır. İster lider isterse de tâbi olarak davaya hizmet etsin fark etmez, her an tetikte olmalı daveti ileriye taşıyacak, sıkıntılı anlarda tıkanıklığı giderecek çözümler üretmek için tefekkür etmelidir.

Allah muhsinleri yani işini en güzel şekilde dört dörtlük yapanları sever. Müslüman davetçi sadece bilinçli olmakla yetinmemeli ortaya çıkacak sonucun en üst seviyede fayda sağlayabilmesi için gerekli tüm etkenleri kendinde barındırmalıdır. Mesela, Allah Rasûlü davet için yeni bir merkez ararken rastgele hareket etmiyordu. Yeni bir merkeze ihtiyaç olduğunu bilip her gün başka bir yere yolculuk yapmıyordu. O, seçenekler arasından çözüme en net ve kısa şekilde ulaştıracak olanı tercih ediyordu. Elbette ki bunun için bu merkezler hakkında bilgi sahibi olması gerekiyordu.

1. *İbni Hişam*

2. *İbni İshak*

Mesela Taif üzerinden bu durumu anlamaya çalışalım. Peygamber neden Taif'i seçmişti?

• Taif Peygambere açıkça düşmanlığını ilan eden Kureyşliler için stratejik bir öneme sahipti. Hatta orayı ele geçirip sınırlarına dahil etmek isteseler de tam anlamıyla başarılı olamamışlardı.

• Taif Kureyş'in sahip olmadığı arazilere, bahçelere sahip bir şehirdi. O yüzden Kureyşliler buradan mülkler almışlar, belli zamanlarda Taif'e gelip vakit geçiriyorlardı. Allah Rasûlü'nün Taif'te davete başlaması ve başarılı olması elbette maddi açıdan Kureyşlileri direkt etkileyecekti.

• Taif iki kabile tarafından yönetiliyordu. Malikoğulları ve Ahlaf. Bu kabilelerin kendilerini koruyacak güçleri olmadığı için etraflarında rakip olarak gördükleri Kureyş ve Havazin kabileleri ile ittifak yapmışlardı. Ahlaf Kureyş ile Malikoğulları ise Havazin ile anlaşma içerisinde idi. Ancak tüm taraflar bu ittifakların gönülden gelerek yapılmadığının farkında idi.

İşte Allah Rasûlü otoritenin bu şekilde parçalanmış olduğu bir beldeye giderek daha kolay destek bulabileceğini düşündü ve stratejik bir adım atarak Taif'i yöneten bu iki kabileden sadece Ahlaf ile görüştü. Hedeflenen ve beklenen sonuç şu idi: Ahlaf Kureyş'ten zaten nefret ediyor ve zoraki olarak bir antlaşmaya imza atmış bulunuyordu. Kureyş'in en ciddi düşmanına kucak açarlarsa ellerine bir koz geçecek, Kureyş'i köşeye sıkıştırmaya dünden razı Malikoğulları ve Havazin de bu duruma destek verecekti. İşaretler bu yönde olsa da Allah *subhanehu ve teâlâ* tam tersini diledi ve Ahlaf kabilesi Allah Rasûlü'ne destek vermedi.

Tüm bu bilgilerden de anlaşılacağı üzere Taif seçimi rastgele yapılmamış, belli bilgiler üzerine oluşturulan bir strateji sonucunda seçeneklerin en üst sırasında yer almıştır.

Müslüman davetçi de Peygamberinin bu vasfını aklına kazımalı, dava için atacağı adımları anlık kararlara, duygusal yoğunluklara kurban etmemelidir.

Taif seferinde dikkatimizi çeken başka bir husus ise neredeyse siyerin her anına sinmiş olan güvenlik anlayışıdır. Allah Rasûlü dava için atılacak tüm kritik adımlarda gizliliğe azami surette dikkat etmiş, maddi açıdan zayıf olduğu düşmanlarına karşı bu yönüyle güç kazanmaya çalışmıştır. Siyerin şu ana kadarki kısmında onlarca örneğini gördüğümüz bu hususun bir benzerini de Taif seferinde müşahede etmekteyiz.

Allah Rasûlü, Mekkelilerin sonuçlarından ciddi manada etkilenecekleri bu seferden haberdar olmamaları için birçok tedbir almıştır.

▪ Öncelikle uzun bir yolculuğa çıkıyor havası vermemek için binek kullanmamış, Taif'e yayan gitmiştir.

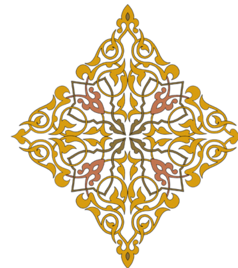
▪ Böyle önemli bir görüşmede yanında bulunsa daha faydalı olacak sahabelerden birisini değil evlatlığı Zeyd'i yanına almıştır. Bu şekilde Kureyşlilerin yolculuğa dikkatlerini yoğunlaştırmamasını sağlamak istemiştir.

▪ Görüşmelerden olumlu bir sonuç çıkmayınca da bu durumun açığa çıkmaması için muhataplarına ricada bulunmuştur.

Allah Rasûlü'nü zayıf olmasına rağmen düşmanlarına karşı galip getiren sebeplerden bir tanesi de işte bu güvenlik anlayışıdır. Allah Rasûlü düşünür, istişare eder ve adım atardı. Ama bu süreçlerin hiçbirisinden müşriklerin haberi olmazdı.

Günümüzde ise aynı vakıayı yaşayan cemaatlerin, Peygamberlerinin uygulamasından fersah fersah uzak olduğunu görmekteyiz. İslam'a hizmet için yapılacak ve gizli kalması gereken çalışmalar daha düşünce aşamasında iken dahi herkesin diline düşmektedir. Dava fertleri bu amelin bir sünnet olduğunu unutmamalı ve küfrün bu kadar güçlü olduğu bir ortamda davetin bir adım daha ileriye gidebilmesi için menheclerini güncellemelidirler.

Davamızın sonu; âlemlerin Rabbi olan Allah'a hamddır.

İbnu'l Cevzi der ki:

'Şunu iyi bil ki; İblis'in insanları aldatmak için girdiği en büyük kapı cehalettir. İblis o kapıdan cahillerin yanına güven içinde girer. Âlimin yanına ise ancak gizlice ve kaçamak yollarla girer. İblis, bilgilerinin kıtlığından dolayı birçok abidi aldatmıştır. Çünkü onların büyük çoğunluğu dinî bilgilerini sağlamlaştırmadan ibadetle meşgul olmuşlardır. Nitekim Rabi' bin Huseym: 'İlim öğren, sonra uzlete çekil.' demiştir.

İblis'in onları kandırdığı ilk husus şudur: İlimle uğraşmak nafile ibadetlerden faziletli olduğu hâlde sürekli biçimde ibadeti ilme tercih ettirmiştir. Şeytan: 'İlimden maksat da zaten ameldir.' diyerek aldatır. Ancak bu kimseler amelden ancak bedenî ameli anlamışlar, amelin aslında kalbî amel olduğunu, kalbî amellerin bedeni amellerden üstün olduğunu idrak edememişlerdir.

Mutarrıf bin Abdullah: 'İlimin fazileti, ibadetin faziletinden çoktur.' demiştir.

Yusuf bin Ebsat: 'Öğrendiğin ilmî bir konu, yetmiş defa cihada çıkmandan daha hayırlıdır.' demiştir. Muafi bin İmran ise, 'Bir hadisi yazmayı, bir gece boyunca ibadet etmekten daha çok severim.' demiştir.

Onlar bu aldatmacaya kanıp, bedenî ibadetleri ilme tercih edince, iblis de onları yaptıkları ibadetlerde aldatmaya muvaffak olmuştur.'

Terk Edilmiş Sünnetler: Misvak Kullanmak

Emre ACAR
emreacar@tevhiddergisi.net

Ve Müslümanın yeryüzündeki en önemli görevi, Rabbini razı etmek ve O'nun sevgisini kazanmaktır. Bunun için Rabbinin rızasını kazandıracak yollara başvurmak onun üzerine vazifedir. Misvağı bu sorumluluğumuzu kolaylaştıran amel olarak görebiliriz.

Temiz olan ve temiz olanları seven Allah'a hamdolsun. Temizliği imanın parçası olarak gören Rasûlullah'a salât ve onun ashabına selam olsun.

Değerli kardeşim! Peygamberimizin sünnetlerinden bir tanesi de misvak kullanmaktır. Peygamberimiz elbisesini, saçını ve sakalını temiz tuttuğu gibi aynı şekilde misvak kullanarak dişlerini temizlemiş ve diş etlerinin sağlığına önem göstermiştir.

Misvak nedir diye soracak olursan, misvağı sana şöyle tanımlayabilirim:

Misvak, Erak ağacından elde edilir. İnce lifleri ve kendine has kokusu vardır. Tükürük ile etkileşime girdiğinde bir sıvı salgılar. Bu vesileyle dişleri temizler ve diş etlerini sağlıklı hâle getirir.

Misvağın Fazileti/Önemi Nedir?

Kişi misvağı sadece bir odun parçası olarak görmemelidir. Kabe bir taş parçası olmasına rağmen bizim yanımızda önemli bir yere sahiptir. Çünkü Allah ve Rasûlü Kabe'ye fazilet atfetmişlerdir. Misvağı da bu şekilde değerlendirmek gerekir. Cahiller misvağı odun parçası olarak değerlendirse de aslında onun insanoğlunun maneviyatına kattığı çok şey vardır.

"Misvak, ağzın temizliği ve Rabbin rızasıdır." [1]

1. İmam Ahmed, Nesai.

Misvak, ağzı temiz hâle getirdiğinden, Rabbimizin sevgisini kazanmamızı sağlar. Peygamberimiz: *"Allah temizdir ve temiz olanı sever."* buyurmuştur. Bununla beraber misvak, bizleri Rabbimizin rızasına ulaştırır.

Bu hadis-i şerifte, Rabbimizin merhametini görmekteyiz. O kullarına o kadar merhametlidir ki, O'nun rızasını kazanmak için çok şey yapmamıza gerek yoktur. Kişi bu rızaya misvak kullanarak da ulaşabilir. O zaman bilmeliyiz ki misvak, ağaç parçasından öte, Rabbimizin rızasıdır.

Günümüzde insanlar sevdiklerini razı etmek için şekilden şekle giriyorlar. Elbisesinden, kokusundan tutun da burun estetiğine kadar her şey yaptırmaktadırlar. Bunca uğraş sadece bir beşeri razı etmek içindir. Biliyoruz ki bizim Rabbimiz bunlardan daha yücedir. Ve Müslümanın yeryüzündeki en önemli görevi, Rabbini razı etmek ve O'nun sevgisini kazanmaktır. Bunun için Rabbinin rızasını kazandıracak yollara başvurmak onun üzerine vazifedir. Misvağı bu sorumluluğumuzu kolaylaştıran amel olarak görebiliriz.

Misvak kullanmak, Rabbimizin Peygamberimize en çok emrettiği amellerdendir. Peygamberimiz *sallallahu aleyhi ve sellem* Allah'ın bu emrini bildirirken şöyle buyurur:

"Ben misvak kullanmak ile o kadar emrolundum ki nerede ise bunun ile ilgili ayet ineceğini sandım." [2]

Ve bizlere:

"Ben de size çokça misvak kullanmayı emrediyorum." [3] demiştir.

Bunların hepsi misvağın faziletine işarettir. Bugün, ümmet misvak kullanmaya ne kadar önem göstermektedir diye etrafımıza baktığımızda, maalesef küçük bir azınlığın bunu yerine getirdiğini görmekteyiz. İnsanlar misvak kullanmak yerine diş fırçalama, ağız çalkalama suları gibi ürünler kullanmaktadırlar. Elbette ağız temizliği için bunlar da kullanılabilir. Fakat sünneti, yani misvak kullanmayı terk edip, bunun yerini başka şeyler ile doldurmak kişiyi ecirden mahrum ettiği gibi güzel ahlaktan da değildir.

2. *İmam Ahmed*
3. *Buhari*

Misvak Kullanmanın Daha Faziletli Olduğu Yerler

Değerli Kardeşim!

Günün her vaktinde misvak kullanmak sünnettir. Fakat bazı vakitler vardır ki bu vakitlerde kullanmak daha faziletli ve müekked sünnettir. Yani Peygamberimiz bu vakitlerde misvak kullanmaya çok önem vermiştir.

Misvak kullanmanın müekked sünnet olduğu yerleri şöyle sıralayabiliriz:

Abdestten Önce ve Sonra Misvak Kullanmak

Peygamberimizin *sallallahu aleyhi ve sellem* abdest alma şeklini anlatan sahabeler Peygamberimizin abdestten önce misvak kullandığını aktarmışlardır. Bununla beraber Peygamberimiz ümmetini de teşvik etmiştir.

Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem* şöyle buyurur:

"Eğer ümmetime zorluk olmasaydı her abdestle birlikte misvak kullanmalarını emrederdim." [4]

Farz ve Nafile Namazlardan Önce Misvak Kullanmak

Peygamberimiz namazdan önce misvak ile dişlerini temizler, ondan sonra Rabbinin huzuruna dururdu. Ve ümmetine böyle yapmalarını hatırlatırdı.

Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem* şöyle buyurur:

"Eğer ümmetime zorluk olmasaydı her namazla birlikte misvak kullanmalarını emrederdim." [5]

Bunun hikmeti şudur: Karşısında kıyama durduğumuz, en yüce olan Allah'tır. O'nun *subhanehu ve teâlâ* huzuruna çıkarken bir beşerin huzuruna çıkar gibi çıkamayız. Giyim kuşamımıza ve temizliğimize dikkat etmeliyiz. Bu, kalplerin takvasındandır.

Maalesef ki insanlar namaza duracaklarında misvak kullanmaya önem göstermemekteler. Fakat bir beşerin yanına çıkacaklarında dişlerinin temizliğinden, elbisesinin ütüsüne kadar her konuda dikkatlidir. Oysa bu kadar değeri, saygıyı beşerden daha fazla hak eden âlemlerin Rabbi Allah'tır. Peygamberimizin sözlerinde ve fiillerinde bizlere öğretmek istediği hassasiyet budur.

4. *Buhari, Müslim.*
5. *Tirmizi*

Kur'an Okurken Misvak Kullanmak

Peygamberimiz *sallallahu aleyhi ve sellem* Kur'an okurken misvak kullanmıştır. Ve ashabını da bu konuda bilinçlendirmiştir.

Ali *radıyallahu anh* şöyle anlatır:

"Peygamberimiz bize misvak kullanmayı emretti. Ve dedi ki: 'Kul namaza durduğu vakit onun yanına bir melek gelir. Ona yaklaşır ve Kur'an okumasını dinler. Öyle ki ağzını namaz kılanın ağzına yapıştırır. Bu sebeple her okuduğu ayet meleğin içine girer.' " [6]

Hadiste de anladığımız üzere melekler Kur'an okuyanları dinlemek için hazır bulunurlar. Ve melekler insanların rahatsız olduğu ağız kokusu gibi vb. durumlardan rahatsızlık duyarlar. Peygamberimiz meleklere rahatsızlık vermemek için misvak kullanmıştır. Kur'an okurken misvak kullanmanın hikmeti budur.

Peygamberimiz şöyle buyurur:

"Sarımsak ve soğan yiyen kimse mescidimize yaklaşmasın. Çünkü melekler insanların rahatsız olduğu şeylerden rahatsız olurlar." [7]

Peygamberimiz ev halkına karşı çok mütevazı ve nazik davranırdı. Toplum olarak bizler, başkalarına güzel görünme, onları memnun etme psikolojisi ile evden çıkarken, misafirliğe giderken dişlerimizi temizleriz. Ev halkına gelince, otururken, muhabbet ederken veya yatarken bütün ağız kokumuzun, eziyetini onlar çeker.

Gece ve Gündüz Uykusundan Uyandıktan Sonra Misvak Kullanmak

Peygamberimiz gece veya gündüz uykusundan uyandığı zaman dişlerini fırçalardı. Bunun sebebi ise uyku esnasında midenin ürettiği asit sebebi ile ağızda kötü koku meydana gelmektedir. Bu kokuyu izale etmek için Peygamberimiz misvak kullanmıştır.

Sahabeler anlatıyor:

"Peygamber uykudan uyandığı zaman ağzını misvakla temizlerdi." [8]

Eve Girerken Misvak Kullanmak

Şureym adında bir sahabe Aişe annemize gelip sordu:

" 'Peygamber evine geldiği zaman ilk ne yapar?' Aişe annemiz: 'Peygamber evine geldiği zaman ilk önce misvak kullanır.' diye cevap verdi." [9]

Peygamberimiz ev halkına karşı çok mütevazı ve nazik davranırdı. Toplum olarak bizler, başkalarına güzel görünme, onları memnun etme psikolojisi ile evden çıkarken, misafirliğe giderken dişlerimizi temizleriz. Ev halkına gelince, otururken, muhabbet ederken veya yatarken bütün ağız kokumuzun, eziyetini onlar çeker.

Oysa Peygamberimiz bizlere eksik olduğumuz yönü hatırlatmıştır. Ehlimize karşı temiz olmalı ve nezaket ile onlara muamele etmeliyiz. Ki aramızdaki ülfet, sevgi artmış olsun.

Misvağın Sağlığa Faydaları

Yukarıda misvağın faziletine dair zikrettiğimiz maddelerin yanında bir de insanoğluna faydaları vardır. Bunları şöyle sıralayabiliriz,

Diş Sağlığı: Misvak sert kılları yardımıyla dişlerin ince aralıklarına girerek temizlenmesini sağlar, bunun yanında diş minelerine zarar vermeden dişlerde plaklar oluşmasına engel olarak diş sağlığını korur. Misvak ayrıca dişlerdeki sarılığı ortadan kaldırarak beyazlaşmasını sağlar.

6. *Beyhaki*
7. *Buhari*
8. *Buhari*
9. *Müslim*

Diş Etlerini Korur: Misvak kullanımı diş eti sağlığı açısından da önemlidir. İçerdiği mineraller yardımıyla diş etlerini korur aynı zamanda antioksidan özelliğinden dolayı diş eti ve dişlerin birleştiği kısımda mikropların barınmasına izin vermez.

Ağız Kokusunu Giderir: Akşam yatmadan önce dişlerinizi fırçalasanız bile bazı nedenlerden dolayı mideden geriye doğru gelen gazlar ağızda kötü kokulara neden olabilir, misvakın aromalı tadı bu tür kötü kokuların giderilmesini sağlar.

Baş Ağrısı: Misvak üzerine yapılan araştırmalar misvağın içerdiği madde ve minerallerin baş ağrısına iyi geldiğini ortaya koymaktadır. Bunun yanında misvakın hafızayı güçlendirdiği düşünülmektedir.

Ali *radıyallahu anh* şöyle buyurur: *'Misvak kullanmak ve Kur'an okumak zihni geliştirir.'*

Bakterileri Öldürür: Misvağın bakterileri öldürücü özelliğinden dolayı genel ağız sağlığı için faydalı olduğu düşünülmektedir.

Mineleri Korur: Misvakın kök veya dalı sodyum, potasyum ve klorür içerdiği için diş minelerinin güçlenmesini sağlar.

Organik: Misvak %100 organik olduğu için herhangi bir zararı veya yan etkisi yoktur.

Misvağın faydalarına şunları da ekleyebiliriz:

- Misvağın çok etkili antibakteriyel özelliği vardır, bundan dolayı bakterileri başarıyla ortadan kaldırır.
- Kan pıhtılaşmasını misvağın içerdiği ihtiva önler.
- Misvağın içerdiği mineral ve bileşenler, safra kesesi sağlığı için faydalıdır.
- Misvak bağırsak solucanlarının temizlenmesine yardımcı olur.
- Romatizma ve eklem ağrılarına iyi gelir.
- Çocuk felcine karşı misvağın faydalı olduğu bilimsel olarak ispatlanmıştır.
- Misvak ağacının taze kök ve kabuğu mesane, nezle, düşük ateş, bronşite iyi gelir.
- Aynı şekilde taze misvak kökü ve kabuğu mide ve karaciğer sağlığı için faydalıdır. Mide ve karaciğeri temizler, dalağın üzerindeki yükü hafifletir.
- Misvak kaynatılarak içildiğinde astım semptomlarını azaltır, öksürüğü azaltır.
- Misvakla alakalı yapılan bilimsel araştırmalar, misvağın ağız içinde yer alan 750'den fazla zararlı bakteri ürünün etkisini azalttığını ortaya koymuştur.
- Misvağın bağışıklığı arttırarak vücudun çeşitli hastalıklara karşı direnci arttırdığı bilimsel olarak kanıtlanmıştır.[10]

Misvak Nasıl Kullanılır?

Değerli kardeşim! Son olarak misvağın kullanılışı hakkında bilgi verelim:

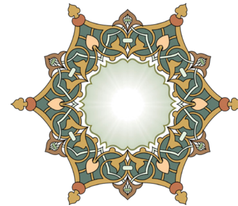
Peygamberimiz kötü şeylerin izalesinde sol elini kullanmıştır. Misvak, sol el ile sağdan sola doğru kullanılır.

İster oruçlu olalım ister olmayalım günlük yaşantımızda en çok dikkat edeceğimiz amellerden biri de misvak kullanmak olmalıdır. Bu, Allah Rasûlü'nün emri ve sünnetidir. Ve sağlık açısından da önemlidir.

Rabbim bizleri sünneti ihya eden Ehli Sünnet'ten eylesin. Temizliği ile Rabbimizin rızasını ve sevgisini elde edenlerden kılsın. Allahumme âmin.

Davamızın sonu âlemlerin Rabbi olan Allah'a hamd etmektir.

Bir sonraki yazımızda görüşmek ümidi ile...

10. *(http://www.faydalarizararlari.com/misvakin-faydalari/) Bu siteden alıntı yapılmıştır. Dileyen buraya müracaat edebilir.*

Ramazan-ı Şerif: Değerli, Önemli ve Sevgili Bir 'Dost'u Karşılarken

Kerem ÇAĞLAR
keremcaglar@tevhiddergisi.net

Oruç, kul ile Rabbi arasında bir sırdır. O'ndan başkası bu sırdan haberdar olmaz. İnsanlar, görünüşte kişinin orucu bozan şeyleri terk etmiş olmasından haberdar olabilir, bunu gözlemleyebilirler. Fakat yemesini, içmesini, şehvetini, boş bakışlarını, lüzumsuz lakırdılarını ancak ve sadece Allah için terketmiş olması hiçbir insanın tüm yönleriyle muttali olamayacağı bir şeydir. İşte bu, orucun hakikatidir.

Müminler üzerinde ciddi manada değiştirici ve dönüştürücü etkisi olan Ramazan-ı Şerif-i karşılayacak olmanın erken sevincini yaşıyoruz, Elhamdulillah.

Kulluğu daha da güzelleştirmenin ve arınmanın ayı olan Ramazan-ı Şerif, çok sevilen, özlenen ve en iyi şekilde ağırlanacak biricik bir dost gibi büyük bir heyecan dalgasıyla beraber bir kez daha çalmak üzere kapımızı. Bu öyle bir çalıştır ki, evlerimizin ve mescidlerimizin kapısıyla beraber ruhlarımızın ve kalplerimizin de kapısını bu kutlu atmosferi soluyabilmek için ardına kadar açmalı, açabilmeliyiz.

Koyu bir cahiliyeyle kararmış olan sema ve şirkle kıraçlaşan yeryüzü bundan on beş asır önce ilk kez Ramazan ayında Kur'an'la yeniden aydınlanmayı ve dirilişi tatmaya başlamıştı. Bundan dolayı Kur'an-ı Kerim, o ilk geceyi *"Leyletu'l Qadr"* (Kadir Gecesi) olarak isimlendirmiştir.

"Ha, Mim. Apaçık olan kitaba andolsun ki, biz onu (Kur'an-ı) mübarek bir gecede indirdik." [1]

"Muhakkak ki biz onu (Kur'an-ı) Kadir gecesinde indirdik." [2]

Bin aydan daha hayırlı olan bir geceyi içinde barındıran Ramazan ayı, bu hakikati hakkıyla idrak eden bir mümin için yaklaşık olarak seksen üç yıllık bir ömürden daha fazlasına bedeldir.

1. *93/Duhan, 44*
2. *97/Kadir, 1*

Ebu Hureyre'nin *radıyallahu anh* rivayet ettiği bir hadis-i şerifte Rasûlullah *sallallahu aleyhi ve sellem* şöyle buyurmuştur:

"Ramazan size geldi, o mübarek bir aydır. El-Aziz ve El-Celil olan Allah size o ayda oruç tutmanızı farz kıldı. Bu ayda cennet kapıları açılır. Onda cehennem kapıları kapatılır. Allah'a karşı isyan eden şeytanların azgınları zincire vurulur. O ayda bin aydan daha hayırlı bir gece vardır. O gecenin hayrından mahrum olan, büyük bir mahrumiyete uğramış demektir."

Genel olarak cahiliye toplumu içerisinde bulunmanın da etkisiyle olmalı ki, yılın geride kalan on bir ayı boyunca kişide zaman zaman gaflet hâlleri yaşanabilmektedir. Bu süreç içerisinde kalpler belki de hiç farkına varılmadan kararma veya katılaşma eğilimi gösterebilir. Fıtrî olan bazı iyi duygular yahut melekeler adeta kireçleşir. Bazen öyle olur ki hayat, tüm sınırları kaldırılmış sonsuz bir boşlukta yaşanıyormuş gibi amaç ve anlamından uzak bir hâlde yaşanır olur. Mümin gönüllerin birbirine karşı yufkalaşması ve aynı zamanda zalim tağutlarla destekçilerine karşı kuvvetlenmesinin en üst seviyelere ulaştığı kutlu bir zaman dilimidir Ramazan.

İbadetlerimizin, söz ve davranışlarımızın, ailemizle ve akrabalarımızla olan ilişkilerimizin Ramazan vesilesiyle yeniden gözden geçirilmesi gerektiği hususunda hemen hemen herkes hemfikirdir. Her bir müminin Allah *subhanehu ve teâlâ* ile münasebetini tevhid ve takva zemininde yeniden gözden geçirmesi ve olabildiğince güçlendirmesi gereken bir yenilenme mevsimidir Ramazan. Yenilenmenin asıl ve daimi mekanı kalp olduğundan kalbin tezkiyesi ve imarının en verimli bir şekilde yapılacağı zaman dilimi de bu aydır.

Abdullah bin Amr bin el-As'ın *radıyallahu anh* rivayet ettiği hadis-i şerifte Rasûlullah *sallallahu aleyhi ve sellem* şöyle buyurur:

"Sizden birinde iman, elbisenin eskimesi gibi eskir. Allah'tan kalplerinizdeki imânı yenilemesini dileyin!"

Ebu Hureyre'nin *radıyallahu anh* rivayet ettiği bir başka hadis-i şerifte Rasûlullah *sallallahu aleyhi ve sellem* şöyle buyurmaktadır:

"— İmânınzı yenileyin! Denildi ki:

— Ey Allah'ın Rasûlü, imanımızı nasıl yenileyelim? Rasûlullah şöyle cevap verdi:

— La ilahe illallah'ı çokça söyleyin!"

"Ramazan ayı, insanlara yol gösterici, hidâyetin ve doğruyu eğriden ayırmanın açık delilleri olarak Kur'an'ın indirildiği aydır..." [3]

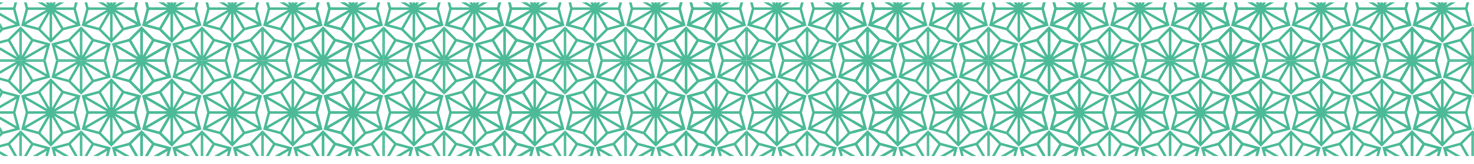
Rasûlullah'ın *sallallahu aleyhi ve sellem* sevgisi ve onun sünnetine uymanın zorunluluğu da ancak Kur'an'la öğrenilip anlaşılabilir. Aksi hâlde misvak kullanmaktan, orucu hurmayla açmaktan ve yemek tabağını *'sünnetlemek'*ten başka sünnetlerin de olduğu pek bilinmez.

Kur'an'ı, ayetlerini anlamaya çalışarak okumakla ticaretimizi, alışverişimizi, eşyaya biçtiğimiz değeri, infak ve sadakalarımızı ve tüketim alışkanlıklarımızı şer'i şerife daha uygun hâle getirebiliriz.

> Her bir müminin Allah subhanehu ve teâlâ ile münasebetini tevhid ve takva zemininde yeniden gözden geçirmesi ve olabildiğince güçlendirmesi gereken bir yenilenme mevsimidir Ramazan. Yenilenmenin asıl ve daimi mekanı kalp olduğundan kalbin tezkiyesi ve imarının en verimli bir şekilde yapılacağı zaman dilimi de bu aydır.

Ramazan, idrak ayıdır. Kişinin bizzat kendi öz nefsiyle beraber kendisi dışındaki insanı da idrak ve öteki insanların hâlleriyle hemhal olma ayıdır. Özellikle de şehitlerden geriye kalan dul ve yetimlerin, Müslüman mahpusların, fisebilillah cihad eden muvahhid mücahidlerden esir ve yaralı olanların, açların, yoksulların, evsizlerin, mahrumların ve kimsesizlerin dünyasına taşınma ve onlarla bütünleşme ayıdır Ramazan.

3. 2/Bakara, 185

Ramazan ayı, kişiliğin takva ve güzel ahlak imbiğinden geçirilerek süzülüp arınma ve her türlü cahilî ve yoz tortulardan temizlenme ayıdır. Yukarıdaki hadis-i şerifte Ramazan ayında azgın şeytanların zincire vurulduğunu bildirir, Rasûlullah Efendimiz.[4] Bunu, insandaki potansiyel şiddetin (veya vahşetin) zincirlenerek takva ve güzel ahlakla disiplin altına alınıp şer'i ve fıtrî olan mutedil ölçülerde tutulması şeklinde de anlamak mümkündür.

Ramazan-ı Şerif, namazı idrak ayıdır. Özellikle de *'vakit bulamıyorum'* diyenler için seherleri hayata katma ayıdır. Gönüllere, ruhlara ve zihinlere aydınlık,

---

Bugün modern tıbbın gönülsüzce de olsa anlamaya çalışırken hayretler içerisinde kaldığı hikmetlerinden bir tanesi de orucun kalp ve diğer hayati organların sağlığını korumadaki büyük etkisidir.
Stresten şehvete ve öfkeden şiddete kadar birçok hususta kalp ve organlardan çekilip alınan müsbet şeyleri, kalp ve organlar oruç vesilesiyle tekrar elde etme imkân ve fırsatı bulurlar.

---

dinginlik ve berraklık veren namaz bilincini dört başı mamur bir şekilde yeniden ihya ayıdır Ramazan.

Ramazan aynı zamanda cihad ve zafer ayıdır. Rasûlullah'ın *sallallahu aleyhi ve sellem* komutasındaki ilk nesil muvahhidlerin sayıca az olmalarına rağmen sonraki nesiller için seçkin bir örneklik sergileyerek kalabalık müşrik ordusuna karşı yaptıkları ve Allah'ın *subhanehu ve teâlâ* yardımıyla tarihin dönüm noktası olan bir zaferle galip geldikleri muazzam Bedir Gazvesi de hicretin ikinci senesi ve Ramazan'ın on yedisindeydi. İslam tarihindeki birçok parlak zaferlere şahitlik etmiş bir kutlu zamandır Ramazan-ı Şerif ayı. Ramazan'ın sonunda bayram yapmamız da nefse ve her iki cins (cin ve ins) şeytanlara karşı inancın, azim ve iradenin zaferiyle yaşanan cennetvarî bir sevincin ifadesi değil midir?

Her mümin üzerine farz olan Ramazan orucundan elde edilmesi umulan gaye; kişinin nefsini şehevi arzulardan alıkoyup alışkanlıklarından kısmi olarak da olsa koparmak, hevaî-şehevî kuvvetini şer'i-fıtrî istikamette belli bir düzene sokmak ve ebedî esenlik ve saadet yurdu cennetlere ulaştıracak biçimde kendisini arındıracak şeyleri kabul etme istidadı elde edebilmektir. Kuşkusuz ki nefisleri alışık oldukları şeylerden ve şehevî arzulardan uzak tutmak veya koparmak işlerin en zor ve en meşakkatli olanıdır. Orucun farz kılınışı da; nefislerin tevhid akidesi ve namaz, yani selim kalp ve salih amel üzere istikamet bulup karar kılması sonrasına kadar geciktirilmiştir. Bu sebepten ötürü oruç, hicretin ikinci senesi (Miladi 624 yılında) farz kılındı. Rasûlullah *sallallahu aleyhi ve sellem* vefat ettiğinde toplam dokuz yılın Ramazan ayında oruç tutmuş idi.

Oruçla beraber hissedilen açlık ve susuzluk hâli nefsin şehvetini, hiddetini ve şiddetini kırar. Yenilen ve içilen gıdaların yollarının daralmasıyla şeytanın da insanın damarlarındaki dolaşım alanları olabildiğince daralır.

Ramazan orucu, esasen her bir organı ve duyguyu yatıştırıp kişiye zarar veremez ve isyan edemez hâle getirir. Oruç, Allah'ın *subhanehu ve teâlâ* sevgisini ve rızasını tercih edip nefsin sevdiği ve lezzet aldığı şeyleri terk etmektir. Oruç hakkında yapılan en güzel tanımlardan bir tanesi de şudur: Oruç, kul ile Rabbi arasında bir sırdır. O'ndan başkası bu sırdan haberdar olmaz. İnsanlar, görünüşte kişinin orucu bozan şeyleri terk etmiş olmasından haberdar olabilir, bunu gözlemleyebilirler. Fakat yemesini, içmesini, şehvetini, boş bakışlarını, lüzumsuz lakırdılarını ancak ve sadece Allah için terketmiş olması hiçbir insanın tüm yönleriyle muttali olamayacağı bir şeydir. İşte bu, orucun hakikatidir.

4. *Nesai, Siyam, 5*

Ramazan ayı, kişiliğin takva ve güzel ahlak imbiğinden geçirilerek süzülüp arınma ve her türlü cahilî ve yoz tortulardan temizlenme ayıdır.

Ramazan-ı Şerif ayının ve bu ayda tutulan orucun hikmetleri ve faydaları sayılamayacak kadar çoktur. Bugün modern tıbbın gönülsüzce de olsa anlamaya çalışırken hayretler içerisinde kaldığı hikmetlerinden bir tanesi de orucun kalp ve diğer hayati organların sağlığını korumadaki büyük etkisidir. Stresten şehvete ve öfkeden şiddete kadar birçok hususta kalp ve organlardan çekilip alınan müsbet şeyleri, kalp ve organlar oruç vesilesiyle tekrar elde etme imkân ve fırsatı bulurlar.

Orucun, takvanın ve arınmanın en büyük yardımcılarından olması da orucun farz kılınışının sebep ve hikmetlerinden birisidir. Allah Kur'an-ı Kerim'de şöyle buyurmaktadır:

"Ey iman edenler! Oruç sizden öncekilere farz kılındığı gibi, takva sahibi olasınız (Allah'a karşı gelmekten sakınasınız) diye size de farz kılındı." [5]

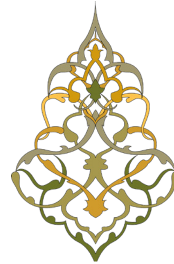
Rasûlullah *sallallahu aleyhi ve sellem* şöyle buyurmuştur:

"Allah şöyle buyurdu: 'Oruç dışında insanoğlunun her ameli kendisi içindir. Oruç ise benim içindir. Onun mükâfatını ben vereceğim.' Oruç bir kalkandır. Herhangi biriniz oruç tuttuğu gün kötü söz söylemesin ve cahilce hareketler yapmasın. Şayet herhangi bir kimse kendisine söver yahut sataşırsa 'Ben oruçluyum!' desin. Muhammed'in canı elinde olan Allah'a yemin ederim ki, oruçlunun ağız kokusu kıyamet günü Allah katında misk kokusundan daha hoştur. Oruçlunun iki sevinç ânı vardır: İftar ettiği zaman iftarına sevinir, Rabbine kavuştuğu zaman orucuna sevinir."

Allah bizleri şu Ramazan-ı Şerif ayında hayırlar işleyip hayırlarını çoğaltanlardan, güç yetirebildiği ölçüde kötülükleri azaltmak için zaman ve emek harcayanlardan, Ramazan orucunu hakkını vererek tutup sınırını bilenlerden, korunması gereken şeylerden de korunup Ramazan'dan sonraki on bir ayda da hayatını Ramazanlaştıranlardan kılsın (Allahumme âmin).

İnsanlara yol gösterici, hidayetin ve doğruyu eğriden ayırmanın açık delilleri olarak Kur'an'ı indirip Ramazan ayını üstün kılan ve bir Ramazan ayına daha kavuşturmakla müminlere büyük bir ihsanda bulunan Allah'a hamd ederiz.

Her çeşit şeytani güçlerin saldırılarına karşı orucun koruyucu bir kalkan olduğunu müjdeleyen, hayatı Ramazanlaştırarak ahiretin ebedî bayram olması için kötülükleri azaltmaya çalışmada ve hayırları çoğaltmada bizler için örnek ve önder olan Efendimiz Muhammed'e salât ve selam olsun.

5. 2/Bakara, 183

Saatu'l Usra

Mahi
mahi@tevhiddergisi.net

Herbir satırı dikkatle okuyor, kimi yerlerde dudaklarına hafif bir tebessüm yayılıyor, kimi satırlarda ise gözleri yaşarıyordu. Özellikle Mekke dönemi ile alakalı yazılar onu çok etkilemişti. Küçücük bir topluluk iken bu kadar büyümeleri; Erkam'ın evinde korkarak toplanırken şimdi Romalılara kafa tutar hâle gelmeleri; kovuldukları Mekke'ye zafer ile geri dönmeleri; Allah'ın dinine düşmanlık edenlerin zelil bir şekilde ölmeleri.

Rafi ile Hubeyb hızla mescide gittiler. Fakat orada kimse kalmamıştı. Şöyle bir etrafa baktılar. Zorluk ordusuna yapacakları yardımı kime vereceklerdi şimdi? Kendi aralarında konuşurlarken Canım Peygamberimin, pencereden mescide doğru baktığını gördüler. Rafi heyecanla bir iki adım ilerledi ve durdu. Peygamberimiz çoktan içeri girmişti.

— Şimdi ne yapacağız Rafi?

— Biraz daha bekleyeceğiz.

— Peygamberimizin kapısını çalalım ve ona verelim sadakamızı.

— Onu rahatsız etmeyelim. Azıcık sabret, elbet birileri gelir. Ayrıca *'sadakamız'* dedin sanki!

— Evet sadakamız.

— Senin sadakan nasıl oluyor, o kısmı anlayamadım.

— Aşkolsun Rafi, tarih kitabını yazmaya başladığın ilk günden beri her anıyı seninle dinledim. Sen yazarken defalarca seni izledim. Ve bu kitabın satışını yaparken farkındaysan seninleydim.

— Yani tüm bu çabaların nedeniyle sadakama ortaksın öyle mi?

— Elbette. Bu arada bu kadar cimri değildin sen arkadaşım!

— Böyle bir salih ameli seninle paylaşamayacağım dostum kusura bakma.

— Ciddi misin?

— Evet. Sen olsa olsa bana yazılan sevabın şahidi olabilirsin. Aaa bak bak Bilal Amca geliyor.

— Selamun aleykum gençler. Ne bekliyorsunuz bakalım?

— Zorluk ordusuna yardım yapacaktık.

— Bana verebilirsiniz. Ben de sizin adınıza Ebu Bekir'e ulaştırırım.

— Buyur Amca.

— Allah kabul etsin.

— Âmin...

Rafi çok heyecanlanmıştı. İlk kez böyle bir amel işliyordu. İçinden defalarca onu bu hayra ulaştıran Rabbe hamd etmişti.

◆ ◆ ◆

Osman *radıyallahu anh* tarih kitabını alarak eve gitti. Sedire uzanarak biraz dinlendi. Sonra kitabı okumak üzere eline aldı. Herbir satırı dikkatle okuyor, kimi yerlerde dudaklarına hafif bir tebessüm yayılıyor, kimi satırlarda ise gözleri yaşarıyordu. Özellikle Mekke dönemi ile alakalı yazılar onu çok etkilemişti. Küçücük bir topluluk iken bu kadar büyümeleri; Erkam'ın evinde korkarak toplanırken şimdi Romalılara kafa tutar hâle gelmeleri; kovuldukları Mekke'ye zafer ile geri dönmeleri; Allah'ın dinine düşmanlık edenlerin zelil bir şekilde ölmeleri... Herşey ama herşey yazılmıştı. Küçük bir çocuğun elinden böyle etkileyici bir eserin ortaya çıkmış olmasına çok şaşırmıştı. Kitaba öylesine dalmıştı ki akşam ezanını duymadı bile. Eşinin onu uyarması ile kitabı da alarak mescide gitti. Namazın ardından Rafi'yi aramaya koyuldu. Onu safların en gerisinde buldu:

— Selamun aleykum genç.

— Ve aleykum selam Amca.

— Bugün yaptığımız alışverişin eksik olduğunu farkettim.

— Nasıl yani anlamadım? Paranızı geri mi istiyorsunuz?

— Hayır. Aksine, kitabın gerçek değerinin çok altında para vermişim sana.

— Kitabın gerçek değeri mi?

— Evet. Onu baştan sona kadar okudum. Ne büyük bir eser ortaya koymuşsun. Seni kıskandım.

— Beni onurlandırdınız. Allah razı olsun.

— Bu eser bir sadaka-i cariye. Yani sen ölsen bile sevabı bitmeyecek, işleyecek olan bir sadaka.

— Allahu ekber.

— Bu kitabı sana iade ediyorum. Zorluk savaşını da yazmalısın. Ve bizden sonraki nesillere Canım Peygamberimin hatıralarını emanet etmelisin.

— Ama ben onu size sattım.

— Evet ben de sana hediye ediyorum. Haydi al. Ve yazmaya devam et. Eğer bu savaştan sağ dönecek olursam birkaç anı da ben anlatmak isterim. Çorbada benim de tuzum bulunsun.

— Tamam, inşallah.

— Allah'a emanet ol.

— Siz de efendim.

Rafi bu duruma hem çok sevindi hem de çok şaşırdı. Düşündüğünden daha kıymetliydi demek kitabı. Ona çok daha fazla özen göstermeliydi. Osman'ın *radıyallahu anh* sözü çok onurlandırmıştı onu: *'Seni kıskandım.'*

Zorluk ordusuna onca yardımı yapan, İslam'ın ilk yıllarından beri Peygamberin yanında yer alan, Allah'ın ve Rasûlü'nün kendisinden razı olduğunu söylediği ve cennetle müjdelenen bu büyük adam benim amelimi kıskandı... Subhanallah... Rabbim beni böyle büyük bir amele muvaffak kıldığın için sana binlerce kez hamd ederim...

Devam Edecek İnşallah

Ulumu'l Kur'an'a Has Olan Bazı Meseleler

Enes DOĞAN

Tevil ise, kat'i bir ifade olmaksızın ve Allah adına şahitlik etmeksizin ihtimaller arasından birini tercih etmektir. Sahabe ve selef bundan dolayı bazı ayetlerin tevilinde ihtilaf etmiştir. Şayet bu konuda Allah Rasûlü'nden bir nas olsaydı, onlar ihtilaf etmezdi.'

Rey İle Tefsir

Âlemlerin Rabbi olan Allah'a hamdolsun. Salât ve selam, Nebi ve Rasûllerin sonuncusu Muhammed'e, onun ailesine, sahabesine ve onlara ihsan üzere tâbi olanlara olsun.

Bir önceki yazımızda Ulumu'l Kur'an'a has olan, Kur'an'ın farklı bir dilde kıraat edilmesi ve Kur'an'ın terceme edilmesi meselelerine değinmiştik. Bu yazımızda ise, *'Rey ile Tefsir'* konusunu incelemeye çalışacağız. Başarı Allah'tandır.

Zemzemi der ki:

٦١ .... وأَنْ يُفَسَّرا ...بالرأيِ لا تَأْوِيْلَهُ فَحَرِّرَا

"16. .... (Haram olur) Tefsir edilmesi...

Rey ile. Ancak (Rey ile) tevil edilmesi böyle değildir. Bunu birbirinden ayır."

Şerh

Zemzemi bu beyitlerde Kur'an'ı rey ile tefsir etmenin haram, ancak rey ile tevil yapmanın caiz olduğunu söylüyor.

'Rey ile tefsir''in haram olması ancak *'rey ile tevil'*'in caiz olmasını anlayabilmek için tefsir ve tevilin tanımını ve aralarındaki farkı bilmemiz gerekir.

Tefsir ve Tevil Nedir?

Tefsir nedir?

- Tefsir kelimesi için lügatte iki açıklama yapılmıştır:

1. Bazı âlimler bu kelimenin (فَسْر) kökünden geldiğini söylemişlerdir. İbni Manzur Lisanu'l Arab isimli eserinde bu kelimeyi tanımlarken der ki: (كَشْفُ المُغَطّى) Perdelenmiş, örtülmüş bir şeyi kaldırmak anlamındadır. Tefsir (تَفْسِير) kelimesi teksiri (çokluğu) ifade eden tef'il kalıbında gelmiştir. Lügatten yola çıkarak tefsiri şöyle tanımlayabiliriz: *'Allah'ın kelamının anlaşılmasının önündeki engelleri kaldırmaktır.'*

2. Bazı âlimler tefsir kelimesinin (سفر يَسْفِرُ) kelimesinden geldiğini ve sonradan *'sin'* harfi ile *'fe'* harfinin yer değiştirdiğini söylemişlerdir. Araplar bu kelimeyi bir şeyin açılması, açığa kavuşması anlamında kullanmışlardır. Mesela derler ki: (أَسْفَرَت المرأة) yani, (كشفت وجهها) *'Kadın yüzünü açtı.'* Yine derler ki: (أسفرالصُّبحُ) yani: (أشرق وأضاء) *'Sabah doğdu, aydınlandı.'* Bu kullanımın Kur'an'da yer aldığını görmekteyiz. Allah şöyle buyurur:

وَالصُّبْحِ إِذَا أَسْفَرَ

"Aydınlandığında sabaha andolsun ki." [1]

Istılah olarak tefsir için birçok tanım yapılmıştır. Tefsirin tanımı konusunda en veciz ve ezberlenmeye en elverişli tanım, Zurkani'nin tanımıdır:

علم يبحث فيه عن القرآن الكريم من حيث دلالته على مراد الله تعالى بقدر الطاقة البشرية

'Kur'an-ı Kerim'i Allah'ın muradına delalet etmesi yönünden beşer takatince inceleyen temelleri ve asılları olan bir ilimdir.'

Tevil Nedir?

Lügatte tevil: (أول) kökünden gelmektedir. Araplar (آلَ الشيءُ يَؤُولُ أَوْلًا ومَآلًا) dediklerinde (رَجَعَ) *'döndü'* anlamında kullanırlar. Tevil ise, (أَوَّلَ) fiilinin masdarıdır.

İbni Teymiyye der ki: *'Tevil lafzı kullanıldığı ıstılah sayısına göre üç anlamda kullanılmıştır;*

Birincisi, son dönem fıkıh ve fıkıh usulü konusunda konuşan kelamcıların ıstılahındaki anlamdır ki şöyledir: 'Tevil, bir delilin bitişmesi ile bir lafzı racih olan ihtimalden mercuh olan ihtimale sarf etmektir.'

İkincisi, 'Tevil, tefsir anlamındadır.' Bu Kur'an'ı tefsir eden müfessirlerin çoğunlukla kullandığı ıstılah anlamıdır. Tefsir konusunda eserleri bulunan İbni Cerir et-Taberi ve başkalarının 'Bu konuda Te'vil âlimleri ihtilaf etmiştir...' demesi bunun gibidir.

Üçüncüsü, kelamın sonucu olarak gerçekleşen hakikattir. Allah'ın şu sözünde olduğu gibi:

هَلْ يَنْظُرُونَ إِلَّا تَأْوِيلَهُ يَوْمَ يَأْتِي تَأْوِيلُهُ يَقُولُ الَّذِينَ نَسُوهُ مِنْ قَبْلُ قَدْ جَاءَتْ رُسُلُ رَبِّنَا بِالْحَقِّ

'Onlar ise ancak, Kur'an'ın bildirdiği sonucu (tevilini)

Kur'an'da ahiret ile alakalı haberlerin tevili, Allah'ın haber verdiklerinden gerçekleşecek olanlardır. (Yani, bunların tevili, gerçekleşmesidir.) Kıyamet, hesap, ceza, cennet, cehennem ve bunun benzerleri gibi.

bekliyorlar. Onun bildirdiği sonuç (tevil) gelip çattığı gün, önceden onu unutmuş olanlar derler ki: 'Gerçekten Rabbimizin Peygamberleri hakkı getirmişler.' ' [2]

Kur'an'da ahiret ile alakalı haberlerin tevili, Allah'ın haber verdiklerinden gerçekleşecek olanlardır. (Yani, bunların tevili, gerçekleşmesidir.) Kıyamet, hesap, ceza, cennet, cehennem ve bunun benzerleri gibi. Annesi, babası ve kardeşleri Yusuf'a secde ettiği zaman Allah'ın şöyle demesi gibi:

1. 74/Müddessir, 34
2. 7/A'raf, 53

وَرَفَعَ اَبَوَيْهِ عَلَى الْعَرْشِ وَخَرُّوا لَهُ سُجَّدًا وَقَالَ يَا اَبَتِ هٰذَا تَاْوِيلُ رُؤْيَايَ مِنْ قَبْلُ قَدْ جَعَلَهَا رَبِّى حَقًّا

'Babasını ve annesini tahta çıkarıp oturttu; onun için secdeye kapandılar. Dedi ki: 'Ey babam, bu, daha önceki rüyamın tevilidir. Doğrusu Rabbim onu gerçek kıldı.' ' [3]

Kelam iki kısımdır, inşai ve ihbari.

İnşaiye gelince, bu emir, nehiy ve mubahlıktan oluşur. Emrin ve nehyin tevili, emredilmiş olan şeyin yerine getirilmesi, neyhedilmiş olan şeyin ise terk edilmesidir. Sahih'te varid olan şu hadiste olduğu gibi:

'Peygamber rükusunda ve secdesinde: (سُبْحَانَكَ اللَّهُمَّ رَبَّنَا وَبِحَمْدِكَ اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِي) *'Allah'ım! Seni hamd ile tesbih ederiz. Allah'ım beni bağışla.' demeyi çoğaltır ve bunu Kur'an'ı tevil ederek yapardı.'*

Aişe'nin radıyallahu anha bahsettiği bu ayet Allah'ın: 'Rabbini hamd ile tesbih et ve O'na istiğfar et.' [4] *ayetidir. İbni Uyeyne der ki: 'Sünnet emir ve nehiylerin tevilidir.'*

İkinci kısım, ihbaridir. Yani, Allah'ın haber verdiği şeylerdir. Bunun tevili ise, haber verilen şeylerin bizzat gerçekleşmesidir. Ayette bahsedildiği gibi:

هَلْ يَنْظُرُونَ اِلَّا تَاْوِيلَهُ يَوْمَ يَاْتِى تَاْوِيلُهُ يَقُولُ الَّذِينَ نَسُوهُ مِنْ قَبْلُ قَدْ جَاءَتْ رُسُلُ رَبِّنَا بِالْحَقِّ

'Onlar ise ancak, Kur'an'ın bildirdiği sonucu (tevilini) bekliyorlar. Onun bildirdiği sonuç gelip çattığı gün, önceden onu unutmuş olanlar derler ki: 'Gerçekten Rabbimizin Peygamberleri hakkı getirmişler.' ' [5]

Allah, bu ayette kıyametin kopma haberinin gerçekleşmesine tevil demiştir.'

Tevil ve Tefsir Arasındaki Fark Nedir?

Tefsir ile tevil arasındaki fark ile alakalı, âlimler ihtilaf etmiştir:

1. Görüş: Bazı âlimler tefsir ile tevil arasında bir farkın olmadığını söylemiştir. Buna delil olarak müfessir sahabe İbni Abbas hakkında Peygamberin şu duası delildir:

اللهُمَّ عَلِّمْهُ التَّأْوِيلَ، وَفَقِّهْهُ فِي الدِّينِ

"Allah'ım ona tevili öğret ve onu dinde anlayışlı kıl."

Bu duada tevilden kasıt Kur'an'ın tefsiridir.

2. Görüş: Bir grup ilim adamı *'ayetin kesin bir dil ile yorumlanmasına'* tefsir; *'ihtimaller arasından birini seçmeye'* tevil demişlerdir.

Suyuti nazmın aslı olan İtmamu'd Diraye isimli eserinde der ki: *'Tefsir ile tevil arasındaki fark:*

Tefsir, Allah bu ayetin lafzından bunu kast etmiştir diye kesin bir şahitlik ile şahitlik etmektir. Bu, Allah Rasûlü'nden veya ayetlerin indirilmesine ve vahye şahit olan sahabeden bir nas olmadığı müddetçe caiz olmaz.

Tevil ise, kat'i bir ifade olmaksızın ve Allah adına şahitlik etmeksizin ihtimaller arasından birini tercih etmektir. Sahabe ve selef bundan dolayı bazı ayetlerin tevilinde ihtilaf etmiştir. Şayet bu konuda Allah Rasûlü'nden bir nas olsaydı, onlar ihtilaf etmezdi.'

Suyuti el-İtkan isimli eserinde der ki: *'Ebu Mansur el-Maturidi dedi ki: 'Tefsir, lafızdaki kasıt budur diyerek bunu kat'ileştirmek, Allah'ın bu lafızdan bunu kastettiğini söyleyip Allah hakkında şahitlikte bulunmaktır. Şayet bu kendisi ile kat'i olduğu bir delile dayanıyorsa, bu sahihtir. Eğer bir delile dayanmıyorsa, bu durumda rey ile tefsir olur ve bu nehyedilmiş bir şeydir. Tevil ise, kat'ileştirmeden ve Allah'ın bunu kastettiğine dair şehadette bulunmadan ihtimaller arasından birinin seçilmesidir.'*

Örneğin, Allah şöyle buyurur:

وَالْمُطَلَّقَاتُ يَتَرَبَّصْنَ بِاَنْفُسِهِنَّ ثَلٰثَةَ قُرُوءٍ

"Boşanmış kadınlar kendi kendilerine üç kuru' beklerler." [6]

Ayette geçen (قُرُوء) kelimesi hakkında iki anlam vardır; hayız ve temizlik.

Kişi burada ilmî birikimi ve lügatten anladıkları ile kendi içtihadını ve reyini kullanarak bir tercih yapar ve bunu kesin sonuç olarak kabul etmezse, bunda bir beis yoktur. Bu rey ile yapılan tevildir. Ancak kişi ayet hakkında ihtimallerden birinin mutlak doğru olduğunu söylerse, bu rey ile tefsir olur ve caiz değildir.

3. 12/Yusuf, 100
4. 110/Nasr, 3
5. 7/A'raf, 53
6. 2/Bakara, 228

3. Görüş: Bazı âlimler tefsirin nakle dayandığını, tevilin ise, izah açıklama ve istinbat olduğunu söylemişlerdir.

Zerkeşi der ki: *'Abdurrezzak tefsirinde şöyle rivayet etti: 'Bize es-Sevri, İbni Abbas'tan tahdis etti: 'İbni Abbas tefsiri dört kısma ayırmıştır:*

Birinci kısım: Arapların, Arapçayı bilmeleri sebebiyle anladıkları.

İkinci kısım: Kendisi hakkındaki cehaletin hiç kimseye mazeret olmadığı şeyler. Diyordu ki bu helal ve haram olan şeylerdir.

Üçüncüsü: Sadece âlimlerin bildiği kısım.

Dördüncüsü: Allah'tan başka hiç kimsenin bilmediği kısım. Kim bunu bildiğini iddia ederse, yalan söylemiştir.

(Zerkeşi devamla der ki:) Bu taksimat doğru bir taksimattır.

• Arapların tanıdığı kısma gelince, bu kendisinde onların diline dönülen kısımdır. Bu lügat ve i'rabın işidir.

*• İkincisi, kişinin kendisinde cehaletinin özür sayılmadığı kısımdır. Bu naslardan şer'i hükümlerin ve tevhidin kapsamında olup, akılda ilk olarak canlanan mefhumlardır. Her bir lafız açık ve tek bir manaya delalet eder. Başka bir anlama gelmez. Böylece Allah'ın bundan kastetmiş oldukları anlaşılır. Bu kısmın hükümleri ihtilaflı olmaz ve onun tevili gizli kalmaz. Her kişinin (*فَاعْلَمْ اَنَّهُ لَا اِلٰهَ اِلَّا اللّٰهُ*) 'Bil ki, Allah'tan başka bir ilah (mabud) yoktur.'*[7] *ayetinden Allah'ın Uluhiyyette hiçbir ortağının olmaması hakikatini anlaması gibi.*

• Üçüncüsü, sadece Allah'ın bildiği şeylerdir. Bu gaybi meseleler hakkındaki ayetlerdir. Bunun altına kıyametin vakti, yağmurun indirilmesi, ruhun tefsiri, mukatta harflerin tefsiri ve Kur'an'daki müteşabih olan her ayet girer. Bu konularda içtihad genişliği yoktur. Bunun tefsiri için ancak Kur'an'dan bir nassın olması, Peygamber'den bir açıklamanın olması veya onun teviline dair ümmet arasında bir icmanın olması gerekir. Eğer bunlar olmazsa, biliriz ki, bu, Allah'ın ilmini kendi katında tutmuş olduğu bir meseledir.

• Dördüncüsü, âlimlerin içtihadına dönen kısım. Bu kısım için genellikle 'tevil' kavramı kullanılır. Tevil, lafzı akibetine göre sarf etmektir. Müfessir nakleden kimsedir. Müevvil ise, istinbat edendir. Bu hükümlerde, mücmelin beyanında, umumun tahsisinde yapılan istinbattır. Kendisinde iki veya daha fazla mana bulunan ihtimalli her lafız, sadece âlimlerin kendisinde ictihad yapacağı şeylerdir. Âlimlere gereken şey, şevahid ve delillere itimat etmesidir. Daha önceden de geçtiği üzere sadece kendi görüşlerine itimat edemezler.'

Konumuzu özetleyecek olursak;

Tevil ile tefsir arasındaki fark konusunda âlimler ihtilaf etmişlerdir.

Tefsir, Allah bu ayetin lafzından bunu kast etmiştir diye kesin bir şahitlik ile şahitlik etmektir. Bu, Allah Rasûlü'nden veya ayetlerin indirilmesine ve vahye şahit olan sahabeden bir nas olmadığı müddetçe caiz olmaz.

a. Bazı âlimler herhangi bir farkın olmadığını söylemişlerdir.

b. Bazı alimler rey ile tefsirin haram, rey ile tevilin caiz olduğunu söylemiş ve bu ikisi arasındaki farkın ne olduğu konusunda ihtilaf etmişlerdir:

• Bazı âlimler demişlerdir ki: *'Tefsir, ayettin lafzından çıkan manayı kat'i kabul edip, Allah'ın bu manayı kastettiğini cezmetmektir. Bu rey ile tefsirdir ve bir delile dayanmıyorsa caiz değildir. Tevil ise, kişinin ictihada göre var olan ihtimallerden birini seçmesi ve cezmetmemesidir. Bu rey ile tevildir ve caizdir.'*

7. 47/Muhammed, 19

• Bazı âlimler tefsirin nakletmek olduğunu; tevilin ise, ayetleri istinbat yolu ile izah etmek olduğunu söylemişlerdir.

Rey ile Tefsirin Hükmü

Âlimler kaynağı itibari ile tefsiri iki kısma ayırmışlardır:

1. Me'sur Tefsir

Kur'an'ı sahih nakiller ile tefsir etmektir. Yani, sırasına göre Kur'an'ı Kur'an'la, Kur'an'ı sünnetle, Kur'an'ı sahabeden gelen eserler veya tabiin âlimlerinin sözleri ile tefsir etmek me'sur tefsirdir. Bu kısma rivayetlere dayandığı için rivayet tefsiri de denmiştir. Bu tefsirin kuralı ayetler hakkında varid olan nakilleri zikretmek ve kendisi hakkında bir şey nakledilmemiş konular hakkında konuşmamaktır.

• Kur'an'ın Kur'an ile tefsir edilmesi en kuvvetli tefsir yoludur. Çünkü Kur'an Allah'ın kelamıdır ve kelamın sahibi, kelamından neyi kastettiğini başkalarından daha iyi bilir. Örneğin, İbni Mesud anlatıyor:

لَمَّا نَزَلَتْ {الَّذِينَ آمَنُوا وَلَمْ يَلْبِسُوا إِيمَانَهُمْ بِظُلْمٍ} شَقَّ ذَلِكَ عَلَى المُسْلِمِينَ، فَقَالُوا: يَا رَسُولَ اللَّهِ، أَيُّنَا لاَ يَظْلِمُ نَفْسَهُ؟ قَالَ: لَيْسَ ذَلِكَ إِنَّمَا هُوَ الشِّرْكُ أَلَمْ تَسْمَعُوا مَا قَالَ لُقْمَانُ لِابْنِهِ وَهُوَ يَعِظُهُ يَا بُنَيَّ لاَ تُشْرِكْ بِاللَّهِ إِنَّ الشِّرْكَ لَظُلْمٌ عَظِيمٌ

" 'İman edenler ve imanlarına zulüm bulaştırmayanlar...' [8] *ayeti inince bu Müslümanların üzerine ağır geldi. Dediler ki: 'Ey Allah'ın Rasûlü! Hangimiz nefsine zulmetmez?' Rasûlullah dedi ki: 'Bu sizin anladığınız gibi değildir. Bu ayetten kastedilen şirktir. Sizler Lokman'ın kendi oğluna nasihatte bulunurken ne dediğini işitmediniz mi? O dedi ki: 'Oğulcuğum! Sakın ha Allah'a şirk koşma! Çünkü şirk en büyük zulümdür.'* [9] *' "*

• Kur'an'ın Kur'an ile tefsirinden sonra en kuvvetli tefsir, Kur'an'ın sahih sünnet ile tefsir edilmesidir. Çünkü Allah şöyle buyurur:

وَاَنْزَلْنَا اِلَيْكَ الذِّكْرَ لِتُبَيِّنَ لِلنَّاسِ مَا نُزِّلَ اِلَيْهِمْ

"Sana zikri (Kur'an'ı) indirdik ki, insanlara kendileri için indirileni açıklayasın." [10]

Kur'an'ın sünnet ile tefsirine Ebu Hureyre'nin rivayet ettiği şu hadis örnek olarak verilebilir:

إِذَا أَحَبَّ اللَّهُ عَبْدًا نَادَى جِبْرِيلَ: إِنِّي قَدْ أَحْبَبْتُ فُلاَنًا فَأَحِبَّهُ "، قَالَ: فَيُنَادِي فِي السَّمَاءِ، ثُمَّ تَنْزِلُ لَهُ المَحَبَّةُ فِي أَهْلِ الأَرْضِ، فَذَلِكَ قَوْلُ اللَّهِ: {إِنَّ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ سَيَجْعَلُ لَهُمُ الرَّحْمَنُ وُدًّا} وَإِذَا أَبْغَضَ اللَّهُ عَبْدًا نَادَى جِبْرِيلَ: إِنِّي قَدْ أَبْغَضْتُ فُلاَنًا، فَيُنَادِي فِي السَّمَاءِ ثُمَّ تَنْزِلُ لَهُ البَغْضَاءُ فِي الأَرْضِ

"Allah bir kulu sevdiği zaman Cibril'e, 'Ben falanı sevdim sen de onu sev' diye seslenir. Cibril'de bunu gökyüzüne ilan eder. Sonra o kimsenin sevgisi yeryüzü halkına indirilir de böylece yeryüzündeki insanlar da o kimseyi sever hâle gelir işte Allah'ın (Meryem suresi 96. ayetteki) sözünün anlamı budur: 'İman eden ve salih amel işleyenler, Rahman onlar için bir sevgi kılacaktır.' Allah bir kulundan da hoşlanmadı mı Cibril'i çağırır ve: 'Ben falan kuluma kızgınım.' der 'Bunu bildirin', gökyüzünde ilan edilir. Sonra bu haber yeryüzüne indirilir de insanlar o kimseden nefret ederler."

• Sahabe ve tabiinden sahih bir yolla gelen tefsirler de Kur'an'ı anlamak için önemlidir. Zira Sahabe Kur'an'ı Peygamberden öğrenmiştir. Onlar vahyin inzal döneminde yaşamış ve vahyin vakıasına şahit olmuştur. Neyin ne zaman, ne üzere ve kimler hakkında indiğini yaşayarak öğrenmişlerdir. Ayrıca Arapça'nın altın döneminde, henüz bozulmadığı bir zamanda yaşamışlardır. Bu etkenler onların Kur'an hakkında verdikleri bilgileri kabul etmemiz için yeterli sebeplerdir.

2. Rey Tefsiri

Kişinin Kur'an'ı anlamaya çalışırken alet ilimlerini öncelemesidir. Bu tefsirde akli istinbatlar ve lügate dayalı açıklamalar öne çıkar. Bu kısma Akli Tefsir, İctihadi Tefsir gibi isimler de verilmiştir.

Kur'an, sünnet ve selefin eserleri incelendiğinde rey ve aklı kullanma konusunda iki tür bakış açısı olduğu görülmektedir:

• Reyi ve aklı kullanmayı yeren nasslar ve eserler.

• Reyi ve aklı kullanmayı öven nasslar ve eserler.

8. *6/Enam, 82*
9. *31/Lokman, 13*
10. *16/Nahl, 44*

Sırasına göre Kur'an'ı Kur'an'la, Kur'an'ı sünnetle, Kur'an'ı sahabeden gelen eserler veya tabiin âlimlerinin sözleri ile tefsir etmek me'sur tefsirdir.
Bu kısma rivayetlere dayandığı için rivayet tefsiri de denmiştir. Bu tefsirin kuralı ayetler hakkında varid olan nakilleri zikretmek ve kendisi hakkında bir şey nakledilmemiş konular hakkında konuşmamaktır.

a. Reyi Yerip, Nehyden Naslar ve Eserler

Allah şöyle buyurur:

قُلْ اِنَّمَا حَرَّمَ رَبِّيَ الْفَوَاحِشَ مَا ظَهَرَ مِنْهَا وَمَا بَطَنَ وَالْاِثْمَ وَالْبَغْيَ بِغَيْرِ الْحَقِّ وَاَنْ تُشْرِكُوا بِاللّٰهِ مَا لَمْ يُنَزِّلْ بِهٖ سُلْطَانًا وَاَنْ تَقُولُوا عَلَى اللّٰهِ مَا لَا تَعْلَمُونَ

"De ki: 'Rabbim ancak, açık ve gizli çirkin işleri, günahı, haksız saldırıyı, hakkında hiçbir delil indirmediği herhangi bir şeyi Allah'a ortak koşmanızı ve Allah'a karşı bilmediğiniz şeyleri söylemenizi haram kılmıştır.' " [11]

وَلَا تَقْفُ مَا لَيْسَ لَكَ بِهٖ عِلْمٌ اِنَّ السَّمْعَ وَالْبَصَرَ وَالْفُؤَادَ كُلُّ اُولٰٓئِكَ كَانَ عَنْهُ مَسْؤُلًا

"Hakkında kesin bilgi sahibi olmadığın şeyin peşine düşme. Çünkü kulak, göz ve kalp, bunların hepsi ondan sorumludur." [12]

İbni Abbas'tan rivayetle, Peygamber şöyle buyurdu:

وَمَنْ قَالَ فِي الْقُرْآنِ بِرَأْيِهِ فَلْيَتَبَوَّأْ مَقْعَدَهُ مِنَ النَّارِ

"Kim kendi reyi ile Kur'an hakkında konuşursa, ateşteki yerini hazırlasın."

Cundeb'ten rivayetle, Peygamber şöyle buyurdu:

مَنْ قَالَ فِي كِتَابِ اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ بِرَأْيِهِ فَأَصَابَ، فَقَدْ أَخْطَأَ

"Her kim Allah'ın kitabında kendi re'yine göre konuşursa, isabet etse dahi, hata etmiştir."

Ebu Ma'mer Ebu Bekir'in şöyle dediğini nakletmiştir:

أَيُّ سَمَاءٍ تُظِلُّنِي، وَأَيُّ أَرْضٍ تُقِلُّنِي إِذَا قُلْتُ فِي كِتَابِ اللَّهِ مَا لَا أَعْلَمُ

'Hangi sema beni gölgelendirir. Hangi yer beni barındır? Şayet ben Allah'ın kitabı hakkında ilimsizce (Başka bir lafızda; kendi reyim ile) konuşursam.'

Ömer diyor ki:

اتَّقُوا الرَّأْيَ فِي دِينِكُمْ

'Dininizde reyden sakının.'

إِيَّاكُمْ وَأَصْحَابَ الرَّأْيِ؛ فَإِنَّهُمْ أَعْدَاءُ السُّنَنِ أَعْيَتْهُمُ الْأَحَادِيثُ أَنْ يَحْفَظُوهَا فَقَالُوا بِالرَّأْيِ فَضَلُّوا وَأَضَلُّوا

'Rey ashabından sakınınız. Çünkü onlar sünnetin düşmanıdır. Hadisleri ezberlemek onlara zor geldi. Bundan dolayı kendi reyleri ile konuştular. Hem saptılar, hem de saptırdılar.'

b. Reyi Övüp, Teşvik Eden Naslar ve Eserler

Allah şöyle buyurur;

اَفَلَا يَتَدَبَّرُونَ الْقُرْاٰنَ اَمْ عَلٰى قُلُوبٍ اَقْفَالُهَا

"Onlar Kur'an'ı tedebbür etmezler mi? Yoksa kalplerin üzerinde kilitleri mi var?" [13]

كِتَابٌ اَنْزَلْنَاهُ اِلَيْكَ مُبَارَكٌ لِيَدَّبَّرُوا اٰيَاتِهٖ وَلِيَتَذَكَّرَ اُولُوا الْاَلْبَابِ

"Bu Kur'an, ayetlerini düşünsünler ve akıl sahipleri

11. 7/A'raf, 33
12. 17/İsra, 36
13. 47/Muhammed, 24

öğüt alsınlar diye sana indirdiğimiz mübarek bir kitaptır." [14]

Ayetlerde geçen tedebbür kelimesi (دبر) kökünden gelir. Manası hakkında Rağıb el-İsfahani der ki: '(دُبُرُ الشَّيء: خلاف القُبُل) *Bir şeyin düburu, ön tarafın tersi (arkası) demektir.'*

Tedebbür bir şeyin zahiri anlamı ile beraber arka anlamlarını da düşünmek anlamına gelir. Şair der ki:

وَلَا تَتَّقُونَ الشَّرَّ حَتَّى يُصِيبَكُمْ، ... وَلَا تَعْرِفُونَ الأَمرَ إلا تَدَبُّرَا

'Şer size isabet edinceye kadar sakınmıyorsunuz

Sizler işi(n niteliğini) ancak tedebbür ile tanırsınız.'

Yani, işin arka planını da düşünerek bilirsiniz. Binaenaleyh, Kur'an'ı derin anlamları ile beraber düşünmek ve anlamak gereklidir. Bu ise, aklı kullanarak gerçekleşir.

وَيُرِيكُمْ اٰيَاتِهِ لَعَلَّكُمْ تَعْقِلُونَ

"Aklınızı kullanasınız diye size ayetlerini gösterir." [15]

Amr bin el-As anlatıyor:

احْتَلَمْتُ فِي لَيْلَةٍ بَارِدَةٍ فِي غَزْوَةِ ذَاتِ السُّلَاسِلِ فَأَشْفَقْتُ إِنِ اغْتَسَلْتُ أَنْ أَهْلِكَ فَتَيَمَّمْتُ، ثُمَّ صَلَّيْتُ بِأَصْحَابِي الصُّبْحَ فَذَكَرُوا ذَلِكَ لِلنَّبِيِّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَ: يَا عَمْرُو صَلَّيْتَ بِأَصْحَابِكَ وَأَنْتَ جُنُبٌ؟ فَأَخْبَرْتُهُ بِالَّذِي مَنَعَنِي مِنَ الِاغْتِسَالِ وَقُلْتُ إِنِّي سَمِعْتُ اللَّهَ يَقُولُ: {وَلَا تَقْتُلُوا أَنْفُسَكُمْ إِنَّ اللَّهَ كَانَ بِكُمْ رَحِيمًا} فَضَحِكَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَلَمْ يَقُلْ شَيْئًا

"Zatu Selasil gazvesinde iken soğuk bir gecede ihtilam oldum. Gusledersem helak olacağımdan korkup teyemmüm ettim ve arkadaşlarıma sabah namazını kıldırdım. (Medine'ye döndükten sonra) bunu Rasûlullah'a haber verdiler. Rasûlullah: 'Ey Amr, sen ashabına cünup olarak mı namaz kıldırdın?' diye sordu. Beni yıkanmaktan alıkoyan şeyi haber vererek şöyle dedim: 'Ben Allah'ın şöyle buyurduğunu işittim: 'Kendi kendinizi öldürmeyiniz, muhakkak Allah size karşı merhametlidir.' [16] *Bunun üzerine Peygamber güldü, hiçbir şey demedi."*

Burada Amr bin el-As rey ile bir tefsir yapmış ve soğuk bir gecede donma tehlikesi olacağı için gusül yerine teyemmüm almıştır. Peygamber ise buna karşı çıkmamıştır.

İbni Abbas hakkında Peygamberin şöyle dua etmiştir:

اللهُمَّ عَلِّمْهُ التَّأْوِيلَ، وَفَقِّهْهُ فِي الدِّينِ

"Allah'ım ona tevili öğret ve onu dinde anlayışlı kıl."

Allah Rasûlü'nün İbni Abbas'a böyle dua etmesi onun nakil ile tefsir yapmasının yanında, Kur'an konusunda fehm sahibi bir kişi olması içindir. Aksi hâlde İbni Abbas'ın nakletmek açısından diğer sahabelerden bir farkı olmaz.

Şa'bi anlatıyor:

سُئِلَ أَبُو بَكْرٍ، عَنِ الْكَلَالَةِ فَقَالَ: إِنِّي سَأَقُولُ فِيهَا بِرَأْيِي، فَإِنْ كَانَ صَوَابًا فَمِنَ اللَّهِ، وَإِنْ كَانَ خَطأً فَمِنِّي وَمِنَ الشَّيْطَانِ: أُرَاهُ مَا خَلَا الْوَالِدَ وَالْوَلَدَ

"Ebu Bekir'e kelale hakkında soruldu. Ebu Bekir dedi ki: 'Ben kelale hakkında kendi reyimi söyleyeceğim. Şayet bu doğruysa, Allah'tandır. Şayet hatalıysa, benden ve şeytandandır. Ben kelalenin baba ve çocuğun dışında olduğu görüşündeyim.' "

Ömer, Kadı Şureyh'e şöyle bir mektup göndermiştir:

إِنْ جَاءَكَ شَيْءٌ فِي كِتَابِ اللَّهِ، فَاقْضِ بِهِ وَلَا تَلْفِتْكَ عَنْهُ الرِّجَالُ، فَإِنْ جَاءَكَ مَا لَيْسَ فِي كِتَابِ اللَّهِ فَانْظُرْ سُنَّةَ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ، فَاقْضِ بِهَا، فَإِنْ جَاءَكَ مَا لَيْسَ فِي كِتَابِ اللَّهِ وَلَمْ يَكُنْ فِيهِ سُنَّةٌ مِنْ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ، فَانْظُرْ مَا اجْتَمَعَ عَلَيْهِ النَّاسُ فَخُذْ بِهِ، فَإِنْ جَاءَكَ مَا لَيْسَ فِي كِتَابِ اللَّهِ وَلَمْ يَكُنْ فِي سُنَّةِ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ، وَلَمْ يَتَكَلَّمْ فِيهِ أَحَدٌ قَبْلَكَ. فَاخْتَرْ أَيَّ الْأَمْرَيْنِ شِئْتَ: إِنْ شِئْتَ أَنْ تَجْتَهِدَ برأْيِك ثُمَّ تَقَدَّمَ فَتَقَدَّمْ، وَإِنْ شِئْتَ أَنْ تتأخَّرَ، فَتَأَخَّرْ، وَلَا أَرَى التَّأَخُّرَ إِلَّا خَيْرًا لَكَ

14. 38/Sad, 29
15. 2/Bakara, 73
16. 4/Nisa, 29

'Şayet sana Allah'ın kitabında hükmü bulunan bir şey gelirse onunla hüküm ver. Adamlar seni ondan çevirmesin. Eğer sana, hükmü Allah'ın kitabında olmayan bir şey gelirse, Rasûlullah'ın sünnetine bak ve onunla hüküm ver. Eğer sana, hükmü Allah'ın kitabında olmayan, hakkında Rasûlullah'tan da bir sünnet bulunmayan bir şey gelirse, insanların üzerinde görüş birliğine vardıkları şeye bak ve onu uygula. Şayet sana, hükmü Allah'ın kitabında olmayan, Rasûlullah'ın sünnetinde bulunmayan, hakkında, senden önce de hiç kimsenin söz söylemediği bir şey gelirse şu iki durumdan hangisini istersen seç: Eğer kendi reyin içtihad edip sonra (bununla) öne çıkmayı (hüküm vermeyi) istersen (bununla) öne çık, (hüküm ver.) geri kalmayı, (hüküm vermek için beklemeyi) istersen, geri kal (bekle). Ben de senin için ancak geri kalmayı (beklemeyi) hayırlı görürüm'

◆ ◆ ◆

Buna binaen rey iki kısımdır:

1. Mezmum (Yerilen) Rey

Rey ile yapılan mezmum tefsir, cehalet, ilimdeki yetersizlik veya muhâliflere reddiye vermek için hevaya tâbi olmak sebepleriyle Kur'an hakkında ilimsizce konuşmaktır. Yukarıda reyi yeren nakillerle bu kısım kastedilir.

قُلْ اِنَّ الَّذِينَ يَفْتَرُونَ عَلَى اللّٰهِ الْكَذِبَ لَا يُفْلِحُونَ

"De ki: 'Allah hakkında yalan uyduranlar asla kurtuluşa eremezler.' " [17]

Mezmum reyin bazı suretleri vardır:

a. Sadece Allah'ın Bilebileceği Konularda Konuşmak ve Tefsire Kalkışmak

Yukarıda naklettiğimiz üzere İbni Abbas tefsirin dört kısmından birinin bu olduğunu söylemiştir. Bu kısma dahil olan tefsiri ancak Allah bilir. Bu konularda konuşmak Allah adına söz söylemektir. Sadece Allah'ın bileceği tefsire iki şey dahil olur:

Müteşabih Ayetler

Allah şöyle buyurur:

هُوَ الَّذِى اَنْزَلَ عَلَيْكَ الْكِتَابَ مِنْهُ اٰيَاتٌ مُحْكَمَاتٌ هُنَّ اُمُّ الْكِتَابِ وَاُخَرُ مُتَشَابِهَاتٌ فَاَمَّا الَّذِينَ فِى قُلُوبِهِمْ زَيْغٌ فَيَتَّبِعُونَ مَا تَشَابَهَ مِنْهُ ابْتِغَاءَ الْفِتْنَةِ وَابْتِغَاءَ تَاْوِيلِهِ وَمَا يَعْلَمُ تَاْوِيلَهُ اِلَّا اللّٰهُ وَالرَّاسِخُونَ فِى الْعِلْمِ يَقُولُونَ اٰمَنَّا بِهِ كُلٌّ مِنْ عِنْدِ رَبِّنَا وَمَا يَذَّكَّرُ اِلَّا اُولُوا الْاَلْبَابِ

"O, sana kitabı indirendir. Onun (Kur'an'ın) bazı ayetleri muhkemdir, onlar kitabın anasıdır. Diğerleri de müteşabihtir. Kalplerinde bir eğrilik olanlar, fitne çıkarmak ve onun tevilini yapmak için müteşabih ayetlerinin ardına düşerler. Oysa onun gerçek manasını ancak Allah bilir. İlimde derinleşmiş olanlar, 'Ona inandık, hepsi Rabbimiz katındandır' derler. (Bu inceliği) ancak akıl sahipleri düşünüp anlar." [18]

Rey ile yapılan mezmum tefsir, cehalet, ilimdeki yetersizlik veya muhâliflere reddiye vermek için hevaya tâbi olmak sebepleriyle Kur'an hakkında ilimsizce konuşmaktır.

Gaybi Konuların Keyfiyeti ve Zamanı

Kur'an'da Allah'ın bildirdiği gaybi haberlerin keyfiyetini sorgulamak ve bazı kehanet ve hesaplamalarla bundan haber vermek mezmum tefsirdir.

Ehli Sünnet ve'l Cemaat, Kur'an ve sahih sünnette sabit olan Allah'ın isim ve sıfatlarına olması gerektiği gibi iman eder ve bunların nasıllığını araştırmaz.

---

17. 10/Yunus, 69

18. 3/Âl-i İmran, 7

'Bir adam İmam Malik insanlar ile beraber otururken geldi ve dedi ki: 'Ey İmam! (اَلرَّحْمٰنُ عَلَى الْعَرْشِ اسْتَوٰى) 'Rahman arşa istiva etmiştir.' [19] *Peki nasıl istiva etti?' İmam Malik başını eğdi ve bir süre sonra dedi ki:*

الاِسْتِوَاءُ غَيْرُ مَجْهُولٍ، وَالْكَيْفُ غَيْرُ مَعْقُولٍ، وَالْإِيمَانُ بِهِ وَاجِبٌ، وَالسُّؤَالُ عَنْهُ بِدْعَةٌ، وَمَا أَرَاكَ إِلَّا مُبْتَدِعًا

'İstiva meçhul olan bir şey değildir. Keyfiyeti akıl ile bilinebilecek bir şey değildir. Ona iman etmek vacip, ondan sual etmek ise bidattir. Ben senin ancak bidatçi olduğunu düşünüyorum.' Onun oradan çıkarılmasını istedi ve adam çıkarıldı.'

İmam Malik'in bu sözü Ehli Sünnet'in naslarda varid olan isim ve sıfatlara bakışını özetlemektedir. Ancak bazı bidat taifeleri Allah'ın bazı isim ve sıfatları ile alakalı ayetleri tevil yolu ile tahrif ederler. Tevil etmelerinin sebebi Allah'ı mahlukata benzetmemektir. Yani, teşbihe gitmemektir. Bu bidat taifeleri Ehli Sünnet'i teşbihe gitmekle suçlarlar. Ancak onların fikirlerine bakıldığında kendilerinin teşbihe gittikleri açığa çıkar. Zira onların teşbihe gitmemek amacıyla tevile başvurmalarının altında tekyif gelmektedir. Yani, öncelikle isim ve sıfatların nasıllığını sorgulamışlardır. Daha sonra teşbihe gitmişlerdir. Yani, nasıllığını sorguladıktan sonra mahlûkatın sıfatlarına benzetmişlerdir. Sonra teşbih olmasın diye tevil etmişler ve birçok nassı tahrif etmişlerdir. Tekyif ve teşbih tevilin mukaddimesidir. Aksi hâlde tevile gitmeleri gerekmezdi.

Örneğin, istiva sıfatını, ele geçirmek, kuşatmak olarak; el sıfatını, kudret ve güç olarak tahrif etmişlerdir.

Ahir zaman ile alakalı Kur'an ve Sünnette birçok haber zikredilmiştir. Bunların keyfiyeti ve ne zaman olacağı konusunda ise, herhangi bir vasıf veya tarih zikredilmemiştir. Kur'an'ı tefsir ederken şeriatta aslı olmayan bazı vehimler ve hesaplamalar ile bu haberlerin keyfiyeti ve tarihi hakkında konuşmak mezmumdur.

Örneğin, bazı insanlar Yecüc'ün Ruslar; Mecüc'ün ise, İngiliz ve Almanlar olduğunu iddia ederler. Bazıları Yecüc ve Mecüc'ün Moğollar ve Tatarlar olduğunu iddia ederler. Bazıları Yecüc ve Mecüc'ün Türkler olduğunu söylerler. Bazıları ise, hakikatte Yecüc ve Mecüc'ün olmadığını bunlardan kastedilenlerin toplumsal felaketler olduğunu ve en akıllıca tefsirin bu olduğunu iddia ederler.

Bazıları, hadislerde zikri geçen Mehdi'nin Risale-i Nur, Deccal'in ise, Darwinizm olduğunu iddia eder. Bazıları Mehdi'nin, İslam düşmanı Mustafa Kemal olduğunu dahi iddia etmiştir.

Bazı insanlar ebced hesabı yoluyla bu haberlerin zamanından konuşmuşlardır.

Kendisini Amerika'nın Rasûlullah'ı ilan eden Reşad Hâlife bazı matematiksel hesaplamalarla kıyametin Hicri 1709 senesinde kopacağını iddia etmiştir.

Bu konu ile alakalı Said Nursi'den de nakil yapalım:

وَلَقَدْ اَرْسَلْنَا مُوسٰى بِاٰيَاتِنَا اَنْ اَخْرِجْ قَوْمَكَ مِنَ الظُّلُمَاتِ اِلَى النُّورِ وَذَكِّرْهُمْ بِاَيَّامِ اللّٰهِ اِنَّ فِي ذٰلِكَ لَاٰيَاتٍ لِكُلِّ صَبَّارٍ شَكُورٍ

"Musa'yı ayetlerimizle göndermiş ve 'Kavmini karanlıklardan aydınlığa çıkar ve Allah'ın günlerini onlara hatırlat; zira bunda, her sabreden ve her şükreden için deliller vardır!' diye de emretmiştik." [20] ayeti hakkında der ki:

'Makam-ı cifrîsi, şeddeliler birer sayılmak cihetinde 1351 ederek Risale-i Nur'un şimdilik beyanına izin olmayan ehemmiyetli vazifesinin ve bu evâmir-i Kur'aniyeyi imtisalinin tarihine tam tamına tevafuk-u cifrî ve muvafakat-ı mâneviye karinesiyle ve kıssadan hisse almak münasebet-i mefhumiye remzi ile Risale-i Nur'a imaen bakar. Daha yazılacak çok gaybî işaretler var fakat izin verilmedi şimdilik kaldı.'

Fatiha suresinin 6. ve 7. ayeti hakkında der ki:

'Ve müteaddit âyat-ı Kur'âniyede Sırât-ı Müstakîm kelimesi, bir mânayı remziyle Risalet-in-Nur'a mânaca ve cifirce îma etmesi remze yakın bir îma ile, Risalet-in Nur şâkirdlerinin tâifesi, âhir zamanda o tâife-i kübra-i a'zamın ahirlerinde bir hizb-i makbul olacağını işaret eder diye def'aten birden ihtar edildi.'

Bir hadisten bahsederken ise şu açıklamaları yapar:

' 'Ümmetimden bir taife Allah'ın emri gelinceye kadar hak üzere zahir kalmaya devam edecektir.' Ramazan-ı Şerifte onuncu günün ikinci saatinde bir-

19. 20/Taha, 5

20. 14/İbrahim, 5

den bu hadis-i şerif hatırıma geldi. Belki, Risale-i Nur şakirdlerinin taifesi ne kadar devam edeceğini düşündüğüme binaen ihtar edildi. (لاَتَزَالُ طَائفَةٌ مِنْ اُمَّتِى) *'Ümmetimden bir taife sürekli bulunacaktır...' şedde sayılır, tenvin sayılmaz- fıkrasının makam-ı cifrîsi 1542 ederek nihayet devamına ima eder. Ğaybı ancak Allah bilir.* (ظَاهِرِينَ عَلَى الْحَقِّ) *'Hak üzere zahir olacaktır...' -şedde sayılır- fıkrası dahi, makam-ı cifrîsi 1506 edip, bu tarihe kadar zahir ve âşikârâne, belki galibane, sonra tâ 42'ye kadar gizli ve mağlûbiyet içinde vazife-i tenviriyesine devam edeceğine remze yakın ima eder. İlim ancak Allah katındadır. Gaybı ancak Allah bilir.* (حَتّٰى يَأْتِىَ اللهُ بِاَمْرِهِ) *'Allah'ın emri gelinceye kadar' -şedde sayılır- fıkrası dahi, makam-ı cifrîsi 1545 olup kâfirin başında kıyâmet kopmasına ima eder.'*

Bu yorumlar hiçbir asla dayanmaz ve mezmumdur.

b. Ayet Hakkındaki Nakilleri Bırakıp, Reye Göre Tefsir Yapmak

Bir ayetin tefsiri hakkında ayet, hadis veya eser nakledilmesine rağmen, kişinin bunları bir kenara bırakıp, reyi ile Kur'an'ı tefsir etmeye kalkışması mezmumdur. Çünkü ayetten kastedilen zaten açıklanmıştır. Kişi ancak bu nakillere bağlı kalarak, ayetin alakalı kısımlarını vakıasına göre genişletip, izah edebilir.

Örneğin, Allah şöyle buyurur:

اَلَّذِينَ اٰمَنُوا وَلَمْ يَلْبِسُوا اِيمَانَهُمْ بِظُلْمٍ اُولٰئِكَ لَهُمُ الْاَمْنُ وَهُمْ مُهْتَدُونَ

"İman edip de imanlarına zulmü (şirki) bulaştırmayanlar var ya; işte güven onların hakkıdır. Doğru yolu bulmuş olanlar da onlardır." [21]

İbni Mesud anlatıyor:

" 'İman edenler ve imanlarına zulüm (şirk) bulaştırmayanlar...' [22] *ayeti inince bu, Müslümanların üzerine ağır geldi. Dediler ki: 'Ey Allah'ın Rasûlü! Hangimiz nefsine zulmetmez?' Rasûlullah dedi ki: 'Bu sizin anladığınız gibi değildir. Bu ayetten kastedilen şirktir. Sizler Lokman'ın kendi oğluna nasihatte bulunurken ne dediğini işitmediniz mi? O dedi ki: 'Oğulcuğum! Sakın ha Allah'a şirk koşma! Çünkü şirk en büyük zulümdür.'* [23] *' "*

21. 6/Enam, 82
22. 6/Enam, 82
23. 31/Lokman, 13

Mutezile ve akılcılar bu ayette geçen *'zulüm'* kelimesini –kendisi hakkında özel nas olmasına rağmen- şirk değil, günah manasında olduğunu iddia etmişlerdir.

Mesela, Zemahşeri der ki: *'Ayetten kasıt 'İmanlarına kendilerini fasık kılan masiyet bulaştırmayanlar...' şeklindedir. Kapalı ve karışık bir lafız olacağından dolayı zulüm kelimesinin küfür olarak tefsirinden sakınılır.'*

c. Sadece Lügate Dayanarak Tefsir Yapmak

Lügat Kur'an'ın anlaşılmasında önemli kaynaklardandır. Bir müfessir için gerekli olan şartlardan birisi de Arap lügatını iyi bilmesidir.

Enes bin Malik der ki:

أَلَا أُوتَى بِرَجُلٍ غَيْرِ عَالِمٍ بِلُغَاتِ الْعَرَبِ يُفَسِّرُ ذَلِكَ إِلَّا جَعَلْتُهُ نَكَالًا

'Kur'an'ı tefsir eden, ancak Arap lügatını bilmeyen bir kimse bana getirilirse, onu (insanlara) ibret kılarım.'

İbni Abbas'ın talebesi Mücahid der ki:

لَا يَحِلُّ لِأَحَدٍ يُؤْمِنُ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ أَنْ يَتَكَلَّمَ فِي كِتَابِ اللَّهِ إِذَا لَمْ يَكُنْ عَالِمًا بِلُغَاتِ الْعَرَبِ

'Allah'a ve ahiret gününe iman eden bir kimsenin Arap lügatı bilmiyorsa Allah'ın kitabı hakkında konuşması helal olmaz.'

Bunun ile beraber şeriat, Arap lügatını olduğu gibi kabul etmemiş, bazı tasarruflar yapmıştır. Bazen şeriat, Arapça bir lafzı olduğu şekilde alıp kullanır. Bazen lügat anlamında eksiltmeye veya ziyadeye gider. Bu, şeriatın Arap lügatındaki tasarrufudur. Şeriatın lügat üzerindeki bu tasarrufundan dolayı ayetler lügatın bütün yönleri ile tefsir edilemez. Şeriata uygun olan yönleri ile tefsir edilir. Bundan dolayıdır ki usül âlimleri şu kaideyi koymuşlardır: (اللفظ محمول على الشرعي إن لم يكن فمطلق عرفي فاللغوي) *'Bir lafız (öncelikle) şer'i esaslara hamledilir. Şayet bu olmazsa, mutlak örfe ve sonra lügata hamledilir.'*

Buna binaen her lügavi anlam, Kur'an'ın tefsirinde kullanılamaz.

Ancak gerek eski dönemin gerek yeni dönemin akılcıları Kur'an'ı kendi hevalarına göre açıklarken lügate özel bir ehemmiyet verirler. Kur'an'daki lafızları

Bazı kesimler Kur'an'ın gösterdiği hakka tâbi olmak yerine, önceden kabul etmiş oldukları düşüncelerini Kur'an'a dayandırmak için Kur'an'ı tefsir ederler.
Yani, Kur'an'a uymak yerine, Kur'an'ı kendilerine uydurmaya çalışırlar. Bu amaçla yapılan tefsir mezmumdur.

şer'i esaslara göre değil, sadece lügatın vecihlerinde kendi hevalarına uyana göre açıklarlar. Bu şekilde yapılan çalışmalar mezmumdur.

Örneğin, Allah şöyle buyurur:

وَمَا اَنْتَ بِمُؤْمِنٍ لَنَا وَلَوْ كُنَّا صَادِقِينَ

"(Yakub'un oğulları) 'Her ne kadar doğru söylesek de sen bize inanmazsın.' dediler." [24]

Bazı bidat taifeleri bu ayete dayanarak derler ki:

'İman sadece tasdiktir. Zira Yakub'un oğulları 'Biz sadık (doğru sözlü ve tasdiki hak edenler) olsak dahi, sen bize Mümin (inanan) değilsin' diyorlar. Amel imandan değildir. Diğer bütün ayetler bu ayete binaen amelin imandan olduğunu değil, amelin imanın bir semeresi olduğunu ifade eder.'

Bu fikre ulaşmalarının sebebi sadece lügate dayanmaları ve şeriatın bu konudaki tasarruflarını göz ardı etmeleridir. Allah kitabında namaz ameline iman demiştir. Bu, şeriatın iman kelimesinin manasında değişiklik yaptığını ve amelin de imandan olduğunu gösterir. Sahiheynde sabit olduğu üzere, kıblenin değişmesi hâdisesinden sonra sahabe eski namazların hükmünü sordu ve Allah şu ayeti indirdi:

وَمَا كَانَ اللَّهُ لِيُضِيعَ إِيمَانَكُمْ

"Allah sizin imanlarınızı (namazlarınızı) zayi edecek değildir." [25]

d. Kendi Görüşünü Destekler Mahiyette Ayetleri Tefsir Etmek

Bazı kesimler Kur'an'ın gösterdiği hakka tâbi olmak yerine, önceden kabul etmiş oldukları düşüncelerini Kur'an'a dayandırmak için Kur'an'ı tefsir ederler. Yani, Kur'an'a uymak yerine, Kur'an'ı kendilerine uydurmaya çalışırlar. Bu amaçla yapılan tefsir mezmumdur.

İbnu'l A'rabi ile bir adamın arasında geçen şu kıssayı örnek olarak zikredebiliriz:

'Bir adam İbnu'l A'rabi'ye: 'Rahman arşa istiva etmiştir' ayetinin manası nedir? diye sordu. İbnu'l A'rabi dedi ki: 'O haber verdiği gibi arşın üstündedir.' Adam dedi ki: 'Ey Ebu Abdullah! Bunun manası bu değildir. Bunun manası istila etti (ele geçirdi) şeklindedir.' İbnu'l A'rabi dedi ki: 'Sus! Bundan sana ne! 'O bir şeyi istila etti.' cümlesi ancak şu durumda söylenir: Birbiri ile çatışan iki taraf bulunur ve birisi diğerini yenerse, yenen kimse için, onu istila etti denir.' '

Mutezile mezhebine mensub olan bazı kimseler (وَكَلَّمَ اللَّهُ مُوسَى تَكْلِيمًا) *"Allah Musa ile konuştu."* [26] ayeti hakkında derler ki:

'Ayetteki (كَلَّمَ) kelimesi, (الكلْم) kökünden gelir. (الكلْم) ise, yaralamak, incitmek anlamlarına gelir. Buna binaen bu ayetin manası şöyle olur: 'Allah Musa'yı imtihanların ve fitnelerin pençeleri ile incitti.' '

(كَلَّمَ) kelimesi (الكلام) aslına dayanmaktadır. Ancak burada tahriflerine binaen bunun (الكلْم) kökünden geldiği iddia edilmiştir. Allah'ın konuşma sıfatına dair varid olan onlarca nas ise göz ardı edilmiştir.

Rafizilerin asli kaynak kabul ettikleri Usulu'l Kâfi isimli eserden bir örnek verelim:

'Ebu Abdullah 'Allah size imanı sevdirdi, onu kalplerinizde süsleyip çekici kıldı ve size inkârı, fıskı ve

24. 12/Yusuf, 17

25. 2/Bakara, 143

26. 4/Nisa, 164

isyanı çirkin gösterdi' [27] *ayeti hakkında der ki: Yani, Allah size müminlerin emiri Ali'yi sevdirdi. Birinciyi, ikinciyi ve üçüncüyü de çirkin gösterdi.'*

Burada birinci, ikinci ve üçüncü: Ebu Bekir, Ömer ve Osman'dır. Yani, onlara göre Ebu Bekir küfrü, Ömer fıskı, Osman ise isyanı temsil eder.

Günümüzde bazı insanlar İslam ile taban tabana zıt olan demokrasiye cevaz verebilmek için Yusuf'un kıssasını kullanırlar. Allah şöyle buyurur:

قَالَ اجْعَلْنِى عَلٰى خَزَائِنِ الْاَرْضِ اِنِّى حَفِيظٌ عَلِيمٌ

"Yusuf: 'Beni ülkenin hazinelerine bakmakla görevlendir. Çünkü ben iyi koruyucu ve bilgili bir kişiyim' dedi." [28]

Bu ayete binaen derler ki:

'Yusuf, kâfir olan bir yöneticinin yanında görev almış ve ülkenin ekonomi bakanı olmayı bizzat kendisi istemiştir. Buna göre Demokratik seçimler yolu ile parlamentoya girilebilir veya bakanlık yapılabilir.'

Yusuf'a iftira atmak sureti ile kendi görüşlerini desteklemeye çalışan insanların yapmış oldukları bu yorum, mezmum tefsire girmektedir.

Demokrasinin iki temel esası vardır:

• Halkın kendi kendisini yönetmesi. Bu konuda derler ki: *'Egemenlik Kayıtsız Şartsız Milletindir.'*

• Çoğunluğa göre kanunların belirlenmesi.

İslam'da hakimiyet milletin değil, Allah'ındır. Çoğunluğunun kararları için ise, Allah şöyle buyurur:

وَاِنْ تُطِعْ اَكْثَرَ مَنْ فِى الْاَرْضِ يُضِلُّوكَ عَنْ سَبِيلِ اللّٰهِ اِنْ يَتَّبِعُونَ اِلَّا الظَّنَّ وَاِنْ هُمْ اِلَّا يَخْرُصُونَ

"Eğer yeryüzündekilerin çoğuna uyarsan seni Allah yolundan saptırırlar. Onlar ancak zanna uyarlar ve onlar sadece yalan uydururlar." [29]

Yusuf, bir Peygamber olarak bu esaslara davet etmiş ve Allah'ın şeriatına göre hüküm vermiştir. Yusuf diyor ki:

اِنِ الْحُكْمُ اِلَّا لِلّٰهِ اَمَرَ اَلَّا تَعْبُدُوا اِلَّا اِيَّاهُ ذٰلِكَ الدِّينُ الْقَيِّمُ وَلٰكِنَّ اَكْثَرَ النَّاسِ لَا يَعْلَمُونَ

"Hüküm ancak Allah'a aittir. O, kendisinden başka hiçbir şeye ibadet etmemenizi emretmiştir. İşte en doğru din budur. Fakat insanların çoğu bilmezler." [30]

مَا كَانَ لِيَأْخُذَ اَخَاهُ فِى دِينِ الْمَلِكِ

"Hükümdarın dininde (yürürlükteki kanuna göre) kardeşini (yanında) alıkoyamazdı." [31]

Yani, Yusuf *aleyhisselam* 75. ayette geçen Yakub'un şeriatına göre hükmetmiş, bakanlık yaptığı ülkenin kanunlarına göre hükmetmemiştir.

Hâl böyle iken, Demokrasi fikrine sahip olanların bu ayeti kendi lehlerine yorumlamaya kalkışmaları mezmum tefsirdir.

2. Mahmud (Övülen) Tefsir

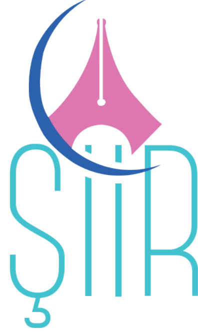
Yukarıda belirttiğimiz afetleri barındırmayan, Kur'an'a, Sünnet'e ve selefin fehmine uyan tefsir, övülen tefsirdir. Kişinin bu asıllara bağlı kalarak, Kur'an'ın ayetlerini vakıaya tatbik etmesi, ince meseleleri açığa çıkarması ve bunu yaparken aklını kullanması sakıncalı olan bir durum değildir. Bu, tedebbür, tefekkür ve tefakkuhtur. Bunun yerilmesi söz konusu olmadığı gibi, şeriat aklını kullanarak Kur'an'ı düşünmeyenleri kınamıştır.

Allah'ın yardımı ile, Ulumu'l Kur'an'a has olan meseleleri bu yazımızla beraber sonlandırmış oluyoruz. Allah'ın izni ve tevfiki ile bir sonraki yazımızda elli beş bölümden ilki olan *'Zaman ve mekân açısından Kur'an'ın indirilmesine dönen meseleler'* konusu ile yazımıza devam edeceğiz.

Bir sonraki sayımızda buluşmak duası ile...

Âlemlerin Rabbi olan Allah'a hamdolsun...

27. 49/Hucurat, 7
28. 12/Yusuf, 55
29. 6/Enam, 116
30. 12/Yusuf, 40
31. 12/Yusuf, 76

Güzel Ahlaka Davet

Güzel ahlakı isterim bütün çabamla
Hoşuma gitmez; ne ayıplamak ne ayıplanmak
Kötü sözlerini halkın
Affederim yumuşaklıkla
İnsanların en şerlisi
Küfretmeyi sevendir zira.
Cevap vermeyenler
Korur namuslarını kötü sözlerden
Kim ki konuşmaya katılır
Doğru yolu kaybeder birden
Kim büyük insanlara hürmet ettiyse
Ona hürmet edildi
Değer vermeyenlere aldırış edilmedi
İlim irfan sahibi o büyükler
Ne kimseleri koruyup gözettiler
Onlara karşı çıkıp hiçe sayanlar
Doğrusu hata ederler

İmam Şafii

Kulak Enfeksiyonları ve Buşon

Dr. Seyfullah İSLAM
seyfullahislam@tevhiddergisi.net

İnatçı ve sert buşonlarda: Bir parça pamuk fitil hâline getirilir, organik bala batırarak kulakların içine konur. Bu şekilde 5-10 dakika bekletilir. İki gün tekrarlanır daha sonra 15 silme çay kaşığı karbonat ve aktarlarda bulunabilen İran safranı 3 çay kaşığı karıştırılarak, ev yapımı doğal sirke de eritilir. Daha sonra ılık bir şekilde günde 2 kere 6-7 damla damlatılır. Bu şekilde 5 günün sonunda basit bir pompayla ılık su verilip çekilir.

Hamd Allah'a, salât ve selam Rasûlü'ne olsun.

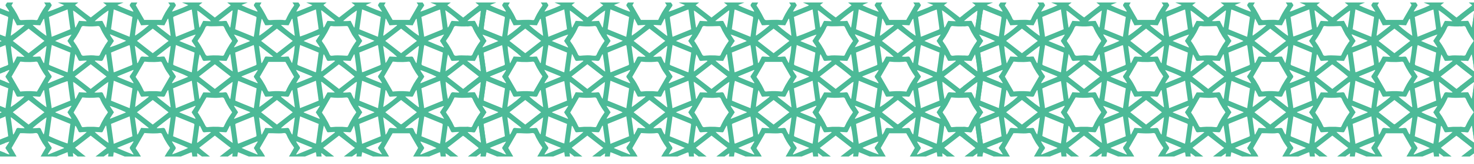
Kulak kiri olarak bilinen *'buşon'* ve *'kulak enfeksiyonları'* özellikle çocuklarda olmakla beraber yetişkinlerde de azımsanmayacak sıklıkta görülen problemlerdendir. Kulak, sadece işitmeyi sağlamakla kalmaz, içerisindeki kristallerden dolayı aynı zamanda bir denge organıdır.

Kulak enfeksiyonları en çok; ağrı, ateş ve çoğu zaman akıntı ile kendilerini gösterirler. Buşon ise; duyamama, baş dönmesi, kulakta çınlama ve kulak ağrısı yapmaktadır. Diğer enfeksiyonlarda olduğu gibi kulak enfeksiyonları da çocukların sık sık antibiyotik tedavisi aldıkları bir durumdur. Bu, özellikle orta kulak enfeksiyonu şeklinde görülür. Bunun en temel sebebi, orta kulağın boğazla bağlantılı olmasından kaynaklanmaktadır. Orta kulak aynı zamanda dış kulak yolu vasıtasıyla da dışarıdan enfeksiyon alabilir. Peki, problemlerin bu kadar sık yaşanması orta kulağın savunmasız, açık bir saha gibi olmasından mıdır? Elbette ki hayır!

Vücudun her organı gibi orta kulağın da kendisine ait bakterilerin olduğu bir florası ve bilhassa kendisini dış etkenlere karşı savunabilecek bir takım mekanizmaları vardır. Kulak problemlerinin sık olması, bu mekanizmaların bozulmalarına bağlı oluşan kısır bir döngüden ibarettir.

Normalde orta kulak hem boğaz hem de burun içerisinde iyi bakteriler diyebileceğimiz bir takım mikroorganizmalara ve kendisine ait bir mikrop zümresine (floraya) sahiptir. Bu flora temelde, dışarıdan gelen kötü mikroplarla savaşır ve onların orada konumlanmasına engel olmaktadırlar. Tabii ki bu floranın savaşabilecek nüfusları ve güçleri kalmışsa... Boğazda

bademciklerin varlığı da orta kulak enfeksiyonları için bir bariyer oluşturmaktalar. Aynı zamanda orta kulak ile boğazı birleştiren *'östaki borusu'* olarak adlandırılan kanalın yapısı da orta kulağın en güçlü savunma mekanizmalarındandır. Bu borunun üzerindeki epitel doku ve bu dokuda bulunan mukus zarları, zarların üzerinde de kirpikli epiteller bulunur. Aynı zamanda *'lenfatik foliküller'* dediğimiz bağışıklık sisteminin elemanları bulunmaktadır. Bu kirpikli epitelyum denilen hücre katmanı üzerinde Allah *subhanehu ve teâlâ* tarafından milyonlarca küçük tüycükler boğaza ve genize doğru bakacak şekilde öyle konumlandırılmış ki, boğazdan buraya doğru içeri girme ihtimali olan; mikroplar, yediğimiz yiyeceklerin kalıntıları, ağız içinde bulunan salgılara karşı bir bariyer oluşturmaktadır. Bu bariyerin geçildiği durumlarda da yukarıda değindiğimiz elemanlar tarafından karşılanmakta ve tehdit oluşturan etkenler pasifize edilirler. Kendisine ait mikrop florasıyla ve yukarıda saydığımız kompleks mekanizmalarıyla nasıl oluyor da bu kadar sık problemler yaşanmakta? Tedavi için tablet, şurup, enjeksiyon veya damla formu olarak alınan tüm *'antibiyotikler'* mikropları öldürür, doğrudur. Lakin önüne gelen mikropların ayrımını yapmaksızın iyi-kötü bütün florayı tertemiz bir hâle getirir. Yani kulaktaki enfeksiyonu temizlerken bir sonraki enfeksiyona zemin hazırlar. Faydalı bakterileri yok etmenin yanında aynı zamanda küçük çocuklardaki şurup antibiyotiklerde yoğun miktarda bulunan *'şeker ve nişasta'* boğazda kötü mikropların çoğalmasına katkı sağlar. Bu mikropların çoğu da antibiyotiklere karşı dirençlidir. Böylece antibiyotiğe rağmen mikroplar yayılır. Özellikle çocuklarda olsa da yetişkinlerde bile çoğu zaman antibiyotik bittikten kısa süre sonra bir başka kulak enfeksiyonu başlar. Ne yazık ki bu vakalarda aylar süren bir antibiyotik tedavisi olur. Yine uzun süre kullanılan steroid damlalar kulaktaki savunma mekanizmasına doğrudan zarar vermekte ve hepsinden önemlisi paket gıdalar; süt, şeker, nişasta, işlenmiş karbonhidratlar vs. tüketmeye bağlı beyin tarafından metabolik atıkların kulak yoluyla atılması ve bu da özellikle östaki borusunda mukus hücrelerinin aşırı mukus salgılamaya başlaması da kulakta buşon oluşumuna bağlı tıkanıklıklara ve zamanla orta kulaktaki savunma mekanizmalarının zarar görmesine sebep olur ve kısır bir döngüyle sık enfeksiyonların oluşumuna zemin hazırlar.

Öneriler

Öncelikle işlenmiş gıdalardan, şekerden, antibiyotiklerden ve steroid damlalardan uzak durulması çok önemlidir. Boğaz ve burunda bulunan mikrop florasının normalleştirilmesi, bu da; Allah Rasûlü'nün *sallallahu aleyhi ve sellem* kullandığı ve sık sık önerdiği *'misvak'* kullanımı ile boğaz ve ağız içi florası ve enzimleri güçlenmekte. (Dişleri yeni çıkmış küçük çocuklarda dahi sık kullanılmasını öneririm.)

Burun florası için yetişkinlerde her abdest alındığında burundan genize doğru verilen su, çocuklarda da özellikle burun tıkanıklığını gidermekle yapılan burun temizliği floranın iyi bakterilerle güçlenmesini sağlar. Ağız ve burun florası zamanla orta kulağın da florasını doğrudan etkilemektedir.

Ve en önemlisi de genel olarak kısır bir döngüye giren orta kulak enfeksiyonlarının köklü bir şekilde tedavisi *'bağışıklık sistemi'*nin düzeltilmesi ile mümkündür.

Kulak çınlamasına: Kulaklara 3'er damla soğan suyu damlatılır ya da soğan suyuyla ıslatılmış bezi kulak kepçesini kulak arkasını da kapsayacak şekilde 10 dakika kadar sarılır. Bu şekilde 3-5 gün devam edilir.

Orta kulak iltihabı, mantarı ve kulak uğultusunda: 1,5 silme çay kaşığı kaya tuzu 50 gram ılık suda eritilir aynı miktarda organik bal karıştırılır ve sabah akşam kulaklara ılık bir şekilde 6-8 damla damlatılır

İnatçı ve sert buşonlarda: Bir parça pamuk fitil hâline getirilir, organik bala batırarak kulakların içine konur. Bu şekilde 5-10 dakika bekletilir. İki gün tekrarlanır daha sonra 15 silme çay kaşığı karbonat ve aktarlarda bulunabilen İran safranı 3 çay kaşığı karıştırılarak, ev yapımı doğal sirke de eritilir. Daha sonra ılık bir şekilde günde 2 kere 6-7 damla damlatılır. Bu şekilde 5 günün sonunda basit bir pompayla ılık su verilip çekilir.

Sözümüzün sonu; Âlemlerin Rabbi olan Allah'a hamdolsun.

Sayısız bilgi karmaşası; felsefeler, mantıklar, fizikler, kimyalar, Risale-i Nurlar, Mektubat-ı Rabbaniler, Usulu'l Kafiler, efsaneler, menkıbeler... okudunuz. İşte önünüzde Muhammed Mustafa'nın sallallahu aleyhi ve sellem yolu. Uydurulmuş değil. Yalan değil. Sadece hakikatlerdir bunlar. Kur'an'ı, bir de kendisine indirilen Nebi'den okuyun, Nebi'den anlayın. Elbet kârlı çıkacağınız, zarar etmeyen bir ticarete atılacağınız muhakkaktır.

En Güzel Örnek Rasûlullah ﷺ

Ömer AKDUMAN

Kitap: En Güzel Örnek Rasûlullah *(sav)*

Yazar: Safiyurrahman Mubarekfuri

Yayınevi: Guraba Yayınları

Her Müslüman, Peygamberimizin *sallallahu aleyhi ve sellem* hayatına en az kendi geçmişine vakıf olduğu kadar vakıf olmalıdır. Çünkü Peygamber, Kur'an'ın kendisinde hayat bulduğu, hayatını Kur'an ahlakı ile yaşayan bir kul idi. Rabbimiz bizi kendi Kur'an'ına tâbi olmak ve uymak ile vazifelendirmiş, bunu her kuluna emretmiştir.

"Bu mübarek olan bir kitaptır. Ona tâbi olun ve sakının, umulur ki rahmet olunursunuz." [1]

Peki, *'Bu kitaba nasıl tâbi olacağız ya Rabbi'* dediğimizde bize Rasûlü'nü gösterdi.

"Sizin için, Allah'a ve ahiret gününe kavuşmayı ümit eden ve Allah'ı çok zikreden kimseler için Allah Rasûlü'nde güzel örnek vardır." [2]

Yol belirlenmiş, işaretleri konulmuş ve insanlığa örnek bir yaşam sunulmuştur Peygamberin zatında. Hidayeti bulmak isteyenler varsa:

"Şüphesiz yolların en hayırlısı Muhammed'in yoludur." [3]

1. 6/Enam, 155
2. 33/Ahzab, 21
3. Nesai

O kendisine özlem duyduğumuz sevgili Rasûl ve arkadaşları ile beraber Mekke'nin mele' takımının ezalarına maruz kaldığınızı ve Medine sokaklarında vahyin, basiretin ve ahlakın kokusunu aldığınızı hissedeceksiniz. Belki de Tebuk'te ben de olsaydım bir çok fedakârlıkta bulunurdum derken, şu anınızda o durumdan pek uzaklarda olmadığınızı anlayacak ve harekete geçeceksiniz.

Davetçi olmak isteyenler varsa:

"De ki: 'Ben ve bana tâbi olanlar Allah'a basiret üzere çağırmaktayız.' " [4]

Komutan bir şahsiyet görmek isteyen varsa:

"Benim rızkım kılıcımın gölgesinde kılınmıştır." [5]

Bir müttaki ve ilim ehli görmek isteyen varsa:

"Ben sizin Allah'ı en iyi bileniniz ve O'ndan en çok sakınanınızım." [6]

Ahlak görmek isteyen varsa:

"O'nun ahlakı Kur'an'dı." [7]

Bir dava uğraşısı veren insanlara gelince... İşte başarıya ulaşmış, denenmiş ve vahiyle desteklenmiş bir yol. Bir Peygamberin gittiği ve en önemlisi de âlemlere rahmet bir şahsiyetin yolu. Asrın problemleri karşısında çıkmaza girenler, gitmedik sapık yol bırakmayıp kıt akıllardan medet dileyenler, Tevhid ve Sünnet davasını acelecilikler uğruna kurban edenler ya da tedbir diye ifrat ve tefrit arasında bocalayanlar... İşte Rasûl'ün yoludur bu yol. Sayısız bilgi karmaşası; felsefeler, mantıklar, fizikler, kimyalar, Risale-i Nurlar, Mektubat-ı Rabbaniler, Usulu'l Kafiler, efsaneler, menkıbeler... okudunuz. İşte önünüzde Muhammed Mustafa'nın *sallallahu aleyhi ve sellem* yolu. Uydurulmuş değil. Yalan değil. Sadece hakikatlerdir bunlar. Kur'an'ı, bir de kendisine indirilen Nebi'den okuyun, Nebi'den anlayın. Elbet kârlı çıkacağınız, zarar etmeyen bir ticarete atılacağınız muhakkaktır.

"Andolsun ki, içinizden size, sizin sıkıntıya uğramanız kendisine ağır gelen, size düşkün, müminlere şefkatli ve merhametli bir Rasûl gelmiştir." [8]

Peki, *'En Güzel Örnek Rasûlullah'* kitabını diğer siyer kitaplarından özel kılan nedir?

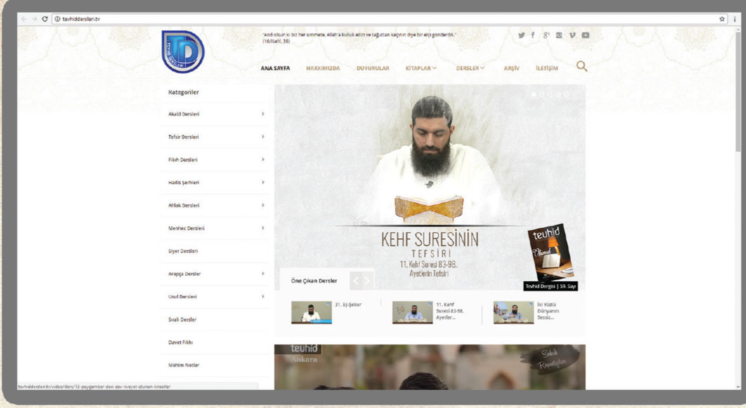
Kitabı okuyan kimse kolaylıkla şunu görecektir ki müellif (Safiyurrahman Mubarekfuri) Peygamberimizin hayatına muhteşem bir şekilde vakıftır. Bu kitap ilk defa siyer okuyacak kardeşlerimiz için kolay üslubu nedeni ile faydalı olacaktır. Bunun ile beraber yazar kitabını yazım amacında belirttiği üzere; orta hacimli bir kitap yazma (rivayetlere çok fazla girmeden) gayesini kitabın sonuna kadar muhafaza edebilmiştir. Kitabı ilk seviyeler için tavsiye etmiş olmamız, konulara vakıf olan insanların faydalanmayacağı anlamına gelmemeli. Çünkü bu kitap, latif ve birçok siyer kitabında rastlanmayacak olan ama siyerde açık yerleri kapatan birçok bilgiye sıklıkla yer vermektedir. Ayrıca kitap, kronolojik sıralamaya uygun, akıcı bir üslupla yazılmıştır.

O kendisine özlem duyduğumuz sevgili Rasûl ve arkadaşları ile beraber Mekke'nin mele' takımının ezalarına maruz kaldığınızı ve Medine sokaklarında vahyin, basiretin ve ahlakın kokusunu aldığınızı hissedeceksiniz. Belki de Tebuk'te ben de olsaydım bir çok fedakârlıkta bulunurdum derken, şu anınızda o durumdan pek uzaklarda olmadığınızı anlayacak ve harekete geçeceksiniz.

El-Âlim olan Rabbimiz! Bizlere okuyup anlamayı, anlayıp adanmayı Peygamberinin güzel ashabına nasip ettiğin gibi bizlere de nasip et. Allahumme âmin.

4. 12/Yusuf, 108
5. Buhari
6. Buhari
7. Ahmed
8. 9/Tevbe, 128

Anasayfa

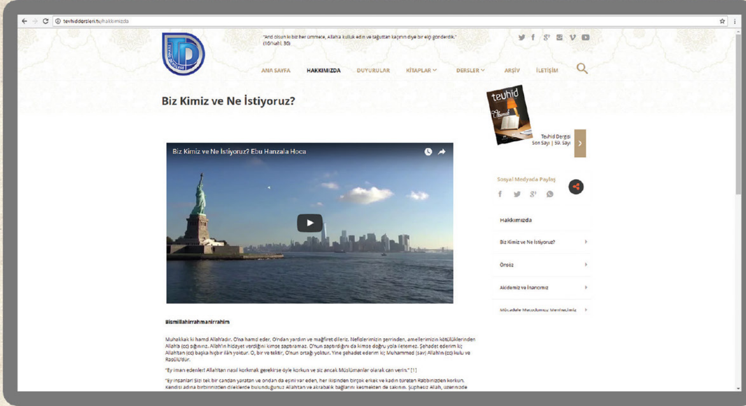
TEVHİD DERSLERİ
TV

Açıldı

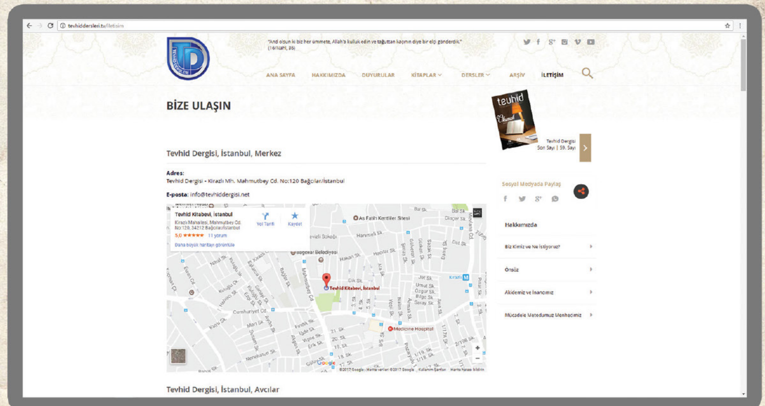
Derslerimiz

Tefsir Dersleri
Kehf Suresi Tefsiri
01. Kehf Suresi 01-08. Ayetlerin Tefsiri, Ebu Hanzala Hoca
Kehf Suresi Tefsiri

Biz Kimiz?

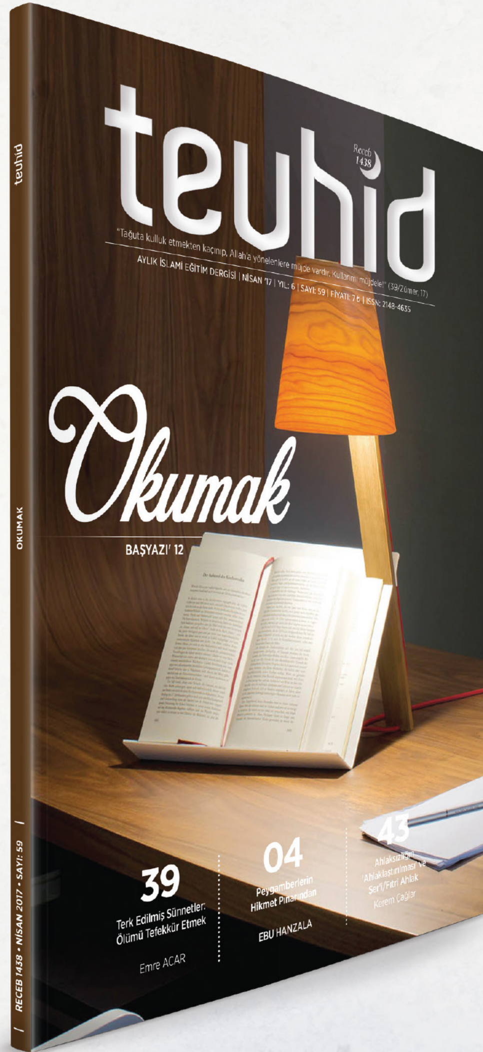
Bize Ulaşın

Küfrün Karanlıklarından
Vahyin Aydınlığına...

"Tağuta kulluk etmekten kaçınıp Allah'a yönelenlere müjde vardır. Kullarımı Müjdele!"
(39/Zümer, 17)

MOBİL UYGULAMA

TEVHİD DERSLERİ

TEVHİD DERGİSİ

TEVHİDİ GÜNDEM

RADYO TEVHİD

ABONELİK İÇİN
info@tevhiddergisi.net
www.tevhiddergisi.net
0545 762 15 15